

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародного менеджменту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	29 «Міжнародні відносини»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Ефективність співробітництва України з міжнародними фінансовими
організаціями (на прикладі ЄБРР)»

Здобувача: Шкрєбтїєнко Яни Іванівни

(підпис)

Науковий керівник: к.е.н. доцент, Аністратенко Наталія Володимирівна

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: к.е.н. доцент, Бурмака М. О.

(підпис)

Київ 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 Теоретичні основи дослідження співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями	7
1.1 Генеза міжнародних фінансових організацій	7
1.2 Сучасні напрямки співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями	16
1.3 Походження ЄБРР, його структура та основні форми та методи співпраці з країнами	21
РОЗДІЛ 2 Аналіз сучасного стану співробітництва України та європейського банку реконструкції та розвитку	27
2.1 Аналіз співробітництва України та ЄБРР	27
2.2 Особливості фінансування програм ЄБРР за секторами економіки України	33
2.3 Дослідження реалізації проєктів ЄБРР у державному та приватному секторах України	56
РОЗДІЛ 3 Перспективи розвитку співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями	66
3.1 Вплив Європейського банку реконструкції та розвитку на Україну, перспективи та проблеми співпраці	66
3.2 Реакція міжнародних фінансових організацій на війну в Україні	72
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83
ДОДАТКИ	97

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

DCFTA	Угода про поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі ЄС з Україною
DFP	Механізму прямого фінансування
МДР	Мультидонорський рахунок стабілізації та сталого розвитку України
PSEEF	Програма енергоефективності в державному секторі України
RSF	Механізм розподілу ризику
UPTF	Програмою фінансування громадського транспорту в Україні
UREEFF	Програма фінансування енергоефективності у житловому секторі
USELF	Програми фінансування альтернативної енергетики ЄБРР в Україні
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄС	Європейський Союз
МБРР	Міжнародний банк реконструкції та розвитку
МВФ	Міжнародний валютний фонд
МО	Міжнародні організації
МСП	Малі та середні підприємства
МФО	Міжнародна фінансова організація
НАФТА	Північноамериканська угода про вільну торгівлю
ООН	Організація об'єднаних націй
ППК	Програма прямого кредитування
ПС	Програма Стійкості
ПСРТ	Програми сприяння розвитку торгівлі
СНД	Співдружність Незалежних Держав
СОТ	Світової організації торгівлі
ТС	Технічне співробітництво
УПКП	Українська програма корпоративної підтримки

ВСТУП

Актуальність теми. Співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями відіграє дуже важливу роль у формулюванні та розвитку країн на світовій арені, особливий вплив спостерігається на країни, що розвивається. Саме завдяки ефективній співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, Україна може результативно вирішити найгостріші економічні, соціальні та екологічні проблеми. Як раз через це - співробітництво з Європейським банком реконструкції та розвитку, що є надійним партнером України та надає довгострокове фінансування для проєктів за вигідними умовами, є актуальним.

Дослідженням міжнародних фінансових організацій, їх сутністю та співробітництвом з ними займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: Н.І. Патика, С.В. Сіденко, М.В. Кульбіда, Дж. Рікардс, А.А. Мойсеїв, С.В. Добродомова, О. І. Рогач, А. С. Філіпенко, Т. С. Шемет, О.В. Носова, В. П. Колосова, І. М. Іванова та інші.

Наявність значної кількості досліджень із вказаної проблематики свідчить про достатню глибину сучасної наукової думки щодо міжнародних фінансових організацій. Проте сучасні реалії розвитку відносин країн з міжнародними фінансовими організаціями зумовлюють необхідність подальших досліджень у області ефективності співробітництва з урахуванням нових тенденцій та напрямків.

Об'єктом дослідження є процеси розвитку співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти функціонування міжнародних фінансових організацій, а також напрямки, перспективи та проблеми співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями на прикладі Європейського банку реконструкції та розвитку.

Метою дипломної роботи є узагальнення теоретичних основ дослідження міжнародних фінансових організацій з акцентом на ЄБРР та аналізування процесів розвитку співробітництва

Для досягнення мети дослідження поставлено такі **задачі**:

- З’ясувати генезу міжнародних фінансових організацій;
- Охарактеризувати сучасні напрямки співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями;
- дослідити походження ЄБРР, його структуру та основні форми та методи співпраці з країнами;
- проаналізувати сучасний стан співробітництва України та ЄБРР;
- розкрити особливості фінансування програм ЄБРР за секторами економіки України;
- порівняти реалізацію проектів ЄБРР у державному та приватному секторах України;
- виявити вплив Європейського банку реконструкції та розвитку на Україну, перспективи та проблеми їх співпраці;
- ідентифікувати реакції міжнародних фінансових організацій на війну в Україні.

Методологія дослідження. У дипломній роботі використано низку загальнонаукових і спеціальних методів теоретичного та емпіричного дослідження, а саме такі: історичний метод і метод порівняння – при дослідженні генези міжнародних фінансових організацій (п. 1.1, п. 1.3, п. 3.2); аналіз і синтез, індукція і дедукція – при дослідженні сучасних напрямків співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями (п. 1.1, п. 1.2); описово-аналітичний метод – при розгляді походження ЄБРР, його структури та форм співпраці з країнами (п. 1.3), та при дослідженні впливу ЄБРР на Україну(п. 3.1); метод формалізації – при визначенні показників ефективності співпраці Європейського банку реконструкції та розвитку з Україною (п. 2.1, п. 2.2, п. 2.3); методи спостереження та вимірювання – при опрацюванні реакцій міжнародних фінансових організацій на війну в Україні

(п. 3.2) і закономірностей їх функціонування (п. 2.1, п. 2.2, п. 2.3), дослідженні співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями (п. 3.1, п. 3.2, п. 3.3).

Інформаційною основою дослідження виступають навчальні посібники та статті у періодичних наукових виданнях зарубіжних та вітчизняних вчених; офіційні статистичні матеріали, офіційні звіти й аналітичні публікації провідних міжнародних фінансових організацій (ЄБРР, Міжнародного валютного фонду, Банку міжнародних розрахунків, Ради фінансової стабільності); законодавчі та нормативно-правові акти України з питань співпраці з міжнародними фінансовими організаціями; статистичні та аналітичні дані НБУ, Державної служби статистики України та Міністерства економіки України; ресурси Інтернет.

Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Обсяг основного тексту дипломної роботи становить 96 сторінок. Дипломна робота 7 таблиць, 12 рисунків, додатків. Список використаних джерел складає 122 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

1.1 Генеза міжнародних фінансових організацій

Міжнародна фінансова організація (МФО) - це об'єднання держав, установ, фізичних осіб, що спільно реалізують програму або мету на основі певних правил і процедур, діяльність яких виходить за національні кордони; важлива складова сучасної інституційної структури світових валютно-фінансових відносин. На сьогодні у світі майже немає держав, які б не були членами жодної міжнародної фінансової організації [1, с.312].

Основними передумовами виникнення МФО визначають такі [1, с.312]:

- поглиблення інтернаціоналізації господарського життя; міжнародний поділ праці;
- вихід відтворювального процесу за національні кордони; швидкий розвиток і посилення ролі транснаціональних корпорацій та банків у світовій економіці;
- активізація міждержавного та наднаціонального регулювання всіх форм сучасних міжнародних економічних відносин;
- необхідність створення організаційних основ міждержавного механізму спільного розв'язання країнами валютно-фінансових проблем світового господарського розвитку.

Міжнародні фінансові організації — це основні регулятори міжнародної валютно-фінансової системи, а також суттєве джерело надання фінансової, технічної та аналітичної допомоги країнам, які стикаються з короткостроковими проблемами платіжного балансу або здійснюють соціально-економічні трансформації. Загострення кризових явищ у світовому господарстві актуалізує

діяльність МФО, зокрема, у передбаченні, запобіганні та подоланні їхніх наслідків [2, с.108].

Міжнародні економічні організації, а саме: Міжнародний валютний фонд і Світовий банк були результатом Бреттон-Вудської конференції 1944 р. Метою було створення основи для економічного співробітництва та розвитку, спрямованого на зміцнення та зростання світової економіки. Ця мета продовжує бути головною для обох організацій, але їхня діяльність постійно пристосовується до змін економічного розвитку та появи нових глобальних викликів. Діяльність МВФ зосереджена на питаннях макроекономічної та фінансової стабільності, тоді як діяльність Світового банку — на питаннях довгострокового економічного зростання та подолання бідності [3].

Становленню сучасної системи МФО передувало кілька етапів. Поштовхом до утворення МФО стала промислова революція, що мала місце в країнах Західної Європи, США та Японії в другій половині XIX ст. Інтенсифікація фінансових відносин між країнами обумовила необхідність об'єднання їхніх зусиль. Якісно новим етапом розвитку міжнародних валютних відносин став «класичний золотий стандарт», що був революційним на той момент часу. Паризька конференція, яка відбулася в 1867 р., визнала золото основною одиницею міжнародних розрахунків і вперше окреслила напрям уніфікації різних грошових систем, а «золотий стандарт» став першою міжнародною грошовою системою [3]

Після Першої світової війни країни почали відновлювати власні економіки та скликали Генуезьку міжнародну конференцію, що відбулася в 1922 р., задля повернення до довоєнного економічного режиму, але спекулятивна та невдала політика призвела до погіршення фінансового стану, наслідком якого була перша світова фінансова криза, відома як Велика депресія 1929–1933 рр. Проте рішення конференції являють собою значний крок на шляху створення основ багатостороннього міжнародно-правового регулювання економічних відносин між країнами [4].

Одним із наслідків першої глобальної економічної кризи стало створення у 1930 р. першої МФО — Банку міжнародних розрахунків (БМР), який повинен був

координувати політику центральних банків і фінансових інститутів різних держав, зокрема, Бельгії, Великої Британії, Німеччини, Італії, Франції, Японії. Головним завданням БМР було сприяння співробітництву між центральними банками країн, полегшення умов міжнародних фінансових операцій, міжнародне регулювання валютно-кредитних і фінансових відносин. Діяльність цієї фінансової інституції поклала початок становлення системи МФО [2, с.109].

Отже, головною причиною виникнення міжнародних фінансових організацій є необхідність створення нової міжнародної фінансової системи для створення економічного порядку після фінансових потрясінь між двома світовими війнами. Так як в одних країнах була гіперінфляція, а в інших – дефляція (протягом 1920-х років), крах грошової системи «золотого стандарту» і Велика депресія (протягом 1930-х).

Практично зразу після світової економічної кризи почалася Друга світова війна, яка фактично зруйнувала систему золотодевізного стандарту. Ці події послугували важелем для створення нової валютно-фінансової системи, яка максимально підходила для нинішніх світових економічних умов та взаємозв'язків між країнами.

Зрозуміло, що після війни багато країн потребувало певної фінансової допомоги для відновлення національних економік та інфраструктури. Натомість, були й інші країни, які могли надати таку допомогу. Звичайно, що мова йде про Сполучені Штати Америки, які змогли перетворитися з боржника у кредитора у ХХ столітті. В той ж час, виникла ідея створення міжнародної системи для передачі фінансових резервів. Цей механізм передачі коштів мав запевняти не тільки в доцільному використанні кредиту, а й надавати гарантії щодо повернення їх кредитору.

У липні 1944 р. у США відбулася Бреттон-Вудська конференція, в якій взяли участь представники 44 країн світу і на якій було визначено організаційну структуру повоєнної міжнародної економіки та ухвалено рішення про формування інституціональних засад світової валютно-фінансової системи. Згідно з рішенням конференції були засновані Світовий банк та Міжнародний валютний фонд (МВФ),

прийнята угода, що виконує роль Статуту МВФ. Статті Угоди про створення Міжнародного валютного фонду (МВФ) та Міжнародного банку реконструкцій та розвитку (МБРР) набули чинності в грудні 1945 р., коли їх підписали перші 29 країн. Відтоді розпочалася активна діяльність цих організацій [1, с. 314].

Після активного розвитку перших МФО, почали засновувати все нові організації, які були різні за специфікою та спрямуванням. Тож, на таблиці 1.1 ми можемо бачити найвідоміші міжнародні фінансові установи. Саме вони були створені після Другої світової війни для надання допомоги у відбудові Європи та забезпечення механізмів міжнародного співробітництва в управлінні світовою фінансовою системою. Серед них Світовий банк, МВФ і Міжнародний банк реконструкції та розвитку.

Сьогодні найбільшим МФО у світі є Міжнародна фінансова корпорація, яка у 2021 фінансовому році надала 31,5 мільярдів доларів США інвестиційних зобов'язань. Міжнародна фінансова корпорація – це найбільша світова інституція розвитку, орієнтована виключно на приватний сектор. Він допомагає країнам, що розвиваються, досягати сталого зростання шляхом фінансування інвестицій, мобілізації капіталу на міжнародних фінансових ринках та надання консультаційних послуг підприємствам і урядам [7].

Таблиця 1.1

Найвідоміші міжнародні фінансові організації

Рік заснування	Назва	Кількість країн-членів
1944	Міжнародний валютний фонд (МВФ) [5]	190
1944	Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) [6]	189
1956	Міжнародна фінансова корпорація (МФК) [7]	186
1960	Міжнародна асоціація розвитку (МАР) [8]	174
1966	Міжнародний центр врегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС) [9]	163
1988	Багатостороннє агентство гарантування інвестицій (БАГІ) [10]	182
1995	Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ), основа для створення Світової організації торгівлі (СОТ) у 1995 р. [11]	164

Джерело: складено автором за власними дослідженнями

Отже, як можемо бачити з таблиці 1.1 усі найвідоміші та найвпливовіші міжнародні фінансові організації є саме Бреттон-Вудськими установами. Спостерігаємо, що майже всі існуючі держави на планеті (у світі існує 195 країн-держав) є членами цих МФО.

Так як Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) є регіональною організацією, то у зв'язку з цим звернемо увагу на причини виникнення регіональних міжнародних фінансових організацій.

Виникнення регіональних МФО зумовлено посиленням ролі країн, що розвиваються, у світовій економіці, а також специфічними потребами регіонального розвитку. Вони є регіональними багатосторонніми банками розвитку, що сприяють економічному розвитку країн шляхом надання кредитів, грантів, гарантій, технічної допомоги, а також консультаційних послуг. Свою назву ці банки одержали тому, що їх засновниками є група країн, які за своїм статусом є міжнародними організаціями і не підлягають національному банківському регулюванню. Часто їх називають також багатосторонніми інститутами розвитку, оскільки сама установа може функціонувати у формі банку, фонду, асоціації, корпорації. Кожна регіональна МФО має власну специфіку структури та діяльності [1, с.431].

Регіональні банки зазвичай створюються для мобілізації наявних у країнах даного регіону фінансових ресурсів, а також залучення коштів «ззовні» для здійснення різних інвестиційних проектів, що представляють інтерес для країн цього регіону. У цих банках, як правило, беруть участь не тільки держави певного регіону, а й економічно розвинені країни інших територій. Міжнародні регіональні банки мають статутний капітал, утворений з внесків країн-учасниць цих банків, і оскільки цей капітал є власністю даних країн, то він може бути переданий кому - або у тимчасове користування, тобто на умовах кредиту. Зазначені банки використовують також для кредитних операцій позикові кошти, отримані за рахунок випуску облігаційних позик, що реалізуються на міжнародному фінансовому ринку, і тому несуть витрати з обслуговування цього боргу. Слід зазначити, що оскільки попит на кредити постійно зростає, то міжнародні та

регіональні банки зобов'язані постійно працювати над залученням додаткових фінансових ресурсів [12, с. 208].

У таблиці 1.2 наведені найбільші регіональні банки світу. До них належать: Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Міжамериканський банк розвитку (МАБР), Азіатський банк розвитку (АзБР) і Африканський банк розвитку (АфБР).

Таблиця 1.2

Найбільші регіональні міжнародні фінансові організації

Рік заснування	Назва	Регіон, у якому працює	Штаб-квартира
1959	Міжамериканський банк розвитку (МАБР) [13]	Працює в Америці, але в першу чергу для розвитку в Латинській Америці та Карибському басейні	Вашингтон
1960	Центральноамериканський банк економічної інтеграції (ЦАБЕІ) [14]	Центральна Америка	Тегусігальпа
1964	Африканський банк розвитку (АфБР) [15]	Африка	Абіджан
1973	Ісламський банк розвитку (ІБР) [16]	56 країн Азії, Африки, Європи та Латинської Америки	Джидда
1966	Азіатський банк розвитку (АзБР) [17]	Азія	Маніла
1970	Банк розвитку Латинської Америки (САФ) [18]	Латинська Америка	Каракас
1991	Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) [19]	Майже 40 країн на трьох континентах, від Південного та Східного Середземномор'я, до Центральної та Східної Європи та Центральної Азії.	Лондон

Джерело: складено автором за власними дослідженнями

Регіональні банки розвитку та їх діяльність на відміну від глобальних обмежуються певним регіоном. Регіональні міжнародні фінансові організації сприяють економічному та соціальному розвитку країн-членів. Особливістю їх діяльності є те, що вони мають вирішувати проблеми різних країн та брати участь у конструктивному розвитку всього регіону: будувати регіональну інфраструктуру, реалізовувати програми підтримки важливих регіональних галузей. Але в усіх системах є винятки, яким є ЄБРР. З вище сказаного витікає, що Європейський банк

реконструкції та розвитку повинен розвивати лише європейські країни, однак він проводить діяльність і в азіатських країнах СНД. Це допомагає країнам-реципієнтам трансформувати свою економіку та рухатися до ринкових механізмів регулювання.

Регіональні фінансові організації з'являються важливими інвесторами в країнах-реципієнтах. Наприклад, ЄБРР на сьогодні є дуже впливовим інвестором у країнах СНД, а АзБР - третій за величиною кредитор в Азії після Світового банку та уряду Японії.

Важливою частиною розгляду генези міжнародних фінансових організацій є їх класифікація (див. рис. 1.1). Завдяки цьому можна з легкістю визначити повноваження та обмеження в діяльності організацій.



Рисунок 1.1 Класифікація міжнародних фінансових організацій [20, с. 445]

Як видно на рисунку 1.1 за характером діяльності міжнародні фінансові організації, тобто за їхньою юридичної природою бувають двох видів: міжурядові – як приклад може бути наведена Організація об'єднаних націй (ООН); неурядові

або іншими словами ті, які створюються приватними суб'єктами – Міжнародна торгова палата (МТП), Паризький клуб, Лондонський клуб.

За колом компетенції або інакше кажучи за предметом регулювання МФО бувають теж двох видів:

- загальної компетенції; Як приклад це можуть бути Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА) та Організація об'єднаних націй (ООН);
- спеціальної компетенції; або як їх ще називають – галузеві міжнародні організації. Наприклад: Світова організація торгівлі (СОТ) та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР).

За характером повноважень міжнародні фінансові організації бувають трьох видів. Першим видом є міждержавні організації, яких є переважна більшість, такі як: ООН, СОТ. Другим видом є МФО з окремими наднаціональними функціями, які обмежуються певними сферами. Установчі документи цих організацій прямо обмежують компетенцію держав-членів у певних сферах, а прийняття державами рішень в них можливе лише за згодою міжнародної організації. Це, зокрема, Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Міжнародний банк реконструкції й розвитку (МБРР). Третій вид – наддержавні або наднаціональні, коли держави-засновниці повністю передають свої повноваження міжнародній організації та підпорядковуються їй. В них створюються спеціальні обов'язкові для держав-учасниць норми та правила, а також певні системи контролю виконання правил. Такі міжнародні організації зустрічаються дуже рідко, це можуть бути політичні союзи, як приклад – Європейський Союз.

За умовами прийому в члени або за можливістю участі вони є відкриті – ООН, СОТ та закриті - Співдружність Незалежних Держав (СНД), НАФТА. Також, іноді в класифікації ще виокремлюють напівзакриті (напіввідкриті) міжнародні організації, коли взагалі статутом передбачається можливість стати учасником МО, але в дійсності відбувається жорсткий відбір кандидатів з боку країн-засновниць організації. Прикладом такої міжнародної організації є Європейський Союз (ЄС).

За сферою діяльності глобальні, регіональні та міжрегіональні. До глобальних можна віднести: ООН, СОТ. До регіональних належать: Рада Європи,

Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), ГУАМ — регіональне об'єднання чотирьох держав: Грузії, України, Азербайджанської Республіки та Республіки Молдова, Ліга арабських держав, а також регіональні банки розвитку, такі як: Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Міжамериканський банк розвитку (МаБР), Африканський банк розвитку (АфБР), Азійський банк розвитку (АзБР). Щодо міжрегіональних, у яких беруть участь країни з різних географічних регіонів світу, то це такі міжнародні організації: СНД, Організація країн — експортерів нафти (ОПЕК).

За внутрішнім устроєм міжнародні фінансові організації бувають судові, які мають суд для розглядання спорів, такими є: ООН (Міжнародний суд ООН), СОТ (Орган врегулювання суперечок), СНД (Економічний суд СНД), Міжнародна торгова палата (Міжнародний комерційний арбітражний суд (МКАС), Морська арбітражна комісія (МАК)). А інший вид – несудові організації, в яких немає суду: ЄБРР, ОЧЕС, НАФТА.

Отже, якщо розглядати Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) за цією класифікацією, то він є міжурядовим, спеціальної компетенції, міждержавним, відкритим, регіональним та несудовим.

Звернемо увагу на цілі та функції міжнародних фінансових організацій, які наведені у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Цілі та функції міжнародних фінансових організацій [1, с.313]

Цілі	Функції
стабілізація і розвиток міжнародної валютно-фінансової системи	регулюють міжнародні валютно-фінансові відносини
міждержавне валютне та кредитно-фінансове регулювання	наглядають за станом міжнародної валютної системи
розробка та координація стратегії та тактики розвитку світової фінансової та валютної системи	сприяють макроекономічній стабілізації та структурній перебудові реального сектору економіки країн
акумуляція фінансових ресурсів та їх використання для забезпечення стабільності національного, регіонального та світового економічного розвитку	поширюють досвід трансформаційних перетворень в країнах-членах із перехідною економікою, а також надають консультації та допомогу
збирання та обробка інформації, наукові дослідження з проблематики міжнародних фінансових відносин	проводять моніторинг розвитку економіки країн-членів і виконання ними зобов'язань перед МФО.

За даними, наведеними в табл. 1.3 видно, що на основі цілей та компетенцій міжнародних фінансових організацій визначаються їх функції. Тож функціями МФО вважається зовнішній вияв її діяльності при виконанні заданих завдань.

1.2 Сучасні напрямки співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями

Спочатку розглянемо міжнародні організації, з якими взагалі співпрацює Україна. Взагалі їх можливо розподілити на чотири групи. По-перше, це організації, діяльність яких докорінно впливає на розвиток системи світової економіки в цілому, та на всі її соціально-економічні підсистеми, наприклад, це такі міжнародні валютно-фінансові організації, як Міжнародний валютний фонд (МВФ) та група Світового банку (СБ), загально-функціональні організації - Міжнародна організація праці (МОП), програма розвитку ООН (ПРООН), Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) тощо. По-друге, це міждержавні галузеві організації поза безпосередніми рамками ООН. Серед них найбільш визначною та пріоритетною для України є Світова організація торгівлі (СОТ) та створений у квітні 1991р. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). По-третє, це близько 70 об'єднань європейських підприємців, головним чином у промисловості та енергетиці, у галузі транспорту і зв'язку. Для України спілкування з існуючими об'єднаннями дає можливість здійснювати підприємницькі зв'язки з європейським бізнесом та отримувати фінансові кошти, в тому числі й через організаційно-технічне сприяння. І нарешті, це міжнародні кооперативні організації, серед яких головне і центральне місце посідає Міжнародний кооперативний альянс (МКА) [21, с. 281].

Зупинімося докладніше на співробітництві України та Світового Банку, його стратегії та напрямках фінансування. На жаль, консультації з підготовки нової стратегії партнерства України та Світового Банку на 2022-2026 роки мали тривати

до лютого 2022 року, а перший проект теж очікувалось представити у березні наступного року, тож через війну у країні (яка розпочалась 24 лютого 2022 року) ще немає представленого проекту.

Перед тим, як визначати стратегію співробітництва з країною-партнером Світовий Банк готує системне діагностичне дослідження (СДД) країни, у якому визначаються шляхи подолання бідності країні підвищення загального добробуту, а також проблеми, які стоять на шляху досягнення цих пов'язаних цілей. Метою СДД є визначення основних пріоритетів економічного розвитку країни, включаючи, зокрема, ті, які підтримуються Світовим банком. Звіт за результатами такого дослідження готується в інтересах усіх зацікавлених сторін, зокрема громадян, урядів, приватного сектору, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших партнерів з розвитку. Консультації мають дуже важливе значення для забезпечення того, щоб висновки були актуальні для кожної з цих зацікавлених сторін [22].

Перегляд СДД України 2021 року свідчить про те, що причиною більшості проблем розвитку України є незмінна і поширена слабкість інституцій (на всіх рівнях в державному секторі), які в результаті стають мішенню для корупції та впливу олігархів. Саме ця слабкість перешкоджає більш сильному, стійкому зростанню економіки, наданню основних державних послуг громадянам і створенню робочих місць. У свою чергу, слабкі інституції стримують підвищення рівня життя і загального добробуту: сьогодні середній рівень доходів на душу населення в Україні не вищий, ніж у 2008 році. Ці проблеми посилюються негативним впливом COVID-19, на ряду із виникненням нових ризиків, зокрема пов'язаних зі зміною клімату [22].

Необхідно зупинитися на Концепції партнерства з Україною (Концепція), яка охоплює 5 років з 2017 по 2021 фінансовий рік. Концепцію було узгоджено з завданнями стратегії розвитку країни, визначеними Програмою діяльності Кабінету Міністрів України та Планом дій, затвердженими у квітні 2017 року; вона ґрунтується на висновках і рекомендаціях, зроблених за результатами Систематичного діагностичного дослідження (СДД), проведеного для України

Групою Світового банку. Концепція сприяє досягненню Україною подальшого поступу в забезпеченні сталого та інклюзивного відновлення економіки на основі програми, що має на меті забезпечення функціонування ринків, створення умов для забезпечення фіскальної та фінансової стабільності, а також підвищення якості надання послуг. Ця програма відповідає подвійній меті групи Світового Банку, що передбачає ліквідацію крайньої бідності та сприяння спільному добробуту [23].

Концепція визначає п'ять стратегічних цілей [23]:

1) економічне зростання: на основі збільшення обсягів експорту та інвестицій, реалізації податкової та митної реформ, дерегуляції, земельної реформи, приватизації, реформування енергетики й підтримання макроекономічної стабільності шляхом продовження фіскальної консолідації;

2) ефективне урядування: проведення реформи державного управління, децентралізації і реформи державних фінансів;

3) розвиток людського капіталу: реформування системи охорони здоров'я, освіти, поліпшення надання державної соціальної підтримки, розвитку культури і спорту;

4) верховенство права і боротьба з корупцією: підтримка ефективного функціонування інститутів боротьби з корупцією, забезпечення рівного доступу до правосуддя та ефективного захисту прав власності;

5) безпека та оборона: захист суверенітету й територіальної цілісності держави, а також забезпечення найважливіших аспектів безпеки громадян.

Світовий банк пропонує застосовувати калібрований підхід до фінансової допомоги: так у разі прискорення реформ і поліпшення урядування він декларує можливість збільшення обсягів допомоги. При цьому акцент робиться на наданні інвестиційних позик у тих сегментах, де попередньо був позитивний досвід, зокрема будівництві доріг, енергетичному й муніципальному секторах. Світовим банком дається оцінка можливих результатів поліпшення ділового регуляторного середовища для більш конкурентної й диверсифікованої економіки, вдосконалення інфраструктури підприємницької діяльності, підвищення продуктивності та конкурентоспроможності в сільському господарстві тощо. Стратегією партнерства

також передбачена можливість надання Україні програмних позик на фінансування державного бюджету (підтримку політики розвитку) [24].

На рисунку 1.2 можемо бачити напрямки фінансової допомоги від Світового банку.



Рисунок 1.2 Напрямки проєктів Групи Світового Банку [25].

Можемо бачити на рис. 1.2, що найбільше проєктів Світовий банк проводить за напрямком - Регулювання та конкурентна політика, який налічує 18 шт. Разом з тим, такі напрями як: реструктуризація та приватизація державних підприємств, зміна клімату та державні витрати, управління фінансами та закупівлі теж очолюють рейтинг та налічують 15, 14 та 12 проєктів відповідно.

Також необхідно розглянути співпрацю України з Міжнародним валютним фондом (МВФ). Україна стала членом МВФ у 1992 році відповідно до Закону України від 3 червня 1992 р № 2402-ХІІ "Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій" [26].

Основні напрями співпраці України та Національного банку з МВФ – співпраця за програмами підтримки платіжного балансу (Stand-By та механізм

розширеного фінансування), щорічні консультацій в межах статті IV Статей Угоди Міжнародного валютного фонду, технічна допомога, а також реалізація іншої діяльності в межах членства. У червні 2020 року МВФ схвалив нову 18-ти місячну програму Stand-By Arrangement на суму близько 5 млрд дол. США, що спрямована на підтримку бюджету, а саме на подолання негативних наслідки COVID-19. Перший транш у розмірі 2,1 млрд дол. США Україна отримала 11 червня 2020 року. Другий транш у розмірі 500 млн спеціальних прав запозичень (близько 700 млн дол. США) Україна отримала 24 листопада 2021 року. Отримані кошти спрямовані на фінансування державного бюджету України [27].

У зв'язку зі збройним нападом російської федерації на Україну наша держава звернулася до МВФ із проханням завершити діючу програму Stand-By Arrangement та виділити Україні екстрену фінансову допомогу в розмірі 1,4 мільярда доларів США через Інструмент прискореного фінансування (Rapid Financing Instrument, RFI). Виконавча рада МВФ 9 березня 2022 року ухвалила відповідне рішення. Програма RFI спрямована на фінансування першочергових витрат та нагальних потреб платіжного балансу, що виникають у зв'язку з триваючим воєнним конфліктом, які, якщо їх не вирішити, призведуть до негайного та серйозного економічного зриву [27].

Щодо інших міжнародних фінансових організацій, то Україна співпрацює з Європейським інвестиційним банком (ЄІБ) (Україна не є членом цієї організації) та Чорноморським банком торгівлі та розвитку (ЧБТР) (Україна є членом цієї організації з 1997 року), задля підвищення ефективності співробітництва, збільшення швидкості освоєння кредитних коштів за проектами, які направлені на фінансування розвитку економіки України. Ресурси цих організацій використовуються для фінансування інвестиційних проектів у державному та приватному секторах економіки України.

Кожна з міжнародних фінансових організацій використовує власні форми та механізми співробітництва з України. Аналіз наявного досвіду співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями дає змогу зробити висновок щодо зацікавленості нашої країни у таких формах співробітництва: забезпечення

національних інтересів держави як рівноправного учасника міжнародного поділу праці, суб'єкта глобальних економічних та фінансових ринків; отримання та впровадження нових виробничих технологій, інвестицій та інформаційних технологій; отримання безпосередньої фінансової допомоги на пільгових умовах [28].

З боку міжнародних фінансових організацій основні інтереси полягають у наступних напрямках: розробка та реалізація проектів макроекономічної стабілізації, структурних економічних перетворень, проектів екологічного характеру та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи; моніторинг соціально-економічних і політичних процесів в Україні, надання обов'язкових до виконання рекомендацій; надання технічної допомоги за умови виконання поставлених по кожному проекту завдань тощо [28].

1.3 Походження ЄБРР, його структура та основні форми та методи співпраці з країнами

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) був створений, щоб допомогти побудувати нову епоху після холодної війни в Центральній та Східній Європі. З тих пір вона відіграла історичну роль і отримала унікальний досвід у сприянні змінам у регіоні та за його межами, інвестувавши майже 150 мільярдів євро у понад 6000 проектів [29].

ЄБРР прагне сприяти просуванню в напрямку «ринкової економіки та заохочення приватної та підприємницької ініціативи». Це було його провідним принципом з моменту його створення на початку 1990-х років, і, незважаючи на нові виклики та вітання нових країн у світі ЄБРР, він і надалі залишатиметься його місією в наступні роки.

ЄБРР був успішно створений, щоб відповісти на виклик надзвичайного моменту в історії Європи – краху комунізму на Сході. Фактично, пройшло всього

18 місяців між першим обговоренням ідеї європейського банку розвитку президентом Франції Франсуа Міттераном у жовтні 1989 року і відкриттям зі штаб-квартирою в Лондоні в квітні 1991 року.

Невідкладність і здатність швидко та рішуче реагувати на важливі події, будь то кінець Радянського Союзу, фінансові кризи, «арабське повстання», пандемія коронавірусу чи війна в Україні, були одними з відмітних ознак ЄБРР з самого початку.

Протягом бурхливих років початку 1990-х років ЄБРР неодноразово виправдовував сподівання приватного сектора як основного рушія змін у Центральній та Східній Європі. Це був період, який закріпив репутацію ЄБРР як експерта з переходу до ринкової економіки. Він брав активну участь у таких галузях, як реформа банківської системи, лібералізація цін, приватизація (легалізація та політичний діалог), створення належної правової бази для прав власності та усіх життєво важливих компонентів для ефективних змін. У цей період також розпочалася робота ЄБРР, спрямована на захист і трансформацію місця Чорнобильської катастрофи в Україні, а також залучення до ядерної безпеки в інших країнах.

Реформи були підкріплені надійними порадами, навчанням та технічними знаннями, а також були доповнені великими інвестиціями в приватному та державному секторах. Оскільки внутрішній капітал сам по собі був недостатнім для фінансування переходу, ЄБРР допоміг залучити зовнішній капітал як з приватних, так і з державних джерел. Такий досвід допоміг ЄБРР, коли він розширив свій початковий регіон діяльності (вже чотири рази) на нові країни, такі як Монголія (2006), Туреччина (2009), Єгипет, Йорданія, Марокко, Туніс та Косово (у 2012 році), Кіпр (2014), Греція (2015) та Ліван (2017). В даний час він діє майже в 40 країнах від Центральної Європи до Центральної Азії та південного та східного Середземномор'я, а також на Західному березі і в секторі Гази. Чеська Республіка є єдиним членом ЄБРР, який «вийшов» з ЄБРР у 2007 році. Однак у 2021 році, після прохання уряду допомогти у відновленні після пандемії коронавірусу, Банк погодився відновити інвестування в країну на обмежений період [29].

Розуміння ЄБРР того, як працює ринкова економіка, і взаємодія з іншими міжнародними фінансовими установами також дозволили зіграти вирішальну роль у стабілізації регіонів і плануванні відновлення після шоку світової фінансової кризи 2008 року. Частиною їх відповіді на кризу було значне та швидке збільшення обсягу роботи. Це зростання тривало протягом другого десятиліття століття. Незважаючи на новий операційний підхід до Росії, яка раніше була найбільшою країною ЄБРР за обсягом інвестицій, згідно з вказівками більшості директорів, Банк більше не здійснює там нових операцій.

Незважаючи на те, що Банк як ніколи відданий виконанню свого початкового мандату, розуміння того, що насправді тягне за собою перехід до ринкової економіки, змінилося на тлі недавньої історії. Наприклад, на початку 2017 року ЄБРР почав застосовувати нову концепцію переходу, яка визначає добре функціонуючу ринкову економіку як більше, ніж просто конкурентоспроможну; вона має бути інклюзивною, добре керованою, зеленою, стійкою та інтегрованою. І за майже 30 років існування Європейський банк реконструкції та розвитку як ніколи переконався, що лише фінансування проектів не може привести до змін, яких потребують країни-члени. Їм потрібна допомога у реформуванні політики, а також у створенні сприятливого інвестиційного клімату.

Необхідно зупинитися на тому, що ЄБРР має політичний мандат, що унікально для банку розвитку, оскільки він допомагає лише тим країнам, які «прихильні та застосовують принципи багатопартійної демократії та плюралізму» [30]. Важливою складовою теж є охорона навколишнього середовища та прихильність до сталої енергетики, які завжди були центральними в діяльності ЄБРР. Зобов'язання сприяти «екологічно безпечному та сталому розвитку» було чітко визначено під час заснування.

Зовсім недавно підхід ЄБРР на перетворення до зеленої економіки зробив фінансування клімату ключовим показником діяльності Банку. Вони прагнуть забезпечити, щоб до 2025 року більшість бізнесу була зеленою. Вперше ця ціль була досягнута у 2021 році, коли на «зелене» фінансування припадало 51% річного бюджету. На щорічній зустрічі 2021 року губернатори також схвалили повне

узгодження з Паризькою угодою до кінця 2022 року, яка має на меті «утримати зростання середньої глобальної температури на рівні значно нижче +2 °C від доіндустріальних рівнів та докласти зусилля, щоб обмежити підвищення температури до +1,5 °C від доіндустріальних рівнів, оскільки це значно зменшить ризики зміни клімату та впливи на них» [31].

Пандемія коронавірусу 2020 року стала величезним викликом для країн-членів ЄБРР, усіх акціонерів та самого Банку. У відповідь ЄБРР присвятив всю свою діяльність у 2020 та 2021 роках протидії всім економічним наслідкам.

Перш ніж перейти до структури ЄБРР, розглянемо акціонерів, якими є 71 країна з п'яти континентів, а також Європейський Союз і Європейський інвестиційний банк. Кожен із цих акціонерів зробив внесок у капітал, який становить основне фінансування. ЄБРР обслуговує інтереси всіх своїх акціонерів, а не лише тих країн, які отримують його інвестиції (10,4 мільярда євро у 2021 році). У той же час кількість акціонерів ЄБРР продовжує збільшуватися; Недавні нові члени включають: Китай, Індію, Сан-Марино, Лівію, Об'єднані Арабські Емірати та Алжир. Справді, ЄБРР є одним із двох великих багатосторонніх банків розвитку, які зараз розширюють свою базу акціонерів. Незважаючи на те, що у ЄБРР багато акціонерів, всі виграють від тіснішої та глибшої інтеграції регіонів ЄБРР у світову економіку та подальшого прогресу їхніх економік на перехідному шляху.

Розглянувши акціонерів ЄБРР, перейдемо до структури Європейського банку реконструкції та розвитку, яка має наступний вигляд: Рада керуючих, Рада директорів, Президент, Комітети правління, Ревізійна комісія, Комітет з бюджету та адміністративних справ, Комітет з фінансової та операційної політики, Адміністративний трибунал, Правління, Кодекс поведінки ЄБРР, Відповідність, Звітність, Операційний ризик, Внутрішній аудит, Зовнішні аудитори, Компенсаційна політика.

Кожен акціонер представлений окремо в Раді керуючих ЄБРР, яка має загальні повноваження над Банком і визначає загальний стратегічний напрям. Зберігаючи загальні повноваження над Банком, Рада керуючих делегувала виконання більшості своїх повноважень Раді директорів. Однак Рада керуючих

залишається виключно відповідальною за визначення членства в Банку, зміни в статутному капіталі, призначення директорів і президента Банку, а також рішення щодо фінансової звітності та визначення резервів і розподілу прибутку. Рада керуючих обрала губернатора Португалії Головою, а губернаторів Естонії та Марокко Віце-головами на 2021-2022 роки [32].

Рада директорів складається з 23 директорів і очолюється Президентом. Кожен директор представляє одного або кількох акціонерів. Відповідно до загальних повноважень Ради керуючих, Рада директорів несе відповідальність за напрямок діяльності та політики Банку відповідно до загальних цілей, визначених Радою керуючих. Він здійснює повноваження, прямо надані йому Угодою, і повноваження, делеговані йому Радою керуючих [33].

Щодо президента, то він обирається і укладається за контрактом Радою керуючих. Президент головує на засіданнях Ради директорів і дає вирішальний голос у разі рівного розподілу. Він є законним представником та керівником апарату Банку. Під керівництвом Ради директорів Президент здійснює повсякденну діяльність Банку. Оділь Рено-Бассо — президент Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР). Рада керуючих ЄБРР обрала пані Рено-Бассо сьомим президентом Банку в жовтні 2020 року під час своєї 29-ї щорічної зустрічі. Як генеральний директор казначейства Франції, пані Рено-Бассо керувала розвитком економічної політики Франції, європейськими та міжнародними фінансовими справами, торговельною політикою, фінансовим регулюванням [34].

Таким чином, ми розглянули основні елементи в структурі міжнародної фінансової організації - Європейський банк реконструкції та розвитку. Можна з впевненістю сказати, що кожна частина цієї організації дає важливий вклад у цілісну роботу Банку. В МФО працюють справжні професіонали, знавці своєї справи, які якісно виконують свої зобов'язання.

Слід виділити основні джерела формування фінансових ресурсів Банку [35]:

- Статутний капітал, включаючи акції, що оплачуються, й ті, які належать до оплати на вимогу;
- Кошти, отримані шляхом запозичення;

- Кошти, одержані за рахунок погашення позик чи за гарантіями, а також виручка від реалізації інвестицій у акціонерний капітал;
- Прибуток від надання позик та від інвестицій у акціонерний капітал, а також від гарантованого розміщення цінних паперів;
- Інші кошти й прибутки ЄБРР, котрі не є частиною ресурсів його спеціальних фондів.

Отже, міжнародні фінансові організації є основними регуляторами міжнародної валютно-фінансової системи та важливим джерелом фінансової, технічної та аналітичної допомоги країнам, які стикаються з проблемами короткострокового платіжного балансу чи соціально-економічних змін. Головною причиною виникнення міжнародних фінансових організацій була необхідність у створенні нової міжнародної фінансової системи та забезпечення економічного порядку після фінансових потрясінь між двома світовими війнами. Щодо виникнення регіональних МФО, то воно було зумовлено посиленням ролі країн, що розвиваються, у світовій економіці, а також специфічними потребами регіонального розвитку. Також, міжнародні фінансові організації виконують ряд важливих функцій, такі як: регулюють міжнародні валютно-фінансові відносини, наглядають за станом міжнародної валютної системи, сприяють макроекономічній стабілізації, тощо.

Всі МФО використовують свої форми та механізми співпраці з Україною. Аналіз досвіду сучасного співробітництва України з міжнародними організаціями дозволяє зробити висновок, що наша держава зацікавлена в таких формах співпраці як: забезпечення національних інтересів як рівноправного члена міжнародного поділу праці, учасника глобальних економічних та фінансових ринків; придбання та засвоєння нових технологій та інвестицій; одержання практичної фінансової допомоги на пільгових умовах. Щодо Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР), то він був створений, щоб допомогти побудувати нову епоху після холодної війни в Центральній та Східній Європі. З тих пір він відіграв історичну роль і отримав унікальний досвід у сприянні змінам у регіоні та за його межами, інвестувавши майже 150 млрд євро у понад 6000 проєктів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО БАНКУ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ

2.1 Аналіз співробітництва України та ЄБРР

Україна стала членом Європейського банку реконструкції та розвитку згідно з умовами, викладеними у постанові Ради Керуючих Банку від 28 березня 1992 року, а Указ Президента України про членство України в Європейському банку реконструкції та розвитку 14 липня 1992 року [36].

Рада директорів Європейського банку реконструкції та розвитку затверджує стратегію співпрацювання з країною-членом раз на 5 років, так з Україною вони визначили стратегію розвитку у 2018 році та до 2023 року, яка формулює основні пріоритети міжнародної фінансової організації. Спочатку вони проводять оцінку стану та визначають напрямки своєї діяльності. Для України були визначені такі сфери діяльності: приватизація та комерціалізація в державному секторі, підтримання верховенство права та сумлінної конкуренції, збільшення енергетичної безпеки та покращення стійкості фінансової системи.

Тож розглянемо більш ґрунтовно основні стратегічні цілі Європейського Банку, так як вони визначають всю подальшу діяльність та ведення проєктів у країні [37].

По-перше, це підтримання приватизації та комерціалізації в державному секторі, що дозволить у подальшому збільшити конкурентоспроможність та покращити управління. Саме діяльність у такому напрямку може допомогти у стимулюванні приватного сектора, оскільки більш широкий акт комерціалізації тягне за собою виробництво, розповсюдження, маркетинг, продаж, підтримку клієнтів та інші ключові функції, важливі для досягнення комерційного успіху нового продукту або послуги, що матиме позитивний вплив як на приватний, так і на

державний сектори економіки. Якщо ЄБРР буде в подальшому підтримувати ініціювання сучасних державних закупівель та введення вдію відповідного державного управління, то їх мета буде досягнута.

По-друге, підтримання верховенства права означає, що всі особи, установи та організації, державні та приватні, включаючи саму державу, підзвітні законам, які публічно оприлюднюються, повинні однаково їх виконувати. Що є нерозривно пов'язано з сумлінною конкуренцією, яка ґрунтується на чесній практиці в промислових або комерційних питаннях і включає різні дії, які не вводять громадськість в оману та не викликають плутанини. Також, вони наголошували на тому, що особливо є зацікавленими у перспективі працевлаштування неблагополучних верств населення та отримання ними чи підвищення кваліфікації. Було очевидно, що у їх стратегії також був пункт щодо подолання корупції.

По-третє, дуже важливим пунктом є збільшення енергетичної безпеки. Цього можна досягти за допомогою забезпечення розробки та впровадження нових технологій, створення достатньої інфраструктури для виробництва, доступу до енергії за доступними цінами на ринках та їх диверсифікація. Очевидно, що ЄБРР сприятиме розвитку відновлюваної енергетики, так як це є одною з основних цілей його створення. Також, вони не залишають без уваги використання уже наявних ресурсів та сприяють ефективності в їх використанні, що має покращити навколишнє середовище.

По-четверте, Європейський банк реконструкції та розвитку сприятиме стабільному та ефективному банківському сектору, більшій різноманітності небанківських фінансових каналів та їх використанню. Так як через укріплення та покращення банківського сектору України підвищиться загальна стійкість фінансової системи.

І врешті-решт, останньою ціллю в стратегії розвитку України було удосконалення інтеграції шляхом сприяння торгівлі та інвестицій, розширення інфраструктурних зв'язків та підтримки наближення до стандартів ЄС. Іншими словами можна сказати, що ЄБРР інвестуватиме у покращення взаємозв'язків через

сучасну інфраструктуру, що в свою чергу буде сприяти збільшенню торговельних та інвестиційних потоків.

Окрім того, що Україна є країною, де працює ЄБРР, Україна також є донором та бенефіціаром Східноєвропейського фонду партнерства з енергоефективності та довкілля (Е5Р) із загальним внеском у 20 мільйонів євро.

Після того як ми розглянули загально стратегію розвитку Банку в Україні перейдемо до проєктів, які фінансуються цією міжнародною фінансовою організацією. Так, за оновленими даними від 28 лютого 2022 року, діяльність Європейського банку реконструкції та розвитку в Україні налічує 511 проєктів, з яких 200 проєктів є активними. Щодо загального обсягу фінансування, яке було виділено за весь час співпраці, то воно становить 16427 млн євро, з яких на актуальні проєкти припадає 4221 млрд євро, що становить майже 25% сукупного обсягу інвестицій [38].

Розглянемо зміст теперішнього інвестиційного портфелю. На рис. 2.1 можемо бачити три спрямованості, а саме: Фінансові установи, Промисловість, комерція та агробізнес та Стала інфраструктура.

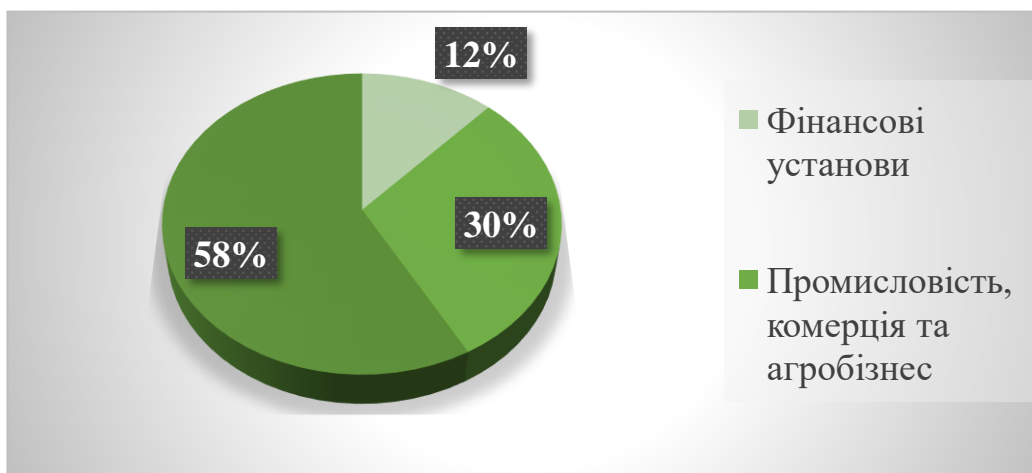


Рисунок 2.1 Напрямки поточного інвестиційного портфелю ЄБРР [38]

Як видно на рисунку 2.1, найбільшу частину поточного інвестиційного портфелю ЄБРР займає сфера сталої інфраструктури, на яку виділено 2453 млн євро, що становить 58% поточних загальних інвестицій. Наступною йде промисловість, комерція та агробізнес, на які припадає 30% або 1267 млн євро, що майже у два рази менше, ніж займає стала інфраструктура. Щодо інвестування в фінансові установи, то на них виділено 502 млн євро, які становлять 12%.

Протягом останніх шести років (2016-2021 роки) динаміка інвестицій Європейського банку реконструкції та розвитку в Україну була досить мінлива, що можна побачити на рис.2.2.



Рисунок 2.2 Інвестиції ЄБРР в Україну за 2016-2021 роки [38]

Загалом тенденція до збільшення інвестицій є характерною для цієї міжнародної фінансової організації в Україні, що видно з рис.2.2. Так, тільки у 2018 та 2020 роках інвестиції були менші ніж у попередньому році. У 2016 році величина інвестицій Європейського банку реконструкції та розвитку становила 581 млн євро. У 2017 році сума була збільшена на 159 млн євро, та становила 740 млн, що демонструє зростання на 20%. Щодо 2018 року, то можна з легкістю спостерігати значне зменшення. У той рік, кількість інвестицій у проекти була у розмірі 543 млн євро, що є менше ніж у 2017 та навіть у 2016 роках. Якщо порівнювати, то різниця з 2016 роком становить 38 млн євро або майже 7%, а з 2017 роком – 197 млн євро або 36% відповідно.

Але потім у 2019 році помітно дуже значне збільшення вкладень, сума була у розмірі 1125 млн євро, що майже у двічі більше за 2018 рік. «Україна, вперше за багато років, вийшла на друге місце серед країн-членів ЄБРР за обсягами річних інвестицій (лише трохи поступившись Єгипту із його значно більшою

економікою). Обсяги нових проектів ЄБРР в Україні у порівнянні із 2018 роком збільшено вдвічі» - повідомив член ради директорів ЄБРР Артем Шевалев [39].

Щодо 2020 року, то величина інвестицій 812 млн євро, що, звісно, менше ніж у 2019 році, а саме на 313 млн євро, що становить майже 30%. Але важливим фактором є те, що у 2020 році почалась всесвітня пандемія коронавірусу, яка спровокувала фінансові кризи. У відповідь на пандемію, вони швидко посилили підтримку регіонів. ЄБРР став першою міжнародною фінансовою організацією, яка схвалила комплекс заходів щодо реагування та відновлення в рамках «пакету солідарності», вперше оприлюдненого 13 березня 2020 року. Вони швидко запровадили інвестиції та виплати клієнтам і країнам, які постраждали від економічного шоку кризи. Адапували та розширили існуючі інструменти та розробили нові ініціативи для фінансування та швидкої консультативної та політичної підтримки, щоб допомогти бізнесу та уряду боротися з економічними та соціальними наслідками вірусу.

У 2021 році видатки були у розмірі 1065 млн євро, що є більшими за всі попередні аналізовані роки, крім 2019 року. Так у порівнянні з 2016, 2017, 2018 та 2020 р. інвестиції були збільшені на 484 млн євро, 325 млн євро, 522 млн євро та 253 млн євро відповідно, але порівнюючи з 2019 роком, то вони були менші на 60 млн євро, що становить 5%.

Так, як ще немає оновлених даних за 2022 рік, то неможливо сказати величину сукупних інвестицій, проте варто наголосити на тому, що ЄБРР оголосив початковий «Пакет стійкості», що передбачає фінансування заходів для допомоги громадянам, компаніям і країнам, які зазнали впливу війни проти України. Банк також готовий зробити все можливе для надання допомоги у реконструкції країни, коли це дозволять обставини. Фінансування буде надаватися оперативно, з метою підтримки українських компаній, наприклад, у формі відстрочених кредитів, підтримки ліквідності та торговельного фінансування. За можливості компаніям також буде надаватися допомога у релокації з метою продовження діяльності. Крім цього, Банк у рамках своєї Програми забезпечення стійкості та засобів існування надаватиме допомогу країнам, які зазнали безпосереднього впливу від потоку

біженців з України, більшість з яких складають жінки, діти та люди похилого віку. Муніципальні органи у відповідних країнах стикаються з величезними викликами у зв'язку з цим припливом переміщених громадян [40].

Так як були розглянуті щорічні інвестиції ЄБРР в Україну, потрібно проаналізувати загальну кількість їх проєктів, які здійснювались протягом даного періоду. Протягом останніх шести років (2016-2021 роки) динаміка кількості проєктів Європейського банку реконструкції та розвитку в Україну була порівняно спокійна, що можна побачити на рис.2.3.



Рисунок 2.3 Кількість проєктів ЄБРР в Україні за 2016-2021 роки [38]

Аналізуючи чисельність проєктів, які Банк проводить в Україні, можна сказати, що їх число якісно збільшується. Так, як бачимо у 2016-2017 роках величина була на рівні 27 проєктів, а у 2018 році збільшилась аж на 1 проєкт та становила 28 нових проєктів за той рік. Найбільша кількість ухвалених проєктів ЄБРР в Україні, в аналізованому періоді, була у 2019 році та становила – 51 проєкт. Дещо краща була у 2020 та 2021 роках у порівнянні з 2016-2017 роками, так, обсяг проєктів становив 36 та 35 відповідно. Як вже було сказано, що великий стрибок був у 2019 році, за якого кількість збільшилась майже в два рази, але в загальному, то величина затверджених проєктів цілеспрямовано зростає.

Отже, Україна досить плідно співпрацює з Європейським банком реконструкції та розвитку, з того часу, як стала його членом у 1992 року. Рада директорів ЄБРР затвердила стратегію на 2018-2023 роки. Для України були визначені такі сфери діяльності: приватизація та комерціалізація в державному секторі, підтримання верховенства права та сумлінної конкуренції, збільшення енергетичної безпеки, покращення стійкості фінансової системи та удосконалення взаємозв'язків. Протягом останніх шести років (2016-2021 р.) динаміка інвестицій та загальна кількість ухвалених проєктів ЄБРР мають тенденцію до збільшення.

2.2 Особливості фінансування програм ЄБРР за секторами економіки України

ЄБРР не фінансує витрати державного бюджету, а здійснює фінансування тільки інвестиційних проєктів розвитку у приватному та державному секторі, окрім оборонної та тютюнової промисловості, а також проєктів грального бізнесу. В рамках прийнятої стратегії ЄБРР працює у двох напрямках: надання міжнародних кредитів на пільгових умовах під державні гарантії та кредитування приватних підприємств на комерційних умовах [37].

Спершу розглянемо всі напрямки ведення проєктів ЄБРР в Україні, а потім приділимо увагу кожному сектору детальніше. Тож, Банк інвестує у такі сфери діяльності:

1. Агробізнес;
2. Депозитарний кредит (банківський);
3. Енергетика;
4. Фонд прямих інвестицій;
5. Фінансовий лізинг;
6. Виробництво та послуги;
7. Муніципальна та екологічна інфраструктура;

8. Природні ресурси;
9. Недепозитарний кредит (небанківський);
10. Нерухомість і туризм;
11. Телекомунікації, медіа та технології;
12. Транспорт.

За досліджуваний період (2016-2020 роки), Банк фінансував 142 проєкти, з яких 13 є уже завершені (9%) та решта – активні (див. табл. В.1). Як демонструє рис. 2.4, найбільша кількість проєктів та, як результат, виділення коштів були на сектор агробізнесу, в якому діяли 38 проєктів та які становлять майже 30% всього фінансування. Також, пріоритетними напрямками надання інвестицій були: виробництво та послуги – 21 проєкт, муніципальна та екологічна інфраструктура – 19, депозитарний (банківський) кредит – 17 та енергетика – 17 проєктів.

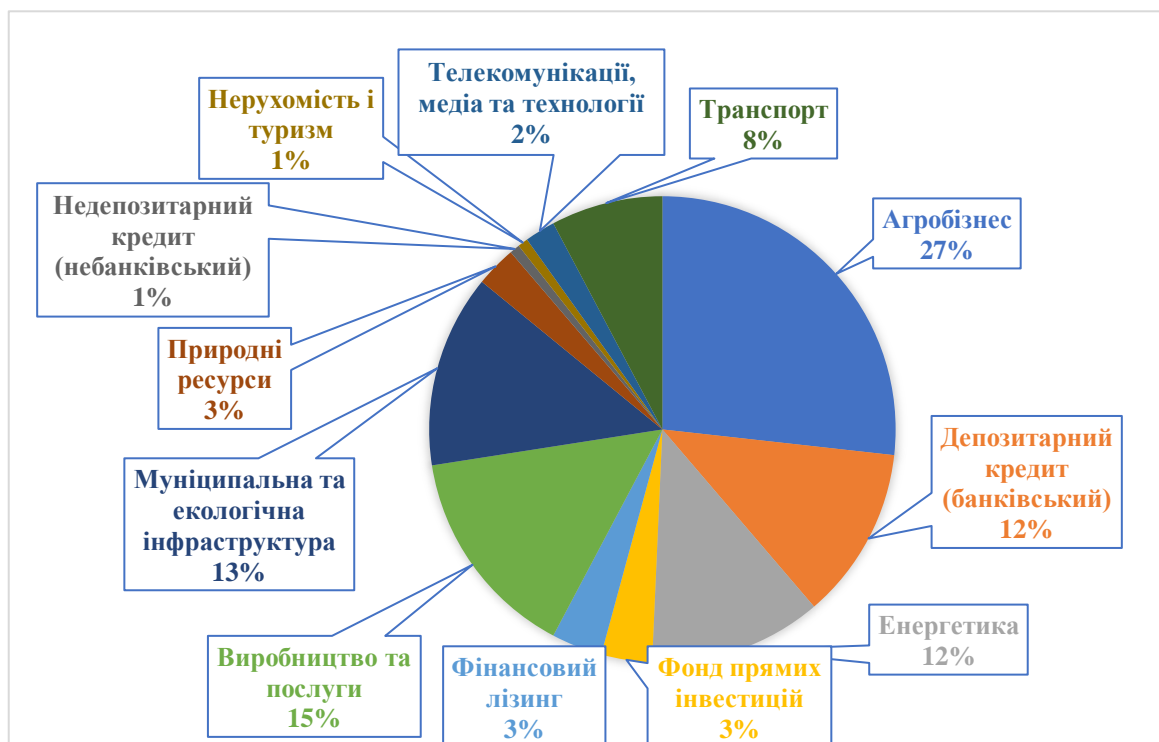


Рисунок 2.4 Розподіл інвестицій ЄБРР за 2016-2020 роки, у % [41]

Менш популярними напрямками фінансування були такі, як: транспорт, фінансовий лізинг, фонд прямих інвестицій, природні ресурси, телекомунікації, медіа та технології, недепозитарний (небанківський) кредит та нерухомість і туризм, які в загальній структурі займають 21%.

Виключно приватний напрям фінансування мають такі сектори: агробізнес, виробництво та послуги, депозитарний (банківський) кредит, фонди прямих інвестицій, фінансовий лізинг, телекомунікації, медіа та технології, нерухомість та туризм і недепозитарний (небанківський) кредит. Інші сектори включають і приватний, і державний сектор або тільки державний, як приклад – сектор муніципальної та екологічної інфраструктури.

Розпочнемо дослідження напрямків фінансування програм ЄБРР з агробізнесу, так як це один з найважливіших секторів економіки для України, а також він займає перше місце за кількістю проєктів.

Таблиця 2.1

Фінансування проєктів агробізнесу за 2016-2020 роки

Рік	Кількість проєктів	Загальне фінансування, млн євро	Кредитне, млн євро	Грантове, млн євро
2016	4	65,175	65,175	-
2017	7	123,43	123,43	-
2018	5	95,284	90,396	4,888
2019	11	161,835	96,863	64,972
2020	11	181,168	177,169	3,999
Разом	38	626,892	553,033	73,859

Джерело: розроблено автором на основі [41]

За даними таблиці 2.1 у досліджуваному періоді здійснювалось фінансування 38 проєктів у секторі агробізнесу, на який було виділено 626,892 млн євро. Так, загальна сума допомоги від Банку складалась з боргових коштів – 553,033 млн євро та гарантій - 73,859 млн євро, що становлять 88% та 12% загального фінансування відповідно.

Так у 2016 році було профінансовано 4 проєкти, які вже є закінченими. На них було виділено 65,175 млн євро з боргових коштів. Це були такі проєкти: Астарта - Кредит на енергоефективність, Зерновий термінал GNT, Індустріальна молочна компанія (ІМК) та УПКП – новий кредит для «УАІ», на кожен з яких було розподілено по 16,294 млн євро.

У проєкті «Астарта - Кредит на енергоефективність» ЄБРР розглядає можливість отримання довгострокового кредиту під заставу для фінансування модернізації, підвищення енергоефективності та екологічного покращення існуючих цукрових заводів Астарты [42].

«УПКП – новий кредит для «УАІ» надано в рамках Української програми корпоративної підтримки, яку Банк реалізує з метою підтримки існуючих клієнтів у складних економічних і політичних обставинах, що останнім часом склалися в Україні. В умовах кризи ліквідності, що негативно впливає на українські компанії, цей Кредит забезпечить існуючого клієнта Банку достатнім оборотним капіталом для обробки 195 тис. га протягом сезонів 2016-2017 р. [43]

У 2017 році було проведено 7 проєктів, на фінансування яких було виокремлено 123,43 млн євро, з них всі були надані у вигляді кредиту. Були введені у дію такі проєкти: Програма прямого кредитування (ППК) – «Агроф'южн», ППК - Астарта Зернові, ППК – Агропромислова група компаній «Дніпровська», ППК - Оборотний капітал GNT, ППК – Розширення Novus, МХП Біогаз та «Олам» - регіональне фінансування. Всі проєкти є активними, крім DFF - GNT Working Capital, який є завершений.

Проєкт «ППФ – «Агроф'южн» - кредит на поповнення оборотного капіталу», забезпечить необхідну ліквідність для фінансування поточної кампанії з вирощування та переробки сільськогосподарської продукції до листопада 2020 року і на наступні періоди. Наявність достатнього фінансування оборотного капіталу буде важливим для того, щоб група «Агроф'южн» змогла забезпечити стійкий обсяг виробництва в умовах COVID-19. Це дозволить групі продовжити реалізацію інвестицій, які здійснювалися в рамках її первісного проєкту з Банком, що був затверджений у 2017 році [44].

Проєкт «ППК – Агропромислова група компаній «Дніпровська» передбачає фінансування встановлення котла на біомасі, який генеруватиме теплову енергію з курячого посліду для забезпечення потреб на об'єктах компанії. Така система відповідає вимогам до використання найкращих доступних технологій (НДТ) ЄС, але поки що є дуже малопоширеною в Україні [45].

У 2018 році було представлено 5 проєктів з загальним бюджетом від ЄБРР на суму у розмірі 95,284 млн євро, з яких 90,396 млн євро – кредитне фінансування, а інші 4,888 – грантове. Ці проєкти називаються так: «Астарта» - кредит для підтримки оборотного капіталу, ППК – Агроспецсервіс, ППК – Фінансування торговельного оборотного капіталу «Нібулон», «Нібулон» – зернова інфраструктура та RSF - Ukrсіб Agromino. Вони є активними.

Участь Банку в проєкті «ППК – Фінансування торговельного оборотного капіталу «Нібулон» допоможе групі компаній у: 1) оцінці кліматичних ризиків та впливів від її діяльності; 2) розробці кліматичної стратегії з планом заходів із удосконалення корпоративного кліматичного управління; та 3) продовженні розвитку річкових логістичних мереж та максимізації їх використання. Проєкт допоможе реалізувати план удосконалення корпоративного кліматичного управління, кліматичної стратегії та низьковуглецевому шляху розвитку [46].

Проєкт «Нібулон» – зернова інфраструктура» є частиною стратегії розвитку компанії «Нібулон», в основному спрямованої на розширення та оптимізацію річкових зернових логістичних потужностей компанії з метою збільшення обсягів торгівлі зерном та зменшення частки цих обсягів, яка перевозиться автомобільним і залізничним транспортом, що має призвести до підвищення рентабельності та ефективності, а також зменшення негативних впливів на довкілля. Очікується, що цей проєкт дозволить компанії «Нібулон» збільшити можливості для експорту завдяки покращенню логістики та інфраструктури. Проєкт також сприятиме розвитку низьковуглецевого транспорту з пріоритетом сталого маршруту транспортування зерна в країні (через річки Дніпро та Південний Буг), що сприятиме переходу до «зеленої» економіки [47].

У 2019 році 11 проєктів були профінансовані за участі Європейського банку реконструкції та розвитку. На них було виділено 161,835 млн євро, які складаються з боргових коштів – 96,863 млн євро та грантів на суму 64,972 млн євро. Проєкт RSF - Ukrсіб Агрспросперис II є завершеним, а інші активні, а саме такі: Програма прямого кредитування АПГК «Дніпровська», ППК – компанії «Grain Alliance», DFF - ТОВ «Нива Переяславщини», Група компаній «Кернел», «Кернел» (зернові) -

оборотний капітал, «Kormotech», РСФ – РБА «Кролевець», RSF - Укрсіб Агрі – АгроСпецСервіс, «Содружество» - Україна та Сербія та Фінансування виробництва зерна «Soufflet».

Проект «Програма прямого кредитування АПК «Дніпровська» підтримає реконструкцію та розширення бойні птахофабрики «Дніпровська Агрі груп», що дозволить їй отримати необхідні сертифікати для виходу на ринок Європейського Союзу. У подальшому це дозволить розширити зону експорту та диверсифікувати експортні ринки від традиційного регіону СНД до нових зовнішніх ринків, включаючи ЄС. Крім того, Проект підтримуватиме заміну ключового технологічного обладнання та впровадження низки заходів з підвищення ефективності використання ресурсів [48].

У проєкту «Кернел» (зернові) - оборотний капітал» фінансування оборотних коштів пов'язане із заготівлею, зберіганням, транспортуванням зерна та його експортом. Очікується, що проєкт матиме значний вплив на перехід у рамках «Конкурентоспроможного» та «Інтегрованого» переходу через: (1) розширений доступ і використання відкритих цифрових рішень для точного землеробства, що принесе користь Kernel Group та партнерам-фермерам у повсякденному житті операції; (2) покращенню зв'язків між елеваторами шляхом сприяння доступу до логістики «Кернел» або інших логістичних рішень з використанням платформи «Transithub». Ця онлайн-платформа дозволить Групі надавати послуги малим та середнім спільнотам сільськогосподарських виробників, у тому числі у віддалених районах [49].

Також, дуже цікавим є проєкт «Фінансування виробництва зерна «Soufflet», у якому надається мультивалютна позика оборотного капіталу дочірнім компаніям Soufflet Group (Soufflet або Group), що займаються виробництвом, зберіганням, переробкою та торгівлею сільськогосподарськими товарами. Кошти позики будуть використані дочірніми компаніями Group в Україні, Польщі, Румунії, Болгарії, Казахстані та Сербії. Цей проєкт створить конкурентоспроможну якість: шляхом покращення кількості зерна та кількості постачальників у країнах діяльності ЄБРР, зокрема в Україні, Румунії та Болгарії, та забезпечить належну якість шляхом

оцінки, вдосконалення та сертифікації системи управління CSR усіх дочірніх підприємств Soufflet, залучених до збору сільськогосподарських товарів і торгівлі ними у країнах діяльності ЄБРР [50].

Тепер перейдемо до 2020 року, у якому ЄБРР фінансувало теж 11 проєктів, але на більше суму, а саме 181,168 млн євро, що формувались з боргових коштів – 177,169 млн євро та гарантій – 3,999 млн євро. Тобто загальна сума вкладу у 2020 році на 98% складалась з боргових коштів. У цьому році були утвердженні та діяли такі проєкти: ППФ – «Ензим», ППФ – «Лантманнен Україна», «Фоззі», Додаткове торгове фінансування "Луї Дрейфус Компані" (Louis Dreyfus Company), "Новус" – ритейл та логістика, "Олам" – регіональне фінансування оборотного капіталу, Програма Стійкості (ПС) – Grain Alliance, ПС - Kormotech WC, ПС - Nibulon WC Loan, Механізм розподілу ризику (RSF) - RBA Roksolana, RSF - RBA Yarych. Всі проєкти, названі вище є активними.

Проєкт «ППФ – «Ензим» підтримуватиме інвестиційну програму ПрАТ «Ензим», яка включає: (1) будівництво нових виробничих потужностей для виробництва продуктів на основі дріжджів, таких як дріжджові екстракти та неактивні дріжджі; (2) розширення ферментаційних потужностей на існуючому дріжджовому виробництві (що також будуть використовуватися для нового виробництва); (3) будівництво водоочисних споруд. Банк підтримає запуск компанією «Ензим» нових продуктів з високою доданою вартістю та диверсифікацію продажів. Проєкт також сприятиме розширенню експортних продажів компанії «Ензим» на нові ринки та збільшення частки експорту в доходах компанії [51].

Досить оригінальним є проєкт від «Фоззі», який полягає в розширенні та модернізації магазинів «Сільпо» та «Фора» - двох ключових мереж роздрібною торгівлі продуктами харчування Групи «Фоззі» - включаючи інвестиції у підвищення енерго- та ресурсоефективності з метою скорочення обсягу відходів харчової продукції та втрат у процесі діяльності ретейлера. Банк підтримує впровадження заходів підвищення енерго- та ресурсоефективності (безфреонове охолодження, ефективна вентиляція, опалення, освітлення тощо) в існуючих

магазинах, застосування сталих підходів до будівництва у нових магазинах, а також впровадження передової практики поводження з відходами. Проєкт підтримує розширення сучасної мережі роздрібної торгівлі продуктами харчування в регіони з низьким проникненням таких мереж, а також розвиток та запровадження у Групі передових підходів до безпеки руху та управління транспортними засобами відповідно до вимог сертифікату ISO 39001 «Системи управління безпекою дорожнього руху». [52][53]

Отже, проєкти у секторі агробізнесу, які фінансуються за допомогою коштів Європейського банку реконструкції та розвитку, мають найрізноманітніше спрямування: від фінансування оборотного капіталу до модернізації, підвищення енергоефективності та будівництва нових потужностей. Більшість проєктів діють за певними програмами, такими як: Програма прямого кредитування, Програма стійкості та Механізм розподілу ризиків.

Після агробізнесу перейдемо до сектору виробництва та послуг, на який припадає 15% сукупних інвестицій Європейського банку реконструкції та розвитку за 2016-2020 роки (див. рис.2.4).

У сектор виробництва і послуг ЄБРР фінансувало 334,408 млн євро за 2016-2020 роки. Як бачимо на рис. 2.5, фінансування було не рівномірним.

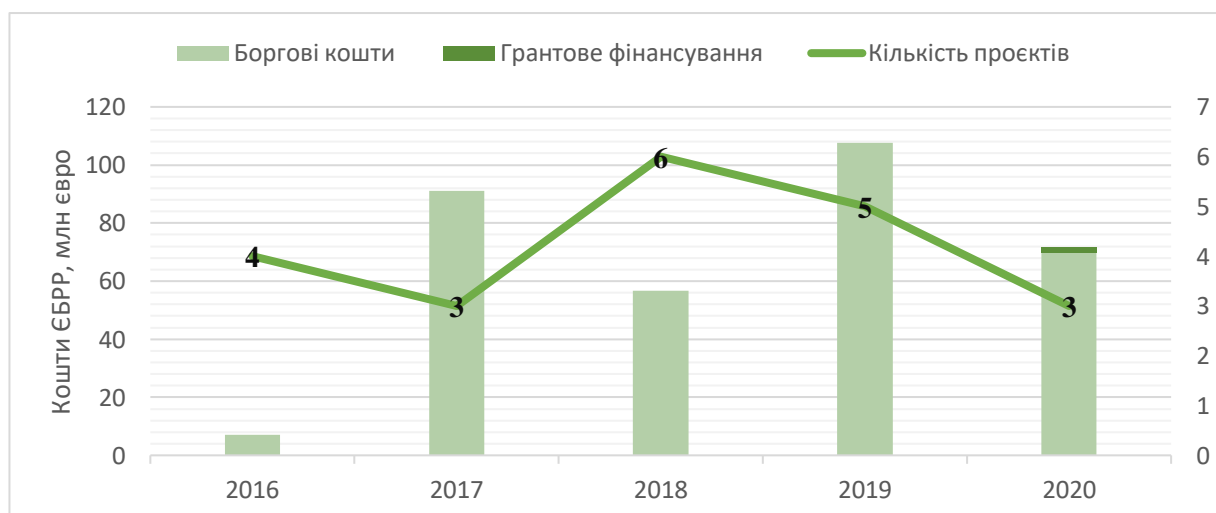


Рисунок 2.5 Фінансування проєктів ЄБРР у секторі виробництва і послуг за 2016-2020 роки [41]

Так, у 2016 році на сектор виробництва і послуг було виділено 7,113 млн євро, які становлять всього 2% від сукупної суми коштів, виділеної за той період.

Тоді ж діяло 4 проєкти, один з них уже є завершений - Механізм прямого фінансування (DFF) – «Екофарм», а інші три активні: CREA RE Laona 41511, DFF - Khask II Solvent, DFF- PharmaS.

Розглянемо проєкт фінансування ЄБРР української фармацевтичної компанії ТОВ «НВК Екофарм». Кредит використаний для фінансування завершення будівництва виробничого комплексу в місті Славута (Західна Україна) та закупівлі супутнього обладнання. Завод відповідатиме вимогам належної виробничої практики (GMP), правилам, які вимагають, щоб виробники, переробники та розфасовувачі ліків, медичних пристроїв, деяких харчових продуктів вжили активних заходів для забезпечення безпеки, чистоти та ефективності своєї продукції. Позика надається в рамках Механізму прямого фінансування ЄБРР, розробленого для того, щоб запропонувати малим і середнім підприємствам у країнах діяльності ЄБРР спрощений та легший доступ до фінансування з більш тривалими термінами погашення. Крім того, інвестиційна підтримка за програмою EU4Business підтримує реалізацію проєкту. [54]

EU4Business – ініціатива Європейського Союзу, яка допомагає малим та середнім підприємствам у шести країнах Східного партнерства ефективніше реалізовувати свій потенціал і стимулювати економічне зростання. Вона працює в таких країнах: Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Грузія, Республіка Молдова та Україна [55].

20 травня 2016 року ЄС та Європейський банк реконструкції та розвитку підписали угоду вартістю 40 мільйонів євро в рамках Ініціативи EU4Business щодо надання до 28 мільйонів євро на бізнес-консультації, інформацію, навчання та іншу підтримку для МСП в Україні. Допомога включає створення мережі центрів підтримки бізнесу по всій Україні, а також передбачає, що до 12 мільйонів євро з фондів EU4Business буде використано на підтримку прямого фінансування малих підприємств ЄБРР [54].

У 2017 році кількість виділених коштів ЄБРР, яка у 12 разів перевищувала кількість коштів виділених у 2016 році, становила 91,086 млн євро, що становить 27% загальної суми (див. рис. 2.4). У цьому році було лише 3 проєкти у даному

секторі, а саме: «АрселорМіттал Кривий Ріг», Механізм прямого фінансування (DFF) – «Ecosoft», Механізм прямого фінансування (DFF) – «Typhoon».

Найбільшу частину фінансування 2017 року отримав проєкт «АрселорМіттал Кривий Ріг», на який було виділено 73,323 млн євро, що становить 80%. Цілю цього проєкту є фінансування частини інвестиційної програми загальним обсягом \$1,1 млрд., яку «АрселорМіттал» реалізує на своєму українському дочірньому підприємстві «АМКР». Кошти кредиту ЄБРР будуть використані для здійснення капітальних інвестицій, спрямованих на покращення конкурентоспроможності, енергоефективності та екологічних показників. Реалізація проєкту дозволить значно покращити на об'єкті ситуацію з охороною навколишнього природного середовища, а також здоров'я та безпеки людей [56].

Щодо іншого проєкту, то ЄБРР надає кредит компанії Ecosoft, провідному виробнику обладнання для очищення води в країні. Цей проєкт допоможе компанії збільшити виробничі та складські потужності за рахунок придбання додаткового обладнання для лиття під тиском. Ecosoft також введе в експлуатацію новий склад, розширить асортимент фільтрів для води і запустить виробництво фільтруючих мембран зворотного осмосу, що запропонує вітчизняним споживачам доступну високотехнологічну альтернативу імпортним фільтрам для води [57].

У 2018 році ЄБРР надало кошти на 6 проєктів у секторі виробництва та послуг на суму у розмірі 56,719 млн євро, що становлять 17% від загальних коштів, які виділені для цього сектора у досліджуваному періоді. Кредитні кошти на проєкти надаються в рамках Механізму прямого фінансування (DFF) ЄБРР.

Проєкт «DFF - «Енергоресурс-інвест» був підписаний 21 червня 2018 року з бюджетом у розмірі 2,287 млн євро. Кредит дозволить компанії з виробництва труб придбати нове обладнання (наприклад, резервуари), та провести реструктуризацію балансу компанії.

Проєкт «DFF - «Гуалапак Україна» Система очищення промислових відходів» отримав фінансування у розмірі 3,500 млн євро, направлене на будівництво міні-заводу з очищення промислових викидів. Принцип роботи системи полягає в очищенні повітря, що утворюється після виробничого процесу

та містить у собі пари розчинника, шляхом насичення ними активованого вугілля, відновлення, дистиляції та повернення назад до технологічного процесу. Цей проєкт спрямований на підвищення ефективності використання ресурсів та запобігання кліматичним змінам [58].

ЄБРР виділив 15 млн євро на проєкт «DFF – «Київський картонно-паперовий комбінат». На ці кошти буде проведена модернізація обладнання, що дозволить заводу скоротити викиди CO₂ до 11 000 тон на рік та заощадити на електроенергії до 2 млн євро на рік [59].

На фінансування проєкту «DFF – «Київський медичний університет» було виділено 1,300 млн євро. Вперше ЄБРР інвестував на розвиток освітнього бізнесу в Україні. Цей проєкт націлений на будівництво університетського кампусу, створення симуляційного центру, а також на розвиток навчальної бази та запровадження екологічно орієнтованого менеджменту [60].

Проєкт «DFF – «Модерн-Експо» був затверджений 26 липня 2018 року та отримав позику в ЄБРР на суму 9,631 млн євро. Проєкт був націлений на адаптацію до розширення бізнесу, скорочення енергозатрат та збільшення експортної готовності.

І врешті-решт, останній проєкт у 2018 році – «DFF – Sarantis», на який було виділено 25 млн євро та який вже завершений.

Перейдемо до 2019 року, у якому було найбільше фінансування за всі 5 років, а саме 107,7 млн євро, що становить 1/3 загальних інвестицій на сектор виробництва і послуг за 2016-2020 роки. У цьому році було 5 проєктів: DFF – «Юнігран», DFF – «Юрія-Фарм», Програма капітальних витрат «Фармак». (DFF – «Фармак»), «Кроноспан УА» - інвестиції в виробництво плит з орієнтованої довгорозмірної стружки (OSB), «Цунамі» Розширення потужностей виробництва.

Проєкт «Кроноспан УА» - інвестиції в виробництво плит з орієнтованої довгорозмірної стружки (OSB)» є найбільш затратним у цьому році та отримав кошти у розмірі 66 млн євро, що становить майже 60% всіх інвестицій ЄБРР у 2019 році до цього сектору. Він направлений на будівництво заводу з виробництва плит з орієнтованої довгорозмірної стружки (OSB) у м. Нововолинську (Україна) та

реструктуризацію балансу компанії. Кроноспан прагне мінімізувати негативний вплив на довкілля. В рамках даного Проєкту Компанія встановить додатковий вологий електростатичний фільтр-осаджувач для зменшення концентрації викидів пилю та формальдегіду від сушарки плит OSB. Крім цього, Проєкт включає в себе будівництво власної трансформаторної підстанції та котельні на біомасі, яка забезпечуватиме тепло для сушарки плит OSB і пресу OSB (з використанням масла як теплоносія), що дозволить замінити споживання природного газу [61].

У 2020 році було всього 3 проєкти, але вони отримали 71,79 млн євро фінансування від ЄБРР (див. рис. 2.4).

Найбільша частина, а саме 65,99 млн євро, які становлять 90% всієї суми, надійшла на проєкт «Кривий Ріг Промислові Гази». Він передбачає використання сучасної передової технології для безпечного та надійного виробництва промислових газів для металургійного комбінату «Арселор Міттал Кривий Ріг» та інших клієнтів в Україні та за її межами. Нова установка замінить існуюче обладнання виробництва промислового газу на «Арселор Міттал», що дозволить скоротити річний обсяг споживання енергії комбінатом. Установка сепарації повітря буде спроектована відповідно до технологічних вимог Європейської асоціації промислових газів і стане однією з перших установок цього типу в Україні. Очікується, що Проєкт забезпечить скорочення викидів CO₂ в обсязі понад 60 тис. т на рік завдяки підвищенню енергоефективності металургійного заводу [62].

Наступний проєкт був затверджений у контексті реагування на пандемію коронавірусу, а саме у рамках Програми стійкості – «Тайфун». Кредит підтримає ліквідність Компанії та допоможе їй протистояти спричиненій COVID-19 кризі, зокрема захистити свої плани капітальних інвестицій, що були прийняті в рамках первісного проєкту, затвердженого ЄБРР [63].

Банк також забезпечив фінансування для українського бізнесу в рамках програми розподілу ризиків (ПРР) виробнику пластикової тари та складових для автомобільної промисловості «Спецтехоснастка». Кредит від ЄБРР був наданий у розмірі 1,800 млн євро.

Наступним сектором фінансування ЄБРР є депозитарний (банківський) кредит. На нього припадає 12% всіх інвестицій Банку за 2016-2020 роки (див. рис. 2.4).

За даними рисунку 2.6, фінансування ЄБРР у секторі депозитарного кредиту відбувається за рахунок кредитів та грантового фінансування. У загальному, бачимо тенденцію до зменшення інвестицій у цей сектор, окрім 2019 року. Так, 2019 рік охоплює собою 68% сукупних інвестицій ЄБРР у цьому напрямку, які становлять 437,603 млн євро.

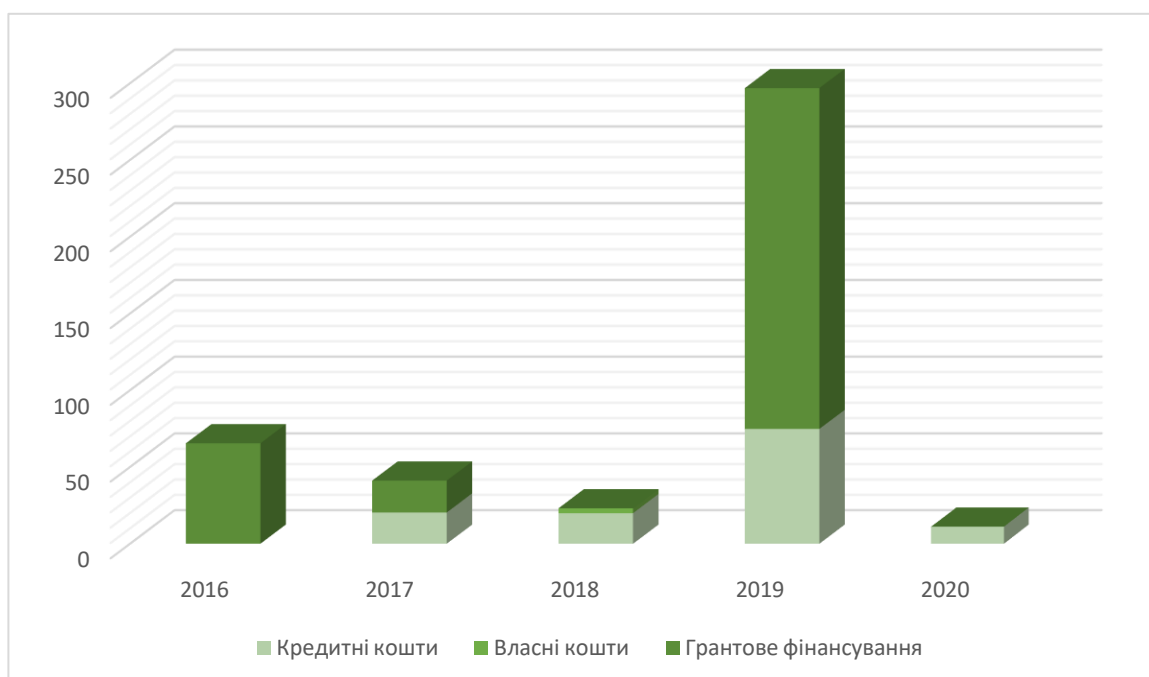


Рисунок 2.6 Фінансування проєктів ЄБРР у секторі депозитарного кредиту (банківського) за 2016-2020 роки [41]

У 2016 році було запущено 4 проєкти, два з яких у рамках Програми сприяння торгівлі (ПСТ) та інші два - в рамках Української програми фінансування енергоефективності у житловому секторі («UREEFF»).

Проєкт «Державний ощадний банк України» («Ощадбанк») в рамках Програми сприяння торгівлі (ПСТ) є частиною ширшої ініціативи, метою якої є сприяння комерціалізації «Ощадбанку» та його підготовці до майбутньої приватизації в контексті програми реформування державних банків, яку розробив і впроваджує Уряд України. Ця ініціатива включатиме у себе декілька етапів фінансування та технічного співробітництва протягом періоду тривалістю до п'яти

років, починаючи з даної кредитної лінії ПСТ та пов'язаного з нею проекту технічного співробітництва (ТС). Перехід до подальших етапів ширшого співробітництва в рамках підготовки до приватизації та реалізація цих етапів залежатимуть від прогресу в наступних сферах: (1) покращення корпоративного управління; (2) комерціалізація діяльності; та (3) операційне реформування «Ощадбанку». Крім цього, даний проект безпосередньо сприятиме зростанню обсягу міжнародної торгівлі за участі українських компаній [64].

«Креді Агріколь Банк» теж приєднався до Програми сприяння торгівлі Європейського Банку Реконструкції та Розвитку (ПСТ ЄБРР) в якості банка-емітента і отримав кредитну лінію, в рамках якої має можливість отримати підтвердження акредитивів і гарантій від міжнародних банків, що є учасниками програми [65].

В рамках Української програми фінансування енергоефективності у житловому секторі («UREEFF») ЄБРР співпрацює з такими банками: у 2016 році - «ОТП Банк», «UkrSibbank»; а також у 2017 році - «Креді Агріколь Банк» та «Райффайзен Банк Аваль».

На прикладі «Райффайзен Банку Аваль» розглянемо як це працює. «РБА» надасть субкредити на загальну суму до 250 мільйонів гривень (еквівалент 10 мільйонів євро) позичальникам у житловому секторі, у тому числі окремим власникам житла, їх групам, об'єднанням та кооперативам (далі разом – «Субпозичальники»). Субкредити надаватимуться для здійснення інвестицій у високоенергоефективні технології та заходи, що забезпечать енергозбереження в обсязі не менше 20% порівняно з ринковими нормами. Проект сприятиме розширенню ринку енергоефективного обладнання та послуг, а отже збільшенню конкуренції між постачальниками, монтажними організаціями та вендорами. В рамках Програми також передбачається передача необхідних навичок «РБА» та учасникам відповідних проектів (місцевим інженерам, архітекторам, проектувальникам) в процесі реалізації цих проектів і шляхом проведення спеціальних навчальних заходів [66].

Крім «UREEFF», у 2017 році були ще два проєкти ЄБРР, а саме: – Кредитування українських МСП у національній валюті «ПроКредит Банк» Україна та Регіональна програма сприяння торгівлі (TFP): «Піреус Банк» Україна.

Проєкт «Кредитування українських МСП у національній валюті «ПроКредит Банк» Україна» став для ЄБРР одним із перших наданих кредитів у національній валюті (гривні). Також, це було перше синтетичне фінансування у національній валюті, захеджованим через валютний своп з Фондом ТСХ. Цей механізм дозволить забезпечити кредитування МСП в Україні у національній валюті. Грантове фінансування, надане Інвестиційним фондом сусідства ЄС, допоможе зменшити процентну ставку хеджування валютного ризику, що відповідно знизить вартість фінансування у гривні [67].

Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) посилює підтримку українських експортерів і імпортерів шляхом надання Піреус Банку в Україні фінансування у розмірі до 20 млн євро в рамках своєї Програми сприяння торгівлі (ПСТ). Вона націлена на просування міжнародної торгівлі в країнах-членах ЄБРР. В рамках Програми, Банк надає гарантії банкам підтверджуючи міжнародні торговельні операції в країнах ведення діяльності, беручи на себе політичний і комерційний платіжний ризик пов'язаний з такими операціями [68].

Щодо 2018 року, то було введено в дію 2 проєкти за фінансування ЄБРР: Програми кредитування малих та середніх підприємств (FIF), що спрямована на підтримку Угоди про поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі ЄС з Україною (DCFTA) - «Укрексімбанк» та FIF - «ПроКредит Банк», на суму у розмірі 23,083 млн євро.

10 грудня 2018 р. АТ «Укрексімбанк» та Європейський банк реконструкції та розвитку підписали Кредитну угоду для реалізації Програми кредитування малих та середніх підприємств, що спрямована на підтримку Угоди про поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі ЄС з Україною. У рамках Програми Укрексімбанк надасть середньо- та довгострокові кредити в національній валюті для фінансування інвестиційних проєктів українського малого бізнесу, зокрема у контексті зміцнення економічної асоціації з ЄС. Крім дефіцитного кредитного

ресурсу в гривні до позитивних рис Програми варто віднести наявність кваліфікованої технічної допомоги з боку європейських консультаційних та інжинірингових компаній, а також можливість отримання позичальниками Програми інвестиційних грантів від Європейського Союзу [69].

Європейський банк реконструкції та розвитку збільшує інвестиції до «ПроКредит Банку» у 2018 році, залучені через ринки капіталу, щоб підтримати подальше зростання та покращити доступ МСП до відповідального фінансування в країнах-членах ЄБРР. ПроКредит Банк продовжує залишатися серед ключових банків-партнерів ЄБРР у кредитуванні МСП.

У 2019 році було підписано 5 проєктів на загальну суму – 296,837 млн євро, але найбільшим проєктом є «Регіональна ПСРТ – «Укргазбанк», який отримав грантове фінансування у розмірі 222,041 млн євро, що становить 75% загальної суми.

Тож, проєкт в рамках Програми сприяння розвитку торгівлі (ПСРТ) для ПАТ «Укргазбанк» (Україна) був підписаний 4 липня 2019 року. Він сприятиме розвитку міжнародної та регіональної торгівлі в Україні. Реалізується через один з найбільших банків в Україні з метою покращення доступу компаній до інструментів торговельного фінансування та розширення асортименту наявних продуктів торговельного фінансування. Проєкт підвищить конкурентоспроможність «Укргазбанку» та його майбутню інвестиційну цінність завдяки диверсифікації бізнесу та запровадженню передової бізнес-практики і стандартів. Це фінансування в рамках ПСРТ підтримає діяльність «Укргазбанку», зокрема, дозволить надавати кредити з довшими строками погашення, ніж у комерційних банках, а також допоможе в розвитку регіональної торгівлі та розширенні торговельних зв'язків між країнами-членами ЄБРР та з іншими країнами. Даний проєкт дозволить «Укргазбанку» розширити лінійку продуктів (зокрема, пропонувати гарантії та факторингові послуги) та отримати ноу-хау для вдосконалення навичок торговельного фінансування, моніторингу пов'язаних з таким фінансуванням операційних ризиків (недопущення шахрайства та дотримання правових вимог) та підготовки угод торговельного фінансування [70].

Іншими проектами 2019 року у секторі депозитарного кредиту були: FIF – «Банк Львів» за програмою «Жінки у бізнесі», Надання довгострокової першочергової позики для кредитування малих і середніх підприємств банками :«OTP Bank» Україна та «ПроКредит Банку» та збільшення коштів у рамках існуючого кредиту А/В для фінансування відновлюваної енергії та енергоефективності (RE/EE) на користь АТ «The Державний експортно-імпорتنний банк України» («Укрексімбанк»).

ЄБРР надає «Банку Львів» пакет фінансування у розмірі 3,840 млн євро для подальшого кредитування підприємств і закладів торгівлі під керівництвом жінок за програми «Жінки у бізнесі».

Розглянемо більш детально Програму «Жінки у бізнесі». Європейський Банк Реконструкції та Розвитку працює з підприємствами малого та середнього бізнесу (МСБ), які очолюють жінки, щоб збільшити їх можливість приєднання до бізнесу. Банк надає доступ до фінансування та консультацій з питань ведення бізнесу, а також допомагає отримати необхідні практичні навички, знання та ресурси, потрібні для наступних кроків. Надають доступ до фінансування через кредитні лінії, що відкриваються місцевими банками спеціально для жінок-підприємців та водночас забезпечують їх бізнес консультаціями для досягнення більшої конкурентоздатності. Також, проводять програми навчання, наставництва та надання іншої підтримки для того, щоб жінки-підприємці могли обмінюватися досвідом та вчитися одна в одній. В Україні партнерами цієї Програми є Європейський Союз та уряд Швеції. В Україні існують такі організації для підтримання жінок-підприємців, як «The Cherie Blair Foundation for Women», ІМС-Ukraine, Жіноча Професійна Ліга, Жіночий консорціум України та НАН України (з питань жінок) [71].

У 2020 році було здійснено ще два проекти, а саме: FIF - DCFTA – Кредит для «Банку Львів» (МСП) та FIF – «Піреус Банк» (Україна) - Кредит МСП.

Проект FIF - DCFTA – Кредит для «Банку Львів» (МСП) можна розшифрувати як: «Акціонерно-комерційний банк «Львів» для кредитування прийнятних МСП у рамках програми DCFTA (відомої як «Кредитна лінія

EU4BUSINESS-ЄБРР – Програма фінансово-консультаційної підтримки МСП»)). Проект дозволяє банку «Львів» профінансувати субкредити за програмою, які підтримають інвестиції українських МСП в оновлення їхніх технологій та обладнання до рівня стандартів ЄС у тому, що стосується якості продукції, охорони праці та довкілля. Субпозичальники зможуть отримати фінансові стимули у проектах, які відповідатимуть вимогам, а «Банк Львів» отримає технічну допомогу в підготовці та реалізації проектів, яку надаватимуть спеціально залучені консультанти [72].

Другим проектом є кредит у національній валюті для АТ «Піреус Банк МКБ» на суму до еквівалента 4,073 млн євро для кредитування приватних малих та середніх підприємств (МСП). Кредит дозволить «Піреус Банку»: (1) диверсифікувати структуру його фондування середньостроковими ресурсами в гривні та (2) підтримати зростання його портфеля МСП. Не менше 30% усіх субкредитів, які фінансуватимуться за цим проектом, мають бути спрямовані на підтримку проектів, що відповідатимуть підходу «Перехід до зеленої економіки» (ПЗЕ) ЄБРР [73].

Отже, у секторі депозитарного (небанківського) кредиту більшість проектів ЄБРР за 2016-2020 роки були направлені на кредитування приватних малих та середніх підприємств (МСП). Фінансування відбувалося за такими програмами: Українська програма фінансування енергоефективності у житловому секторі (UREEFF), Програма сприяння розвитку торгівлі (ПСРТ) та Програма «Жінки у бізнесі».

Фонди прямих інвестицій буде наступним сектором фінансування ЄБРР, за яким було здійснено дослідження. Так, у загальній структурі інвестицій ЄБРР (див. рис. 2.4) сектор Фонду займає всього 4% та налічує 5 проектів за 2016-2020 роки. Всі проекти є регіональними за спрямуванням.

Загалом, інвестиції ЄБРР до цього сектору у досліджуваному періоді становлять 38,414 млн євро. На рисунку 2.7 можемо бачити розподіл цих коштів між проектами. Так, найбільша сума надійшла на проект «Horizon Capital – EEGF III», яка становить 26,314 млн євро та майже 70% всього фінансування за 2016-2020

роки. За роками, то у 2016 році був проєкт «Alpha Associates CEE IV»; у 2017 - «Horizon Capital – EEGF III»; у 2019 – два проєкти: «Almaz Capital Fund III» та «Revo Capital Fund II»; у 2020 році – «Earlybird Digital East Fund II».

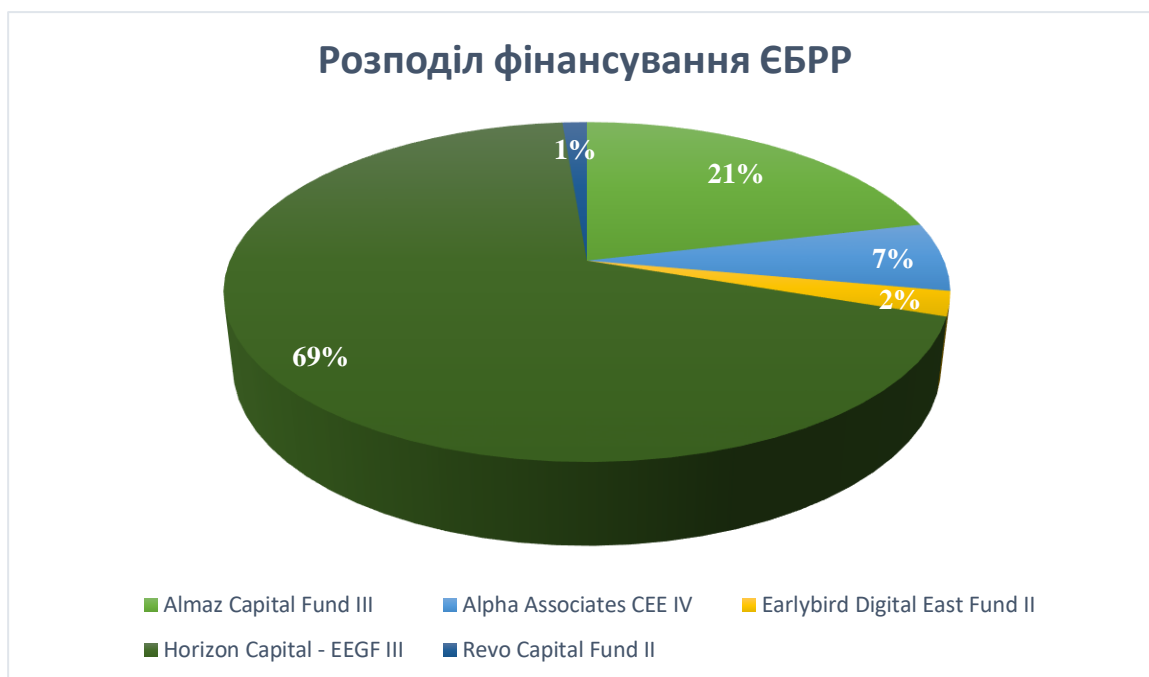


Рисунок 2.7 Розподіл фінансування ЄБРР між проєктами у секторі фонди прямих інвестицій за 2016-2020 роки [41]

Проект «Alpha Associates CEE IV» був підписаний 11 грудня 2016 року та відноситься до фонду прямих інвестицій ЄБРР. Фонд буде купувати частку в існуючих фондах прямих інвестицій на вторинному ринку та здійснювати вибіркові прямі інвестиції в компанії разом із авторитетними та досвідченими провідними інвесторами. Регіональний фокус Фонду охоплюватиме країни Центральної та Південно-Східної Європи, Східної Європи та Кавказу, Центральної Азії, Росії та Туреччини. Alpha CEE IV LP буде створено як товариство з обмеженою відповідальністю, якою управлятиме Alpha Associates, з незалежним менеджером з прямих інвестицій у Швейцарії, що спеціалізується на інвестиціях у фонди, включаючи діяльність на вторинному ринку [74].

Щодо найбільшого проєкту в цьому секторі, то «Horizon Capital – EEGFIII» був зареєстрований як партнерство з обмеженою відповідальністю у штаті Делавер (США). Метою Фонду є забезпечення збільшення вартості капіталу в довгостроковій перспективі шляхом здійснення прямих і квазіакціонерних

інвестицій, які орієнтовані на розвиток малих та середніх підприємств, переважно в Україні та Молдові. Проєкт забезпечить наявність альтернативного джерела фінансування для малих і середніх підприємств у регіоні інвестицій [75].

Щодо проєкту «Almaz Capital Fund III», то цей Фонд здійснює інвестиції в акціонерний капітал переважно в технологічні мікро, малі та середні підприємства на ранній стадії розвитку, з метою досягнення довгострокового зростання капіталу. Він підвищує конкурентоспроможність компаній-об'єктів інвестування і посилює стійкість вітчизняного фінансового сектору шляхом розвитку альтернативних джерел фінансування та розширення венчурного капіталу як класу активів [76].

Ще один проєкт у 2019 році це «Revo Capital Fund II», який створений, щоб залучити фінансування для інвестицій, спрямованих на компанії в Туреччині та Центральній та Південно-Східній Європі. Особлива увага Фонду приділяється компаніям, які розробляють хмарні корпоративні рішення, фінансові технології, цифрові ринки, великі дані, штучний інтелект і технології для сектора охорони здоров'я [77].

І останнім проєктом у секторі фондів прямих інвестицій за 2016-2020 роки був «Earlybird Digital East Fund II». Фонд здійснює акціонерні та пов'язані з ними інвестиції в технологічні мікро, малі та середні підприємства на ранній стадії та на стадії розвитку в Центральній та Південно-Східній Європі, Туреччині та Йорданії з метою досягнення довгострокового приросту капіталу [78].

Отже, фінансування ЄБРР відбувається на фонди прямих інвестицій, які спрямовані на діяльність на вторинному ринку та на розвиток мікро, малих та середніх підприємств, з метою досягнення ними довгострокового зростання капіталу.

Наступним досліджуваним сектором був фінансовий лізинг. Він займає 4% сукупного фінансування ЄБРР за 2016-2020 роки (див.рис.2.4). У цьому періоді було затверджено 5 проєктів, на фінансування яких виділено кошти у розмірі 73,602 млн євро. На рис. 2.8 зображено розподіл цих коштів між проєктами за досліджуваний період.



Рисунок 2.8 Розподіл фінансування ЄБРР між проектами у секторі фінансовий лізинг за 2016-2020 роки [41]

Проект «ОТП Лізинг» Україна – старший кредит» був підписаний 20 липня 2017 року для фінансування лізингових операцій з українськими компаніями, у тому числі малими і середніми підприємствами (МСП) в рамках здійснюваної ЄБРР Програми фінансування МСП у місцевій валюті. Проект сприятиме оптимізації балансу «ОТПЛ» та розширенню лізингового фінансування у національній валюті [79].

Наступні три проекти це «FIF - DCFTA – Кредит для «ОТП Лізинг» (МСП)», то розглянемо останній з них. ЄБРР надав фінансування ТОВ «ОТП Лізинг» для кредитування прийнятних ММСП у рамках Програми ПВЗВТ (відомої як «Кредитна лінія EU4BUSINESS-ЄБРР – Програма фінансово-консультаційної підтримки МСП»). Кредит доступний для вибірки як синтетичне фінансування у гривні та/або євро. Проект дозволить компанії профінансувати довгострокові інвестиції українських ММСП в оновлення їхніх технологій та обладнання до рівня стандартів ЄС у тому, що стосується якості продукції, охорони праці та довкілля [80].

Та останнім у секторі фінансового лізингу є проект «FIF - EaP SMEC – Кредит для «ОТП Лізинг» (МСП)». Чотирирічний амортизаційний кредит від ЄБРР

для ТОВ «ОТП Лізинг» для кредитування ММСП, що відповідають вимогам, у рамках програми «Конкурентоспроможність МСП у країнах Східного Партнерства». Кредит буде доступний для вибірки в якості синтетичного фінансування у гривні та/або євро. На додаток до довгострокового фінансування прийнятні субпозичальники отримають технічну допомогу, що фінансується Європейським Союзом, та грантову підтримку у формі інвестиційних стимулів після завершення їхніх інвестиційних проєктів. Проєкт дозволить «ОТП Лізинг» профінансувати довгострокові інвестиції українських ММСП в оновлення технологій та обладнання до рівня стандартів ЄС у тому, що стосується якості продукції, охорони праці та довкілля. Очікується, що принаймні 80% усіх фінансованих лізингових угод відповідатимуть підходу «Перехід до зеленої економіки» (ПЗЕ) ЄБРР [81].

Отже, у досліджуваному періоді фінансування сектору фінансового лізингу відбувалось в: рамках здійснюваної ЄБРР Програми фінансування МСП у місцевій валюті, рамках Програми ПВЗВТ (Програма фінансово-консультаційної підтримки МСП) та рамках програми «Конкурентоспроможність МСП у країнах Східного Партнерства».

Тепер перейдемо до сектору Телекомунікацій, медіа та технологій, які займають всього 2% всіх інвестицій ЄБРР у досліджуваному періоді. У цьому секторі лише 3 проєкти, а саме: Механізм прямого фінансування (DFF) – SoftServe, VCIP II – Allset, VCIP II – Scalarr, загальний виділений бюджет яких становить 9,09 мільйонів євро.

У рамках проєкту «Механізм прямого фінансування (DFF) – SoftServe», впроваджувати електронний квиток у міському львівському транспорті буде чесько-український консорціум Mikroelektronika та SoftServe. Саме компанія SoftServe буде залучена до роботи над програмними продуктами для управління сервісом, а також розроблятиме мобільну та веб-аплікації для мешканців міста [82].

Проєкти «VCIP II – Allset» та «VCIP II – Scalarr» відносяться до Програми венчурного інвестування II (VCIP II, яка є продовженням існуючої програми ЄБРР, VCIP, і є спеціальною рамковою системою в розмірі 100 мільйонів євро). Ця

програма прагне інвестувати в технологічні компанії на ранній стадії та на стадії зростання через акціонерний капітал та інструменти, пов'язані з акціонерним капіталом (розмір інвестицій до 15 мільйонів євро) у країнах діяльності Банку разом із досвідченими співінвесторами венчурного капіталу. Інвестиції націлені на інноваційні та високозростаючі малі та середні компанії, які значною мірою недостатньо обслуговуються обмеженою спільнотою венчурного капіталу, щоб допомогти заповнити «прогалину» венчурного капіталу на ринку [83].

Щодо сектору нерухомості та туризму, то у ЄБРР був тільки один проєкт у 2020 році – «Riviera Odessa». Його фінансування складало 41,308 млн євро за спеціальної проектною компанією «Нові бізнес погляди» (NBP), яка володіє та керує «Рів'єрою». Цей проєкт допоможе йому розширити існуючу валову орендну площу на 18131 м² до кінця 2022 року, а також надасть можливість реструктурувати баланс. У рамках інвестиційної програми сотні молодих жінок і чоловіків зможуть отримати профільну професійну підготовку з ІТ, іноземних мов, продажів, маркетингу та інших дисциплін. [84]

Останнім приватним сектором фінансування ЄБРР є недепозитарний (небанківський) кредит. У цьому секторі теж лише один проєкт, а саме «Фонд «Green for Growth»: акції класу «А»». Інвестовані ЄБРР кошти будуть використані для кредитування фінансових і нефінансових партнерських установ (ПУ) згідно з інвестиційними правилами Фонду. Кредити надаватимуться ПУ в формі старшого боргу, субординованого боргу та гарантій, що призначатимуться для фінансування проєктів енергоефективності (ЕЕ), ресурсоефективності (РЕ) та відновлюваної енергетики в цільовому регіоні Фонду, включаючи Південно-Східну Європу, а також регіон Східно- та Південноєвропейського Партнерства (СП) [85].

Отже, було досліджено 8, виключно приватних, секторів фінансування ЄБРР, за такими напрямками: агробізнес, виробництво та послуги, депозитарний (банківський) кредит, фонди прямих інвестицій, фінансовий лізинг, телекомунікації, медіа та технології, нерухомість та туризм і недепозитарний (небанківський) кредит. Кожний з них має різноманітну структуру, нерівномірне фінансування та своє спрямування.

2.3 Дослідження реалізації проєктів ЄБРР у державному та приватному секторах України

Багато напрямків проєктів фінансується ЄБРР у приватному секторі, проте за останні 5 років у державному секторі фінансувалися лише такі сектори, як: муніципальна та екологічна інфраструктура, природні ресурси, енергетика та транспорт.

Як видно на рис. 2.9, співвідношення між державним та приватним секторами фінансування ЄБРР у 2016-2020 роках є нерівнозначним. У приватному секторі за цей період було 116 проєктів, які становлять 82%, в той же час у державному секторі – 26 проєктів, які складають лише 18%. Якщо їх порівнювати у грошовому еквіваленті, то на приватний сектор було виділено 2 022,803 млн євро та на державний – 951,566 млн євро, що становлять 68% та 32% відповідно.



Рисунок 2.9 Співвідношення між державним та приватним секторами фінансування ЄБРР у 2016-2020 роках[41]

Також, важливо розглянути як розподілялися виділені кошти тільки по державному секторі. На рис. 2.10, бачимо структуру фінансування державного сектора ЄБРР, який демонструє, що муніципальна та екологічна інфраструктура та

транспорт мали майже рівноцінне фінансування (40%), а енергетика – 16% та сектор природних ресурсів – 5%.



Рисунок 2.10 Розподіл фінансування ЄБРР у державному секторі між секторами за 2016-2020 роки [41]

Так, проекти ЄБРР у напрямку муніципальної та екологічної інфраструктури складається лише з державного сектору (19 проектів), тоді як транспорт має 6 приватних та 5 державних проекти, за напрямом природних ресурсів – 3 приватних та 1 державний, а у енергетиці – 16 приватних та 1 державний у досліджуваному періоді.

Спочатку детальніше розглянемо енергетику, потім природні ресурси, після них транспорт та муніципальна та екологічна інфраструктура, тобто у порядку збільшення кількості державного сектору.

У енергетиці налічується 17 проектів, 16 з яких є приватними та реалізуються в рамках Програми фінансування альтернативної енергетики ЄБРР в Україні (USELF). У табл. 2.2 наведені проекти в рамках USELF за 2016-2020 роки, а також зазначена дата підписання та величення виділеного фінансування. Найбільша сума інвестицій була виділена на USELF: Сиваська ВЕС або Сиваську вітрильну електростанцію, а саме у розмірі 75 млн євро.

Таблиця 2.2

Проекти в рамках USELF за 2016-2020 роки

№	Назва проекту	Дата підписання	Фінансування ЄБРР
1	USELF: Проекти гідроелектростанцій Aquanova	30 Чер 2016	2 300 000
2	USELF - Шаргород СЕС	12 Сер 2016	4 258 177
3	USELF: Яворівська сонячна електростанція	21 Гру 2017	22 663 661
4	USELF: KNESS ФЕС	02 Бер 2018	18 500 000
5	USELF - "Екотехнік"СЕС	12 Лип 2018	5 600 000
6	USELF – Миколаїв СЕС	14 Гру 2018	16 308 688
7	USELF – Кам'янка СЕС	21 Гру 2018	11 838 500
8	USELF: Сиваська ВЕС	21 Січ 2019	75 000 000
9	USELF: Інгулець СЕС	14 Лют 2019	16 310 644
10	USELF - Чигиринська СЕС	28 Чер 2019	19 679 000
11	USELF - Проект сонячної фотоелектричної системи Modus	26 Вер 2019	22 823 000
12	USELF: Акванова Шаланки	27 Вер 2019	2 000 000
13	USELF: Сонячна електростанція Vita	18 Жов 2019	8 500 000
14	USELF: Балахівка СЕС	05 Лис 2019	4 800 000
15	USELF: Шевченкове СЕС	19 Гру 2019	5 000 000
16	USELF - Іршанська СЕС	20 Гру 2019	12 000 000

Джерело: розроблено автором на основі [41]

На прикладі проекту «USELF - Чигиринська СЕС» буде зрозуміло як працюють всі вищезазначені проекти. Так, кредит надається в сумі до 19,7 млн. євро на розробку, будівництво та експлуатацію СЕС потужністю 55,4 МВтп у Черкаській області України. Проект реалізується в рамках III Програми фінансування альтернативної енергетики ЄБРР в Україні (USELF III) обсягом 250 млн. євро, метою якої є підтримка відновлюваної енергетики в Україні. Проект сприятиме збільшенню потужностей відновлюваної енергетики в країні, а отже досягненню Україною мети доведення частки енергії з відновлюваних джерел у валовому кінцевому споживанні електроенергії до 11 відсотків до 2020 р. і в

загальному обсязі первинної енергогенерації до 25 відсотків до 2035 р. Проєкт передбачає фінансування розробки та будівництва потужностей сонячної генерації, а отже забезпечить скорочення викидів CO₂, яке за оцінками становитиме 36396 т на рік. А також, проєкт збільшує частку приватної власності у секторі генерації електроенергії, в якому домінують контрольовані державою ядерні, деякі теплові та великі гідроелектростанції, на які припадає майже 80 відсотків загальної встановленої потужності електрогенерації в країні [86].

Єдиним державним проєктом у сфері енергетики у даному періоді є проєкт «Укренерго» - модернізація мережі електропередачі». Він був підписаний 30 липня 2019 року. Кредит надається під державну гарантію Національній енергетичній компанії «Укренерго» на суму до 149 млн. євро для фінансування закупівлі до 26 нових трансформаторів, а також автоматизації та модернізації 12 високовольтних підстанцій у ключових частинах мережі електропередачі в Україні. Проєкт дозволить «Укренерго» модернізувати її ключову інфраструктуру електропередачі, що є передумовою синхронізації з Європейською мережею системних операторів передачі електроенергії (ENTSO-E) та складає невід'ємну частину поточної програми досягнення Україною відповідності вимогам Третього енергетичного пакету ЄС. Проєкт також сприятиме підвищенню рівня енергоефективності у країні в цілому. Він призведе до суттєвого енергозбереження та скорочення викидів CO₂ [87].

У секторі природні ресурси в досліджуваному періоді було профінансовано ЄБРР 4 проєкти, 3 з яких приватні, а саме: «Галнафтогаз» - кредит IV, Єврооблігації «Нафтогазу», ПРР – РБА «Наdejда» і 1 державний - «Укргазвидобування» («УГВ»).

Метою проєкту «Галнафтогаз» - кредит IV» є підтримка АТ «Концерн Галнафтогаз» – незалежного дистриб'ютора пального для транспортних засобів, що базується у Західній Україні, – шляхом надання довгострокового кредиту в розмірі до 35 млн дол. США на фінансування капітальних витрат Компанії та її потреб в оборотному капіталі у 2020-2022 рр. [88].

Інвестиції ЄБРР у розмірі 120 мільйонів євро були вкладені у єврооблігації на 5 років із фіксованою ставкою, випущені разом із 3-річними єврооблігаціями на суму 335 мільйонів доларів США від Kondor Finance plc і оцінені Fitch на користь НАК "Нафтогаз України". Надходження від єврооблігацій використовуються для загальних корпоративних цілей, включаючи фінансування закупівлі газу. Фінансування Банку буде використано виключно на закупівлю газу. Операція сприятиме енергетичній безпеці України, забезпечуючи закупівлю природного газу для зимового опалювального сезону в країні [89].

Наступний проєкт був зосереджений на наданні нефінансованої гарантії розподілу ризику «Райффайзен Банк Аваль», який організовує фінансування оборотного капіталу на суму до 440 млн грн (еквівалент €15 млн) для групи компаній «Наdejда» - незалежного українського оптово-роздрібного дистрибутора зрідженого нафтового газу і нафтопродуктів. Кредит дозволить групі компаній «Наdejда»: 1) консолідувати та оптимізувати свій борговий портфель, зменшити кількість відкритих короткострокових кредитних ліній в інших комерційних банках; 2) підтримати існуючий рівень боргового фінансування оборотного капіталу. [90]

Та державний проєкт «Укргазвидобування» на суму до 52 млн. євро, метою якого є надання допомоги Компанії в забезпеченні продовження видобування природного газу з існуючих родовищ «УГВ» шляхом підвищення доступності свердловин з використанням коштів для фінансування заміни неефективних існуючих установок ремонту свердловин. Проєкт також передбачає інвестиції в підвищення енергоефективності з впровадженням інноваційних систем рекуперації скидного тепла існуючих газових турбін на основі ОЦР [91].

Перейдемо до сектору транспорт, у якому 11 проєктів, 6 з яких приватні, а саме: «Інтерлізінвест», Програма прямого фінансування – «Міст Експрес», «Южний» зерновий термінал, Програма прямого фінансування – «Нова пошта», Програма прямого фінансування – «Negabarit» та фінансування «Луї Дрейфус» в Україні.

Більш детально досліджено проєкти державного сектору.

Першим проектом є «Електрифікація «Укрзалізниці», який під державну гарантію ПАТ «Укрзалізняця» надає кредит на суму до 124,5 млн. євро для електрифікації 253 км залізничної лінії за маршрутом «Долинська-Миколаїв-Колосівка» на півдні України, підключення цієї лінії до високовольтної електричної мережі, а також прокладання другої колії на одноколійних ділянках лінії. Метою проекту є підвищення ефективності роботи залізниці та її пропускної здатності для обслуговування портів Одеської області [92].

Наступним проектом є «Українська залізняця» - єврооблігації», якому були надані інвестиції у розмірі 77,316 млн євро на додаткову емісію єврооблігацій. Кошти від розміщення облігацій використані на фінансування реконструкції залізничних колій з приділенням першочергової уваги дільницям, які наразі обмежують швидкість руху поїздів. Ця реконструкція дозволить підвищити швидкість руху поїздів і загальну пропускну здатність, а також скоротити викиди CO₂. Проект дотримується Правил закупівель та Екологічної і соціальної політики ЄБРР. Також передбачається реалізація Плану дій з корпоративного управління для дочірніх підприємств УЗ [93].

Ще одним державним проектом є «ПС – Підтримка ліквідності «Украероруху», який було затверджено в контексті реагування Банку на пандемію COVID-19. Кредит для підтримання ліквідності Державного підприємства обслуговування повітряного руху України на суму 20 млн євро, розподілений на 2 Транші. Кошти кредиту були використані для фінансування критично важливих потреб підприємства в ліквідності та оборотному капіталі. Ця підтримка ліквідності у надзвичайних обставинах допоможе пом'якшити негативні впливи кризи, пов'язаної з COVID-19 [94].

Наступний – «Укрпошта – розвиток логістики», який отримав кредит на суму 53 млн євро, які будуть розділені на 3 транші, під державні гарантії. Перший і третій транші сприятимуть реорганізації мережі відділень «Укрпошти» для забезпечення стабільного надання сучасних послуг доставки, роздрібною торгівлі та інших послуг населенню, яке проживає у сільській місцевості країни. Другий

транш допоможе у трансформації логістичної моделі «Укрпошти» з метою підвищення операційної ефективності та якості послуг у сфері доставки [95].

Останнім проектом ЄБРР у секторі транспорт є «Україна – дорожні коридори», на який було виділено 100 млн євро трьома траншами з подальшою передачею кредитних коштів Державному агентству автомобільних доріг України (Укравтодору). Призначенням Траншів 1 та 3 є підтримка реконструкції стратегічно важливих ділянок автошляху М05 Київ-Одеса, який є частиною IX коридору Транс'європейської транспортної мережі (TEN-T) та одним з найбільш завантажених автошляхів країни, що поєднує столицю з найбільшим містом на півдні України та чорноморськими портами, які є життєво важливим логістичним хабом для вантажного транспорту. Транш 2 допоможе в завершенні будівництва кільцевої дороги навколо міста Львова, яка розташована на перетині III і V коридорів і після добудови дозволить спрямувати більше транзитного транспорту в об'їзд міста, що забезпечить скорочення тривалості поїздок та зменшення заторів у місті. Проект також передбачає підтримку реформи законодавчої та нормативно-правової бази, спрямованої на розвиток конкурентного та прозорого сектору будівництва та технічного обслуговування автомобільних доріг [96].

Тож, перейдемо до аналізу останнього сектору, який фінансує Європейський банк реконструкції та розвитку та який є повністю державним. Так, у досліджуваному періоді, було введено в дію 19 проектів на загальну суму у розмірі 375,9 млн євро, що становить 13% сукупних інвестицій ЄБРР за цей період.

Більшість проектів у цьому секторі створені за Програмою фінансування громадського транспорту в Україні (UPTF). Так, у табл. 2.3 можемо бачити ці проекти та величину фінансування від ЄБРР. У програмі беруть участь такі українські міста: Львів, Кременчук, Івано-Франківськ, Маріуполь, Кривий Ріг, Харків, Житомир, Дніпро, Полтава, Миколаїв та Херсон. Найдорожчим проектом є UPTF2: Миколаїв Тролейбус, виділена сума складає 20 млн євро. Найменш вартісними були проекти по таких містах, як: Кременчук, Івано-Франківськ, Кривий Ріг та Харків.

Таблиця 2.3

Проекти в рамках UPTF за 2016-2020 роки

№	Назва проєкту	Дата підписання	Фінансування від ЄБРР
1	UPTF: Львів автоматизована система оплати проїзду	17 Лис 2016	10 000 000
2	UPTF - Кременчук Тролейбус	21 Гру 2016	8 000 000
3	UPTF: Івано-Франківськ Тролейбус	26 Гру 2016	8 000 000
4	UPTF - Маріуполь Тролейбус	06 Лип 2018	13 000 000
5	UPTF - Кривий Ріг Тролейбус	12 Вер 2018	8 000 000
6	UPTF: Харків Тролейбус	28 Вер 2018	8 000 000
7	UPTF – Житомир Тролейбус	29 Лис 2018	9 000 000
8	UPTF - Львів Тролейбус	18 Січ 2019	15 000 000
9	UPTF: Дніпро Тролейбус	26 Лют 2019	11 500 000
10	UPTF2: Полтава Тролейбус	30 Лип 2019	10 000 000
11	UPTF2: Миколаїв Тролейбус	12 Вер 2019	20 000 000
12	UPTF2: Херсон Тролейбус	29 Жов 2019	10 000 000

Джерело: розроблено автором на основі [41]

За приклад дії Програми фінансування громадського транспорту в Україні (UPTF) візьмемо проєкт «UPTF – Житомир Тролейбус». ЄБРР надав кредит у розмірі 9 млн євро комунальному підприємству «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління». Передбачається, що даний кредит супроводжуватиметься інвестиційним грантом у розмірі до 2 млн євро від Інвестиційної платформи сусідства (ІПС) ЄС. Кошти кредиту та гранту будуть використовуватися для фінансування: (1) придбання до 50 нових тролейбусів і відповідного ремонтно-діагностичного обладнання та (2) розширення тролейбусної мережі (будівництво електричних підстанцій та контактної мережі). Проєкт спрямований на подолання ключових викликів у розвитку інфраструктури громадського транспорту в м. Житомирі шляхом покращення доступу до екологічного міського транспорту, а також збільшення обсягів та ефективності послуг громадського транспорту. Дана інвестиція Банку дозволить підприємству підвищити ефективність надання послуг тролейбусних перевезень завдяки покращенню доступу, модернізації інфраструктури, підвищенню середньої

швидкості обслуговування, а також зниженню інтенсивності та вартості технічного обслуговування [97].

Крім проєктів за Програми фінансування громадського транспорту в Україні (UPTF) у секторі муніципальної та екологічної інфраструктури є й інші проєкти, а саме: Львівські стічні води «Біогаз», Розширення метрополітену у м. Харкові, Програма енергоефективності в державному секторі України (PSEEF) – Енергоефективність у громадських будівлях м. Кременчук, Програма «Зелені міста» (ПЗМ) – ТПВ у м. Львові, Програма енергоефективності в державному секторі України (PSEEF) – Енергоефективність у громадських будівлях м. Кривий Ріг, Програма «Зелені міста» 2(ПЗМ-2) Поводження з твердими побутовими відходами у м. Хмельницькому та Програма енергоефективності в державному секторі України (PSEEF) – Енергоефективність у громадських будівлях м. Дніпро.

Розглянемо ширше проєкт «Розширення метрополітену у м. Харкові». ЄБРР надав кредит Україні на суму 160 млн євро. Кредитні кошти будуть використані для фінансування подовження 3-ї лінії метрополітену на 3,5 км у південні райони міста, будівництво двох станцій, нового депо та під'їзних колій до нього, а також закупівлі рухомого складу для експлуатації на подовженій лінії. Харків є другим за розміром містом України та великим промисловим центром. Проєкт сприятиме вирішенню основних проблем розвитку інфраструктури громадського транспорту у м. Харкові. Проєкт має забезпечити значний економічний та екологічний ефект завдяки розширенню метрополітену як екологічно чистого виду громадського транспорту та основи системи громадського транспорту у м. Харкові, що забезпечить сталу мобільність [98].

Отже, співробітництво України та Європейського банку реконструкції та розвитку бере свій початок ще з 1992 року, коли Україна стала членом цієї міжнародної фінансової організації. Кожні 5 років ЄБРР визначає стратегію розвитку для країн-членів, так, для України на 2018-2023 роки сформульовані наступні цілі: приватизація та комерціалізація в державному секторі, підтримання верховенства права та сумлінної конкуренції, збільшення енергетичної безпеки та покращення стійкості фінансової системи.

Наразі, діяльність ЄБРР в Україні налічує 511 проєктів, з яких 200 – є активними. У загальному, спостерігається тенденція до збільшення фінансування від Банку до України за 2016-2021 роки. Можна виділити 2019 рік, у якому інвестиції ЄБРР були найбільшими та склали 1125 млн євро. Щодо динаміки кількості проєктів, які веде ЄБРР, то їх чисельність теж збільшується.

У досліджуваному періоді, ЄБРР інвестує в Україну за 12 напрямками, але з них тільки 4 напрямки фінансування мають державні проєкти, а саме: муніципальна та екологічна інфраструктура, природні ресурси, енергетика та транспорт. Найбільше фінансування мають сектори: агробізнес (27%), виробництво та послуги (15%) та муніципальна та екологічна інфраструктура (13%). Щодо розподілу інвестицій ЄБРР між приватним та державним секторами України, то за кількістю проєктів на державні припадає 18%, а на приватні – 82%; проте за величиною інвестицій державні проєкти отримують 32%, а приватні – 68%. Можна сказати, що державні проєкти є дорожчими за приватні.

Тож, ЄРББ дуже тісно співпрацює з Україною в найрізноманітніших напрямках, але вони спрямовані на виконання мети Банку: створення в країні-члені надійного інвестиційного клімату на основі ефективної законодавчої та нормативно-правової бази, яка сприяє корпоративному управлінню та сприяння екологічно безпечному та сталому розвитку, який відповідає відповідним практикам закупівель.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

3.1 Вплив Європейського банку реконструкції та розвитку на Україну, перспективи та проблеми співпраці

Оскільки у ЄБРР є стратегія розвитку України на 2018-2023 роки, то розглянемо наскільки ефективно вони вводять її в дію. Так, по-перше, це підтримання приватизації та комерціалізації в державному секторі, що дозволить у подальшому збільшити конкурентоспроможність та покращити управління. Банк активно долучається до обговорення реформування України, особливо це стосується фінансового сектору. Наприклад, 15 червня 2021 року Керівники НБУ та ЄБРР зустрічалися, щоб розглянути поточний стан економіки України, із акцентом на банківський сектор, а також його майбутнє реформування [99]. Очевидний вплив ЄБРР мав на прийняття закону України «Про концесію», який визначає правові, фінансові та організаційні засади реалізації проектів, що здійснюються на умовах концесії, з метою модернізації інфраструктури та підвищення якості суспільно значущих послуг [100]. Також, ЄБРР активно підтримує подальше розширення законодавчої бази у сфері приватизації та інших видів участі приватного сектору.

По-друге, підтримання верховенства права та сумлінної конкуренції. У цьому напрямку важливо виділити підтримку реформи державних закупівель, яка може допомогти зменшити корупцію. Так, була запроваджена система Prozorro, яка є реальним проривом в реформуванні сфери державних закупівель. Проект робить процес закупівель повністю інформаційно відкритим на всіх його етапах. Лозунг цієї системи звучить так: «Аби всі бачили все». Вона має на меті проведення конкурентних торгів шляхом залучення максимальної кількості учасників.

Розвиток Prozorro відбувається в партнерстві з державними установами, міжнародними фінансовими організаціями, освітніми закладами, представниками бізнессередовища, громадськими організаціями тощо. На даний час, у системі 55037 оголошених тендерів та майже 260 тис. активних постачальників [101].

Також, як було видно за проведеним дослідженням, ЄБРР надає пряме фінансування приватним компаніям, які впроваджують екологічно безпечні ініціативи. Надає українським банкам кредитні лінії, щоб кредитувати мікро, малі та середні підприємства, а також розподіляти виниклі ризики. Крім цього, як уже згадувалось, існують фонди прямих інвестицій, які сприяють залученню інвестицій та їх підтримці. До того ж Банк надає консультації для МСП, а саме у питаннях ефективного управління, упровадження нових практик та розширення зони надання послуг, зокрема вихід на європейський ринок.

По-третє, збільшення енергетичної безпеки. За цим пріоритетом, ЄБРР проводить велику кількість проєктів направлених на встановлення нових систем відновлюваної енергетики на підприємствах, а також на реконструкцію уже наявних енергомереж. Це можна відслідкувати за загальним обсягом виробленої електроенергії з відновлюваних джерел. Банк сприяє реформуванню законодавства України у цьому секторі, тому можна відмітити Закон України «Про ринок природного газу», яким фактично було створено сучасний ринок газу в Україні. Цей Закон став важливим кроком в напрямку імплементації актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики [102]. Він підтримує місцеві та іноземні інвестиції у сектор енергетики.

Ще однією історичною подією є приєднання України до ENTSO-E - європейської мережі операторів системи передачі електроенергії, що об'єднує 43 операторів у 36 країнах Європи. Інтеграція Об'єднаної енергосистеми (ОЕС) України до ENTSO-E є дуже важливою стратегічною ціллю держави та енергетичної безпеки. Саме синхронна робота енергосистеми України з ENTSO-E збільшить надійність роботи ОЕС України, розширить можливості обміну електроенергією між суміжними країнами, посилить конкуренцію на внутрішньому ринку та створить можливості для роботи на енергетичному ринку Європи. Синхронізація

була запланована на 2023 рік, але після термінового запиту «Укренерго» та Молдови про аварійну синхронізацію, оператори систем тепlopостачання континентальної Європи погодилися її почати 16 березня 2022 року. Таке прискорення проекту синхронізації, що триває з 2017 року, стало можливим завдяки проведеним попереднім дослідженням та вживанню заходів щодо зменшення ризиків [103].

По-четверте, покращення стійкості фінансової системи. ЄБРР інвестує та надає технічну допомогу у реформуванні державних банків, особливу увагу приділяє корпоративному управлінні та розвитку конкурентоспроможності. Також, підтримує банки-партнери у вигляді довгострокових кредитів, проєктів з розподілу ризиків та прямих інвестицій. Банк надає технічну допомогу для розбудови ринків капіталу, а також створює системи фінансування в національній валюті, щоб задовільнити потреби цих ринків. ЄБРР фінансує проєкти у секторах лізингу та страхування.

Важливо відмітити, що НБУ перейшов до режиму інфляційного таргетування, що полягає у публічному оголошенні кількісних цілей з інфляції та зобов'язанні центрального банку досягати цих цілей упродовж середньострокового періоду. Одним з ключових напрямів роботи Національного банку також є підвищення ефективності механізму монетарної трансмісії. Це передбачає розвиток ринку державних цінних паперів і ринку деривативів, лібералізацію валютного регулювання, а також перезавантаження банківського сектору. Завдяки цьому Національний банк зможе краще впливати на інфляційні процеси в країні [104].

І врешті-решт, поглиблення інтеграції через міжнародну торгівлю та впровадження стандартів ЄС. ЄБРР бере участь в проєктах, які спрямовані на покращення транспортної мережі України (залізничної, автомобільної, морської та повітряної). Надає інвестиції у розвиток сучасних логістичних хабів та центрів, а також підтримує логістичних операторів як державного, так і приватного секторів. Банк фінансує досить багато проєктів з модернізації або розширення міського транспорту, звертає увагу на екологічний слід. На території України досить

активно діє Програма сприяння розвитку торгівлі. ЄБРР підтримує проекти, які націлені на впровадження сучасної міжнародної практики та уподібнення до стандартів Європейського Союзу.

Особливе значення потрібно приділити ековпливу ЄБРР, оскільки це помітний пріоритет в їх діяльності. Міністерство захисту довкілля та природні ресурсів України тісно співпрацює з Європейським банком реконструкції та розвитку. Так, прикладами підтримання екологічних ініціатив є: Закон України «Про обмеження обігу пластикових пакетів на території України» [105], Уряд схвалив Оновлений національний визначений внесок України до Паризької Угоди (НВВ2) [106] та Концепцію реалізації державної політики у сфері промислового забруднення [107].

Особливої уваги потребує програма «Зелені міста», яка прагне побудувати краще та більш стійке майбутнє для міст та їх мешканців. Програма досягає цього шляхом визначення пріоритетів та розв'язування екологічних проблем міст із інвестиціями в сталу інфраструктуру та заходами політики. Так, в Україні у цій програмі приймають участь такі міста: Дніпро, Харків, Хмельницький, Кривий Ріг, Київ, Львів та Маріуполь. Київ, столиця та найбільш густонаселене місто України, приєднався до цієї програми ЄБРР у 2019 році з метою визначення пріоритетів та розробки заходів для вирішення своїх екологічних проблем та проблем сталого розвитку. Дотримуючись Плану дій «Зелене місто» (GCAP) та інвестуючи в екологічно чистий міський електричний транспорт, місто створить екологічне та стійке бачення майбутнього, водночас відновлюючи свій екологічний та міський ландшафт [108].

Не менш важливим питанням є боротьба з корупцією, так як це пливає на інвестиційну привабливість країни. Так, за допомоги фінансування Мультидонорського рахунку стабілізації та сталого розвитку України (МДР), керує яким ЄБРР, була створена Рада бізнес-омбудсмена. Вона має на меті представляти та захищати інтереси бізнесу у державних органах, а також забезпечити прозоре ведення бізнесу в Україні. Роман Ващук є бізнес-омбудсменом в Україні з 1 січня 2022 року. Наразі команда Ради бізнес-омбудсмена складається з 32 фахівців із

західною освітою та професійним досвідом у юриспруденції, стратегічному управлінні, економіці, аудиті та управлінні ризиками [109].

«Мультидонорський рахунок стабілізації та сталого розвитку України» (МДР) був створений у Європейському банку реконструкції та розвитку у 2014 р. у рамках пакету багатосторонніх антикризових заходів з метою надання Україні термінової підтримки у зв'язку зі значною політичною, безпековою, економічною та гуманітарною кризою. Країнами-донорами МДР є Данія, Фінляндія, Франція, Німеччина, Італія, Японія, Нідерланди, Норвегія, Польща, Швеція, Швейцарія, Великобританія, США та Європейський Союз – найбільший донор. Всього чотирнадцять донорів внесли 53,5 мільйони євро на цей рахунок. Підтримку було спрямовано на розробку та впровадження політичних реформ та розбудову інституційної спроможності у секторах, де ЄБРР має значний досвід у якості інвестора та партнера, таких як фінансова політика, банківський сектор, ринки капіталу, енергетика, інфраструктура та агробізнес. Очікувалося, що Фонд працюватиме протягом трьох років, але у 2017 році його дію було подовжено ще на три роки до липня 2020 року [110].

Також, коли у світі розпочалась пандемія Covid-19, ЄБРР запровадив «Програму Солідарності», яка теж мала вплив на Україну. Банк направив інвестиції до країн-членів, які постраждали від економічного шоку кризи. «Програма Солідарності» була направлена на [111]:

- Оптимізацію процесу надання фінансів для задоволення потреб поточних клієнтів у короткостроковій ліквідності та оборотному капіталі.
- Розширення фінансування в рамках Програми сприяння торгівлі.
- Пропонування швидкої реструктуризації для проблемних клієнтів.
- Підтримка життєво важливої інфраструктури, включаючи фінансування оборотного капіталу, стабілізацію та важливі державні інвестиції.
- Спрямування каналів надзвичайних ситуацій на всі сектори економіки, але особливо на ті, які сильно постраждали від кризи, включаючи фінансові установи, ММСП та корпоративні сектори, такі як автомобільні та транспортні постачальники, агробізнес та медичні товари.

Очевидно, що Європейський банк реконструкції та розвитку мав значний вплив на становлення України та її економічний стан. Проте співпраця України та ЄБРР має певні проблеми.

По-перше, мало ефективна діяльність держслужбовців та професіоналів, які беруть участь у процесі розроблення і виконання проєктів міжнародних фінансових організацій, куди належить ЄБРР. Іншими словами, то має місце певний бюрократизм під час підготовки кредитної заявки, який у свою чергу збільшує час затвердження кредиту МФО.

По-друге, співпраця з МФО викликала надвисокий рівень заборгованості в Україні. Звичайно, що кредитування міжнародними організаціями має одні з найвигідніших процентних ставок, але тим не менш борг збільшується. Першопричинами заборгованості є низькі темпи упровадження реформ.

По-третє, але не менш важливою проблемою, є вибірка наданих позик. На стадії реалізації знаходиться 9 спільних з ЄБРР проєктів загальним обсягом позик 1 764,0 млн євро. Обсяг використання коштів позик ЄБРР за цими проєктами станом на 31 березня 2022 року – 600,67 млн євро. Це всього 34,1% загальної суми [112].

З огляду на вищенаведені проблеми та загальну співпрацю України та ЄБРР можна виділити таку направленість подальшого співробітництва:

- 1) Проведення різнобічного реформування України, у сфері економіки, права, державного управління тощо;
- 2) Збільшення інвестицій у фінансовий сектор, виробництво та сферу послуг;
- 3) Вирішення Урядом країни ряду питань, як наприклад, подолання корупції, зменшення бюрократизму та досягнення певної стійкості в економіці, що тільки поліпшить співробітництво з МФО, а особливо з ЄБРР;
- 4) Заохочування важливих і економічно обґрунтованих проєктів та надання допомоги для їх втілення в життя, зокрема технічної допомоги.

3.2 Реакція міжнародних фінансових організацій на війну в Україні

Спершу розглянемо реакцію ЄБРР, а потім інших міжнародних фінансових організацій. Так, Президент Європейського банку реконструкції та розвитку зробив заяву 24 лютого 2022 року про те, що ЄБРР підтримує Україну та рішуче засуджує вторгнення росії. Він сказав: «Ми є великим інституційним інвестором в Україні, і наші відносини налічують понад 30 років. Ми маємо глибоке і міцне коріння. Банк твердо відданий розвитку України як сучасної, демократичної країни. Ми будемо уважно стежити за ситуацією, як вона розвивається, і будемо реагувати, якщо це необхідно.» [113]

Пізніше, уже 9 березня 2022 року ЄБРР оприлюднив пакет допомоги у розмірі 2 мільярдів євро. Цей пакет допомоги спрямований на громадян, компанії і країни, які постраждали від війни в Україні. Пріоритети включають фінансування торгівлі, ліквідність у надзвичайних ситуаціях, енергетичну безпеку та муніципальні послуги. Грошова допомога буде направлена для підтримки українських компаній – наприклад, за допомогою відстрочених позик. Також, за можливості підприємствам надаватимуть можливість переїхати, щоб вони могли продовжити працювати. Крім цього, Програма Банку допоможе країнам, які безпосередньо постраждали від напливу українських біженців. Більшість переміщених громадян це жінки, діти та люди похилого віку. Муніципальні органи у відповідних країнах стикаються з величезними викликами у зв'язку з цим припливом переміщених громадян. Президент ЄБРР Оділь Рено-Бассо сказала: «Банк посилює свою підтримку з новою рішучістю та спокійним професіоналізмом, виконуючи свій мандат і місію. Попереду на нас чекає висока невизначеність, а отже ЄБРР має залишатися гнучким, ефективним, активним і зосередженим на практичній реалізації». Коли дозволять умови, ЄБРР також буде готовий узяти участь у програмі реконструкції України, відновленні джерел існування та бізнесу, відбудові життєво важливої інфраструктури, підтримці ефективного управління та забезпеченні доступу до послуг. [40]

Дана Програма стійкості в Україна буде направлена на:

- Відстрочка платежів, списання заборгованості та реструктуризація;
- Торговельне фінансування, у тому числі для імпорту пального;
- Екстрене фінансування ліквідності у координації з партнерами;
- Екстрена підтримка реформ з метою надання українській владі допомоги у здійсненні невідкладних законодавчих і регуляторних заходів.

Щодо країн, які теж постраждали від війни в Україні, то Програма ЄБРР буде зосереджена на такому:

- Енергетична безпека, у тому числі екстрені закупівлі енергоносіїв з метою компенсації втрат імпорту з Росії та Білорусі;
- Муніципальні послуги та засоби існування для переміщених осіб (за даними ООН, з України виїхали вже 2 млн людей);
- Торговельне фінансування;
- Підтримка ліквідності малих і середніх підприємств.

У анонсі програми зазначено, що вона може бути розширена для інших країн, які зазнають дискомфорту в енергетичній безпеці. Банк робить прогноз, що криза буде мати значні економічні наслідки у країнах-членах ЄБРР.

Наступною фінансовою організацією розглянемо Міжнародний валютний фонд. 25 лютого 2022 року директор-розпорядник Міжнародного Валютного Фонду (МВФ) пані Крісталіна Георгієва зробила заяву стосовно України: «Події в Україні викликають глибоке занепокоєння — насамперед через людські жертви та страждання простих людей. Конфлікт також має серйозні економічні наслідки, які будуть тим більшими, чим довше він триватиме. Ця криза настає в дуже непростий час, коли світова економіка відроджується після руйнівного впливу пандемії COVID-19, і вона загрожує певною мірою підірвати досягнутий прогрес. Сьогодні я мала зустріч з нашою Виконавчою радою і ознайомила виконавчих директорів з нашою початковою оцінкою розвитку ситуації. Я запевнила їх, що наші співробітники і надалі тісно співпрацюватимуть з органами влади, намагаючись надати підтримку Україні всіма можливими способами. Ми також продовжимо співпрацювати з Групою Світового банку та іншими партнерами для забезпечення

координації нашої підтримки та надання максимальної користі Україні. МВФ має у своєму арсеналі різні інструменти, і у міру розвитку ситуації в Україні ми будемо продовжувати обговорювати з органами влади шляхи найкращого надання нашої допомоги. Ці обговорення проводяться дистанційно за участю співробітників, що перебувають у Вашингтоні. На додаток до поточних консультацій з питань політики ми вивчаємо всі варіанти подальшої фінансової підтримки, зокрема стосовно ненаданого залишку у розмірі 2,2 млрд доларів в рамках існуючої угоди «Stand-By». Органи влади України також звернулися до МВФ з проханням про надзвичайне фінансування. Наслідки конфлікту виходять за межі України і становлять значні економічні ризики для регіону та усього світу. Ми оцінюємо ці потенційні наслідки, зокрема для функціонування фінансової системи і товарних ринків, а також їхній прямий вплив на країни, які мають економічні зв'язки з регіоном. Ми готові у разі потреби надати підтримку нашим державам-членам у тісній координації з нашими міжнародними партнерами». [114]

Дії МВФ щодо війни в Україні в хронологічному порядку, від 25 лютого 2022 року до тепер:

1 березня 2022 року: спілкування з українськими органами влади стосовно антикризових заходів, продовження роботи над українською програмою в рамках Угоди «Stand-By» [115].

5 березня 2022 року: Україна запросила екстрене фінансування у розмірі 1,4 млрд доларів США в рамках Інструменту прискореного фінансування МВФ. Персонал Фонду очікує передання цього запиту на розгляд Виконавчої ради вже наступного тижня [116].

9 березня 2022 року: Виконавча рада Міжнародного валютного фонду (МВФ) сьогодні схвалила надання Україні 1,4 мільярда доларів США (1005,9 мільйона СПЗ) через Інструмент прискореного фінансування, щоб допомогти задовольнити нагальні потреби у фінансуванні та пом'якшити економічні наслідки війни. Органи влади України скасували угоду «Stand-by» і висловили намір розробити з МВФ економічну програму, спрямовану на відновлення та зростання економіки, коли це дозволять обставини [117].

8 квітня 2022 року: Виконавча рада МВФ схвалила створення багатодонорського рахунку для України, що надасть донорам безпечний засіб прямої фінансової допомоги Україні. Уряд Канади запропонував виплатити Україні до 1 мільярда канадських доларів через цей рахунок. Він доступний для використання будь-якими іншими членами, а також міжурядовими установами та організаціями, які бажають використовувати його як транспортний засіб для надання фінансової допомоги Україні. [118].

Тепер перейдемо до Світового банку, який складається з п'ятих організацій: Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР); Міжнародної фінансової корпорації (МФК); Міжнародної асоціації розвитку (МАР); Багатосторонньої агенції з гарантування інвестицій (БАГІ); Міжнародного центру з урегулювання інвестиційних спорів (МСУІС).

Президент Групи Світового Банку Девід Малпасс 24 лютого 2022 року заявив, що Група Світового Банку прийшла в жах від шокуючого насилля і загибелі людей внаслідок подій, що розгортаються в Україні. А також, що вони є давнім партнером України і висловлюють підтримку українському народу в цей критичний момент. І зазначив, що катастрофічні події в Україні матимуть масштабні економічні та соціальні наслідки. Світовий банк веде тісну співпрацю з МВФ для їх оцінки [119].

Рада виконавчих директорів Світового банку 7 березня 2022 року затвердила пакет додаткової бюджетної підтримки для України під назвою «Фінансування виходу з надзвичайної економічної ситуації в Україні» або «Вільна Україна» на суму 489 мільйонів доларів. Пакет складається з додаткової позики на 350 мільйонів доларів і гарантій у розмірі 139 мільйонів доларів, а також мобілізації грантового фінансування в розмірі 134 мільйони доларів і паралельного фінансування в розмірі 100 мільйонів доларів, що призвело до загальної мобілізованої підтримки в розмірі 723 мільйони доларів (див. табл. 3.1). Швидка підтримка допоможе уряду надавати критично важливі послуги українським громадянам, зокрема заробітну плату працівникам лікарень, пенсії для людей похилого віку та соціальні програми для вразливих верств населення.

Таблиця 3.1

Пакет екстреного фінансування від Світового банку [120]

Джерело	Сума допомоги	Разом
Пакет підтримки «Вільна Україна» (позика + гарантії):		
<i>Додатковий кредит</i>		
Додаткова позика МБРР	350 млн дол. США	489 млн дол. США
<i>Гарантії</i>		
Нідерланди	80 млн євро (89 млн дол. США)	
Швеція	50 млн дол. США	
Грантове фінансування через MDTF:		
Велика Британія	100 млн дол. США	134 млн дол. США
Данія	20 млн євро (22 млн дол. США)	
Латвія, Литва та Ісландія	12 млн дол. США	
Паралельне фінансування:		
Японія	100 млн дол. США	100 млн дол. США
Разом		723 млн дол. США

Початкова підтримка Світового банку була збільшена за рахунок гарантій Нідерландів на 80 мільйонів євро (еквівалент 89 мільйонів доларів) і Швеції на 50 мільйонів доларів. Світовий банк також створив багатодонорський трастовий фонд (MDTF) для сприяння передачі грантових ресурсів від донорів в Україну з внесками Великобританії, Данії, Латвії, Литви та Ісландії в сумі 134 млн доларів США. Світовий банк закликає надавати додаткові грантові внески до MDTF. Крім того, Японія надала до пакету підтримки 100 мільйонів доларів паралельного фінансування.

Крім вищезазначених міжнародних фінансових організацій, свою підтримку надав Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), з яким Україна співпрацює з 2007 року. На позачерговому засіданні, скликаному 4 березня для обговорення термінової підтримки України з боку ЄІБ, Рада директорів Європейського інвестиційного банку одногolosно висловила жах і засудила жорстоку, незаконну та невиправдану агресію Росії проти України. Рада затвердила екстрену фінансову підтримку для України у розмірі 668 млн євро. Цей пакет первинної допомоги для

зруйнованої війною країни гарантується ЄС в межах Мандату зовнішнього кредитування та доповнює інші ініціативи, анонсовані інституціями ЄС. Це допоможе українській владі задовольнити найнагальніші фінансові потреби, зокрема закупівлю продовольчих товарів, медикаментів і пального для громадян. Ця екстрена підтримка стане доступною протягом кількох днів. ЄІБ переведе кошти, доступні в межах двох кредитів ЄІБ, що спершу були надані з метою підтримки підприємств малого та середнього бізнесу, а також агросектору України [121].

Крім вищезгаданого, Рада погодила продовження роботи ЄІБ щодо подальших ініціатив в межах екстреного Пакету солідарності з Україною. Серед них [121]:

1. ЄІБ надасть кошти на потреби критичної інфраструктури України через переорієнтування інвестицій в межах уже існуючих проєктів, щоб забезпечити насущні потреби у фінансуванні. Вони будуть направлені на сектори транспорту, енергетики, міського розвитку та відновлення. Як тільки українська влада зможе підписати зміни до чинних проєктів, так фінансування стане доступне;

2. Надання підтримки у відбудові всього, що постраждало від російської агресії, через фінансування нової життєвонеобхідної інфраструктури, як тільки розпочнеться відбудовування вільної та незалежної України після закінчення війни. Так як ЄІБ уже підтримував Україну після російської агресії 2014 року шляхом впровадження Надзвичайної кредитної програми для відновлення України. Саме за допомогою уже придбаного досвіду, він зможе посприяти відновленню комунальної та соціальної інфраструктури, а саме: дитячих садків, шкіл, лікарень, тощо.

Також, спеціалісти ЄІБ зараз оцінюють потреби країн-сусідів України та країн ЄС, які приймають біженців з України або пізнали певних проблем через війну в Україні в інших сферах. Вони планують виділити кошти також через переорієнтацію уже наявних проєктів, які уже були затверджені Радою ЄІБ, але ще не були надані, а також шляхом схвалення нових проєктів, які будуть направлені

на підтримку біженців. Банк зазначив, що такі проєкти вони зможуть профінансувати повністю (на всі 100%), а не як зазвичай наполовину (тобто 50%).

Щодо Чорноморського банку торгівлі та розвитку (ЧБТР), то він 27 лютого 2022 року висловлював глибоку стурбованість воєнною ситуацією в Україні та виразив сподівання, що бойові дії буде припинено, а мирне врегулювання буде досягнуто якнайшвидше. Було сказано: «Мир є важливою передумовою співпраці». ЧБТР впевнено стоїть на своєму зобов'язанні у забезпеченні постійної здатності Банку виконувати мандат щодо сприяння розвитку та співпраці в регіоні. Банк буде уважно стежити за розвитком ситуації та відповідатиме відповідним чином. Україна є членом Чорноморського банку торгівлі та розвитку з 1997 року. [123]

Отже, Україна досить плідно співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями, проте існують і перспективи розвитку, і проблеми. На прикладі Європейського банку реконструкції та розвитку, було досліджено вплив МФО на Україну. Так, ЄБРР досить ефективно проваджує проєкти в різних секторах економіки. Дослідження показало, що Банк дотримується визначеної стратегії на 2018-2023 роки та здійснює свою діяльність за такими напрямками, а саме сприяє: приватизації та комерціалізації в державному секторі, верховенству права та сумлінній конкуренції, збільшенню енергетичної безпеки країни, стійкості фінансової системи та поглибленню інтеграції шляхом міжнародної торгівлі і впровадженню стандартів ЄС.

Великими проєктами в Україні від ЄБРР є: програма «Зелені міста», «Мультидонорський рахунок стабілізації та сталого розвитку України» (МДР), «Програма солідарності». Всі вони впливають на життєвоважливі сфери, оскільки програма «Зелені міста» направлена на будівництво кращого майбутнього для міст та їх мешканців шляхом розв'язання екологічних проблем; МДР створений для надання Україні фінансування у зв'язку з політичною, економічною, безпековою та гуманітарною кризою; «Програма Солідарності» спрямована на подолання економічної кризи, яку спричинила пандемія Covid-19.

На жаль, крім позитивного впливу існують і проблеми, як-от мало ефективна діяльність держслужбовців, яка збільшує час затвердження проєктів; велика заборгованість України та недостатня вибірка наданих кредитів.

Щодо подальшого співробітництва України та ЄБРР, то потрібно провести різнобічне реформування України; збільшити інвестиції у фінансовий сектор, виробництво та сферу послуг; залучення технічної допомоги та створення важливих проєктів.

Важливою, для подальшої співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями, є їх реакція та дії на війну України з росією. Всі МФО, з якими Україна веде співробітництво, рішуче засудили дії росії проти суверенітету нашої держави та висловили свою підтримку та віру в Україну. Більшість з них надали певні пакети допомоги та виявили ініціативу щодо відновлення вільної України, як тільки буде така можливість після закінчення війни.

Серед програм фінансування можна виділити: «Програма Стійкості» від ЄБРР, створення багатодонорського рахунку для України від МВФ та пакет додаткової бюджетної підтримки «Фінансування виходу з надзвичайної економічної ситуації в Україні» або «Вільна Україна» від Світового банку.

Узагальнюючи, можна сказати, що міжнародні фінансові організації є надійними партнерами України, які підтримували розвиток України у мирний час та швидко реагують у воєнний. Звісно існують проблеми, які потребують вирішення у майбутньому, але й досить багато перспектив для подальшого співпрацювання.

ВИСНОВКИ

Отже, міжнародні фінансові організації є основними регуляторами міжнародної валютно-фінансової системи та важливим джерелом фінансової, технічної та аналітичної допомоги країнам. Головною причиною виникнення міжнародних фінансових організацій була необхідність у створенні нової міжнародної фінансової системи та забезпечення економічного порядку після фінансових потрясінь між двома світовими війнами. Щодо виникнення регіональних МФО, то воно було зумовлено посиленням ролі країн, що розвиваються, у світовій економіці, а також специфічними потребами регіонального розвитку. Також, міжнародні фінансові організації виконують ряд важливих функцій, такі як: регулюють міжнародні валютно-фінансові відносини, наглядають за станом міжнародної валютної системи, сприяють макроекономічній стабілізації, надають консультації та допомогу та інше.

Всі міжнародні фінансові інституції використовують свої форми та механізми співпраці з Україною. Аналіз досвіду сучасного співробітництва України з міжнародними організаціями дозволяє зробити висновок, що наша держава зацікавлена в таких формах співпраці як: забезпечення національних інтересів як рівноправного члена міжнародного поділу праці, учасника глобальних економічних та фінансових ринків; придбання та засвоєння нових технологій та інвестицій; одержання практичної фінансової допомоги на пільгових умовах.

Щодо Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР), то він був створений, щоб допомогти побудувати нову епоху після холодної війни в Центральній та Східній Європі. З тих пір він відіграв історичну роль і отримав унікальний досвід у сприянні змінам у регіоні та за його межами, інвестувавши майже 150 мільярдів євро у понад 6000 проектів.

Співробітництво України та Європейського банку реконструкції та розвитку бере свій початок ще з 1992 року, коли Україна стала членом цієї міжнародної фінансової організації. Кожні 5 років ЄБРР визначає стратегію

розвитку для країн-членів, так, для України на 2018-2023 роки сформульовані наступні цілі: приватизація та комерціалізація в державному секторі, підтримання верховенства права та сумлінної конкуренції, збільшення енергетичної безпеки та покращення стійкості фінансової системи. Наразі, діяльність ЄБРР в Україні налічує 511 проєктів, з яких 200 – є активними. У загальному, спостерігається тенденція до збільшення фінансування від Банку до України за 2016-2021 роки.

У досліджуваному періоді, ЄБРР інвестує в Україну за 12 напрямками, але з них тільки 4 напрямки фінансування мають державні проєкти, а саме: муніципальна та екологічна інфраструктура, природні ресурси, енергетика та транспорт. Найбільше фінансування мають сектори: агробізнес (27%), виробництво та послуги (15%) та муніципальна та екологічна інфраструктура (13%). Щодо розподілу інвестицій ЄБРР між приватним та державним секторами України, то за кількістю проєктів на державні припадає 18%, а на приватні – 82%; проте за величиною інвестицій державні проєкти отримують 32%, а приватні – 68%. Можна сказати, що державні проєкти є більш дорогоцінними ніж приватні.

Тож, ЄРББ дуже тісно співпрацює з Україною в найрізноманітніших напрямках, але вони спрямованні на виконання мети Банку: створення в країні-члені надійного інвестиційного клімату на основі ефективної законодавчої та нормативно-правової бази, яка сприяє корпоративному управлінню та сприяння екологічно безпечному та сталому розвитку, який відповідає відповідним практикам закупівель.

Хоча Україна досить плідно співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями, проте існують і перспективи розвитку, і проблеми. Так, за даними проведеного дослідження ЄБРР досить ефективно проваджує проєкти в різних секторах економіки та дотримується визначеної стратегії на 2018-2023 роки.

Великими проєктами в Україні від ЄБРР є: програма «Зелені міста», «Мультидонорський рахунок стабілізації та сталого розвитку України» (МДР), «Програма солідарності». Всі вони впливають на життєвоважливі сфери, оскільки програма «Зелені міста» направлена на будівництво кращого майбутнього для міст та їх мешканців шляхом розв'язання екологічних проблем; МДР створений для

надання Україні фінансування у зв'язку з політичною, економічною, безпековою та гуманітарною кризою; «Програма Солідарності» спрямована на подолання економічної кризи, яку спричинила пандемія Covid-19.

На жаль, крім позитивного впливу існують і проблеми, як-от мало ефективна діяльність держслужбовців, яка збільшує час затвердження проєктів; велика заборгованість України та недостатня вибірка наданих кредитів.

Щодо подальшого співробітництва України та ЄБРР, то потрібно провести різнобічне реформування України; збільшити інвестиції у фінансовий сектор, виробництво та сферу послуг; залучення технічної допомоги та створення важливих проєктів.

Важливою, для подальшої співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями, є їх реакція та дії на війну України з росією. Всі МФО, з якими Україна веде співробітництво, рішуче засудили дії росії проти суверенітету нашої держави та висловили свою підтримку та віру в Україну. Більшість з них надали певні пакети допомоги та виявили ініціативу щодо відновлення вільної України, як тільки буде така можливість після закінчення війни. Серед програм фінансування можна виділити: «Програма Стійкості» від ЄБРР, створення багатодонорського рахунку для України від МВФ та пакет додаткової бюджетної підтримки «Фінансування виходу з надзвичайної економічної ситуації в Україні» або «Вільна Україна» від Світового банку.

Узагальнюючи, можна сказати, що міжнародні фінансові організації є надійними партнерами України, які підтримували розвиток України у мирний час та швидко реагують у воєнний. Звісно існують проблеми, які потребують вирішення у майбутньому, але й досить багато перспектив для подальшого співпрацювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародні валютно-кредитні відносини : навч. посіб. / Н.І. Патики. - К.: Знання, 2012. - 566 с.
2. С. Сіденко, М. Кульбіда. Міжнародні фінансові організації у процесах економічної модернізації країн. *Міжнародна економічна політика*. 2020. № 1-2 (32-33)
3. Рікардз Дж. Валютні війни. Витоки наступної світової кризи. Київ: «Наш формат», 2018. 348 с.
4. Моисеев А.А. Международные финансовые организации (правовые аспекты деятельности). 2-е изд. Москва: ОМЕГА, 2007. 296 с.
5. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду: <https://www.imf.org/en/Home>
6. Офіційний сайт Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР): <https://www.worldbank.org/en/who-we-are/ibrd>
7. Офіційний сайт Міжнародної фінансової корпорації (МФК): https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/corp_ext_content/ifc_external_corporate_site/home
8. Офіційний сайт Міжнародної асоціації розвитку (МАР): <https://ida.worldbank.org/en/ida>
9. Офіційний сайт Міжнародного центру врегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС): <https://icsid.worldbank.org/ICSID/Index.jsp>
10. Офіційний сайт Багатостороннього агентства гарантування інвестицій (БАГІ): <https://www.miga.org/>
11. Офіційний сайт Світової організації торгівлі (СОТ): <https://www.wto.org/index.htm>
12. Добродомова С.В. Міжнародні фінансові відносини: лекції по світовій економіці. Київ, 2010. 241 с.

13. Офіційний сайт Міжамериканського банку розвитку (МАБР): <https://www.iadb.org/en>

14. Офіційний сайт Центральноамериканського банку економічної інтеграції (ЦАБЕІ): <https://www.bcie.org/>

15. Офіційний сайт Африканського банку розвитку (АфБР): <https://www.afdb.org/en>

16. Офіційний сайт Ісламського банку розвитку (ІБР): <https://www.isdb.org/>

17. Офіційний сайт Азіатського банку розвитку (АзБР): <https://www.adb.org/>

18. Офіційний сайт Банку розвитку Латинської Америки (САФ): <https://www.caf.com/>

19. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР): <https://www.ebrd.com/home>

20. Міжнародні фінанси: Підручник / О. І. Рогач, А. С. Філіпенко, Т. С. Шемет та ін.; за ред. О. І. Рогача. - К.: Либідь, 2003. - 784 с.

21. Національна економіка: навч. посіб.: / За заг. ред. Носової О. В. -К.: Центр учбової літератури, 2013. - 512 с.

22. Світовий банк. Системне діагностичне дослідження економіки України / Перегляд 2021 року: Шляхи до Стійкості, Сталості та Інклюзивності Звіт № 160096-UA. URL:

<https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine/brief/scd-consultations> (Дата звернення: 13.12.2021).

23. Світовий банк. Концепція партнерства з Україною на 2017–2021 фінансові роки. URL: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/847421498183265026/ukraine-country-partnership-framework-for-the-period-fy17-21> (Дата звернення: 13.12.2021).

24. Колосова В. П. Іванова І.М. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями: сучасний стан та перспективи розширення. *Фінанси України*. 2014. № 11. С. 33-47.

25. Світовий банк. Проекти. URL: https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/projects-summary?lang=en&countrycode_exact=UA (Дата звернення: 16.12.2021).

26. Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій: Закон України: за станом на 24 червня 1992 р. Офіц. вид. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 33. Ст. 474.

27. Національний банк України (НБУ). Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями. URL:

<https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions> (Дата звернення: 16.12.2021).

28. Скоробогатова Н. Є. Ефективність співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями. 2018. URL: http://skorobogatova.edu.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/09/Skorobogatova_statya.pdf (Дата звернення: 17.12.2021).

29. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Історія ЄБРР. URL: <https://www.ebrd.com/who-we-are/history-of-the-ebrd.html> (Дата звернення: 08.01.2022).

30. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Наші цінності. URL: <https://www.ebrd.com/our-values.html> (Дата звернення: 08.01.2022).

31. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Паризька угода URL: <https://www.ebrd.com/paris-agreement> (Дата звернення: 08.01.2022).

32. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Акціонери та Рада керуючих ЄБРР. URL: <https://www.ebrd.com/shareholders-and-board-of-governors.html> (Дата звернення: 08.01.2022).

33. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Корпоративне управління. URL: <https://www.ebrd.com/corporate-governance.html#anchor12> (Дата звернення: 08.01.2022).

34. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Президент ЄБРР Оділь Рено-Бассо. URL: <https://www.ebrd.com/who-we-are/ebrd-president-odile-renaud-basso> (Дата звернення: 08.01.2022).

35. Колосова В. П. Співробітництво України з міжнародними установами та секторальна бюджетна підтримка. Київ: ДННУ “Акад. фін. управління”, 2013. – 256 с.

36. Про членство України в Європейському банку реконструкції та розвитку: Указ Президента України: за станом на 14 липня 1992 р. № 379/92

37. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Огляд України. URL: <https://www.ebrd.com/where-we-are/ukraine/overview.html> (Дата звернення: 16.01.2022).

38. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Дані про Україну. URL: <https://www.ebrd.com/where-we-are/ukraine/data.html> (Дата звернення: 21.01.2022).

39. Офіційна сторінка Члена Ради директорів Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) - Шевальова Артема. URL: <https://www.facebook.com/ashevaley/posts/pfbid0YoAQVDjoB4gCFCqZ5bXdZaYau58DTciJSf5di7TuK95bj3wTBKZVj2V1EhUdbPnfl> (Дата звернення: 21.01.2022).

40. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). ЄБРР оголошує «пакет стійкості» €2 млрд у відповідь на війну проти України. URL: <https://www.ebrd.com/ebrd-2-billion-resilience-package-in-response-to-the-war-on-ukraine.html> (Дата звернення: 21.01.2022).

41. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Інвестиції ЄБРР URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/project-finance/ebrd-investments.xlsx> (Дата звернення: 21.01.2022).

42. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Астарта - Кредит на енергоефективність». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/astarta-energy-efficiency-loan.html> (Дата звернення: 15.04.2022).

43. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «УПКП – новий кредит для «УАІ». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/ucsf-uai-extension.html> (Дата звернення: 15.04.2022).
44. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «ППФ – «Агроф’южн». URL: <https://www.ebrd.com/sites/Satellite?c=Content&cid=1395292348865&d=Touch&page name=EBRD%2FContent%2FContentLayout> (Дата звернення: 15.04.2022).
45. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «ППК – Агропромислова група компаній «Дніпровська». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/dff-dniprovska-agri.html> (Дата звернення: 15.04.2022).
46. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «ППК – Фінансування торговельного оборотного капіталу «Нібулон». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/52900.html> (Дата звернення: 15.04.2022).
47. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Нібулон – зернова інфраструктура» є частиною стратегії розвитку компанії «Нібулон». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/nibulon-grain-infrastructure.html> (Дата звернення: 15.04.2022).
48. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Програма прямого кредитування АПК «Дніпровська». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/50701.html> (Дата звернення: 15.04.2022).
49. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Кернел» (зернові) - оборотний капітал». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/51076.html> (Дата звернення: 15.04.2022).
50. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Фінансування виробництва зерна «Soufflet». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/soufflet-grain-financing.html> (Дата звернення: 15.04.2022).
51. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «ППФ – «Ензим». URL:

<https://www.ebrd.com/sites/Satellite?c=Content&cid=1395294076165&d=Touch&page name=EBRD%2FContent%2FContentLayout> (Дата звернення: 15.04.2022).

52. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт від «Фоззі». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/51425.html> (Дата звернення: 15.04.2022).

53. Міжнародна організація зі стандартизації. Системи керування безпекою дорожнього руху (RTS) — Вимоги з інструкцією щодо використання. ISO 39001:2012. URL: <https://www.iso.org/standard/44958.html> (Дата звернення: 15.04.2022).

54. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). ЄБРР підтримує українського фармацевтичного виробника Екофарм. URL: <https://www.ebrd.com/news/2016/ebird-supports-ukrainian-pharmaceutical-producer-ecopharm-.html> (Дата звернення: 18.04.2022).

55. Офіційний сайт Програми EU4Business: <https://eu4business.org.ua/>

56. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). проєкт «АрселорМіттал Кривий Ріг». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/arcelor-mittal-kryvyi-rih.html> (Дата звернення: 18.04.2022).

57. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Механізм прямого фінансування (DFF) – «Ecosoft». URL: <https://www.ebrd.com/news/2017/ebird-and-eu-help-ecosoft-improve-quality-of-drinking-water-in-ukraine.html> (Дата звернення: 18.04.2022).

58. У Сумах відкрили міні-завод з очищення промислових викидів вартістю майже 115 мільйонів гривень. УНІАН (Українське Незалежне Інформаційне Агентство Новин). 20.09.2019. URL: <https://www.unian.ua/ecology/10693068-u-sumah-vidkrili-mini-zavod-z-ochishchennya-promislovih-vikidiv-vartistyu-mayzhe-115-milyoniv-griven-foto.html> (Дата звернення: 18.04.2022).

59. ЄБРР кредитує на 10 млн євро Київський картонно-паперовий комбінат. *M!nd* – незалежний журналістський бізнес-портал. 13.07.2018. URL:

<https://mind.ua/news/20186689-ebrr-kreditue-na-10-mln-evro-kiyivskij-kartonnopapirovij-kombinat> (Дата звернення: 18.04.2022).

60. Київський медичний університет. ЄБРР вперше в Україні профінансує розвиток освітнього бізнесу! URL: <https://kmu.edu.ua/uvaga-top-novina-yebrr-vpershe-v-ukra%D1%97ni-profinansuye-rozvitok-osvitnogo-biznesu/> (Дата звернення: 18.04.2022).

61. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Кроноспан УА» - інвестиції в виробництво плит з орієнтованої довгорозмірної стружки (OSB)». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/kronospan-ua-osb-investment.html> (Дата звернення: 18.04.2022).

62. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Кривий Ріг Промислові Гази». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/50276.html> (Дата звернення: 18.04.2022).

63. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Програма стійкості – «Тайфун». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/52171.html> (Дата звернення: 18.04.2022).

64. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Державний ощадний банк України» («Ощадбанк») в рамках Програми сприяння торгівлі (ПСТ). URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/regional-tfp-oschadbank.html> (Дата звернення: 18.04.2022).

65. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Програма сприяння торгівлі Європейського Банку Реконструкції та Розвитку (ПСТ ЄБРР) «Креді Агріколь Банк». URL: <https://credit-agricole.ua/o-banke/pres-centr/novini/kredi-agrikol-bank-priyednavsya-do-programi-spriyannya-torgi-51> (Дата звернення: 18.04.2022).

66. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Програма фінансування енергоефективності у житловому секторі («UREEFF») - «Райффайзен Банку Авалю». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/ureeff-raiffeisen-bank-aval.html> (Дата звернення: 18.04.2022).

67. ПроКредит Банк. ЄБРР розвиває кредитування українських МСП у національній валюті. 20.11.2017. URL: <https://www.procreditbank.com.ua/press-center/news/erbd-develops-local-currency-lending/> (Дата звернення: 18.04.2022).

68. Піреус Банк. ЄБРР і Піреус Банк Україна підписали договір про участь у Програмі сприяння торгівлі. 10.04.2017. URL: https://www.piraeusbank.ua/ua/bank_news.html?m=publications&c=view&t=rec&iid=1623 (Дата звернення: 18.04.2022).

69. Укрексімбанк. Укрексімбанк спільно з ЄБРР започатковує нову кредитну програму в національній валюті на підтримку малих та середніх підприємств. URL: <https://www.eximb.com/ua/bank/press/novyny-banku/ukreksimbank-spilno-z-ebrr-zapochatkovue-novu-kreditnu-programu-v-nacionalniy-valyuti-na-pidtrimku-malih-ta-serednih-pidpriemstv.html> (Дата звернення: 18.04.2022).

70. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт в рамках Програми сприяння розвитку торгівлі (ПСРТ) для ПАТ «Укргазбанк» (Україна) URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/regional-tfp-ukrgasbank.html> (Дата звернення: 18.04.2022).

71. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Програма "Жінки у бізнесі". URL: <https://www.ebrdwomeninbusiness.com/about.xhtml> (Дата звернення: 20.04.2022).

72. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт FIF - DCFTA – Кредит для «Банку Львів» (МСП). URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/51727.html> (Дата звернення: 20.04.2022).

73. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Кредит у національній валюті для АТ «Піреус Банк МКБ». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/53142.html> (Дата звернення: 20.04.2022).

74. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Alpha Associates CEE IV». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/alpha-associates-cee-iv.html> (Дата звернення: 20.04.2022).

75. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Horizon Capital – EEGFIII». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/horizon-capital-eegfiii.html> (Дата звернення: 20.04.2022).

76. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Almaz Capital Fund III». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/almaz-capital-fund-iii.html> (Дата звернення: 20.04.2022).

77. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Revo Capital Fund II». URL: <https://www.ebrd.com/news/2020/ebrdbacked-revo-capital-fund-ii-achieves-first-closing.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

78. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Earlybird Digital East Fund II». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/50444.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

79. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «ОТП Лізинг» Україна – старший кредит». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/otp-leasing-ukraine-senior-loan.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

80. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «FIF - DCFTA – Кредит для «ОТП Лізинг» (МСП)» URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/51698.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

81. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «FIF - EaP SMEС – Кредит для «ОТП Лізинг» (МСП)» URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/52476.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

82. У Львові визначили компанію, яка впроваджуватиме е-квиток у транспорті. *Media-хаб "Твоє місто"*. 16.12.2019. URL: https://tvoemisto.tv/news/u_lvovi_vyznaczyly_kompaniyu_yaka_vprovadzhuvatyme_e_kvytok_105198.html (Дата звернення: 22.04.2022).

83. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкти «VCIP II – Allset» та «VCIP II – Scalarr». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/venture-capital-investment-programme-vcip-ii.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

84. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Riviera Odessa». URL: <https://www.ebrd.com/news/2020/ebd-supports-retail-expansion-in-odessa.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

85. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). «Фонд «Green for Growth»: акції класу «А»». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/51440.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

86. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «USELF - Чигиринська СЕС». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/uself-chigirin-solar.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

87. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Укренерго» - модернізація мережі електропередачі». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/ukrenergo-transmission-network-modernisation.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

88. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Галнафтогаз» - кредит IV». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/51838.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

89. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Єврооблігації «Нафтогазу». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/50809.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

90. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). ПРР – РБА «Наdejда». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/52234.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

91. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Укргазвидобування». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/ugv.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

92. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Електрифікація «Укрзалізниці». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/uz-electrification.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

93. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Українська залізниця» - єврооблігації». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/50833.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

94. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «ПС – Підтримка ліквідності «Украероруху». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/52251.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

95. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Укрпошта – розвиток логістики». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/51975.html> (Дата звернення: 22.04.2022).

96. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Україна – дорожні коридори». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/50831.html> (Дата звернення: 24.04.2022).

97. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Програма фінансування громадського транспорту в Україні (UPTF) - проєкт «UPTF – Житомир Тролейбус». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/48237.html> (Дата звернення: 24.04.2022).

98. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Проєкт «Розширення метрополітену у м. Харкові». URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/kharkiv-metro-extension.html> (Дата звернення: 24.04.2022).

99. Національний банк України. Національний банк та ЄБРР обговорили реформування фінансового сектору в Україні. 16.06.2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-ta-yebrr-obgovorili-reformuvannya-finansovogo-sektoru-v-ukrayini> (Дата звернення: 24.04.2022).

100. Про концесію: Закон України: за станом на 3 жовтня 2019 р. Офіц. Вид. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2019. № 48. Ст. 325.

101. Офіційний сайт Prozorro: <https://prozorro.gov.ua/about>

102. Про ринок природного газу: Закон України: за станом на 9 квітня 2015р. Офіц. Вид. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 27. Ст. 234.

103. Європейська асоціація співпраці операторів систем передачі (TSO). Успішна синхронізація Континентальної Європи з енергосистемами України та

Молдови. 16.03.2022. URL: <https://www.entsoe.eu/news/2022/03/16/continental-europe-successful-synchronisation-with-ukraine-and-moldova-power-systems/> (Дата звернення: 24.04.2022).

104. Національний банк України. Режим інфляційного таргетування. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/about/inflationtargeting> (Дата звернення: 28.04.2022).

105. Про обмеження обігу пластикових пакетів на території України: Закон України: за станом на 1 червня 2021 р. Офіц. Вид. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2021. № 31. Ст. 252.

106. Про схвалення Оновленого національно визначеного внеску України до Паризької угоди: Розпорядження Кабінету Міністрів України: за станом на 30 липня 2021 р. № 868-р.

107. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері промислового забруднення: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція за станом на 22 травня 2019. № 402-р.

108. «Зелені міста» ЄБРР. Київ. URL: <https://www.ebrdgreencities.com/our-cities/kyiv/> (Дата звернення: 28.04.2022).

109. Офіційний сайт Ради бізнес-омбудсмена: <https://boi.org.ua/about/>

110. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). «Мультидонорський рахунок стабілізації та сталого розвитку України» (МДР). URL: <https://www.ebrd.com/documents/evaluation/2020-ebrdukraine-stabilisation-and-sustainable-growth-multidonor-account-report-ukrainian.pdf?blobnocache=true> (Дата звернення: 28.04.2022).

111. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). «Програму Солідарності». URL: <https://www.ebrd.com/what-we-do/coronavirus-solidarity> (Дата звернення: 28.04.2022).

112. Міністерство фінансів України. Європейський банк реконструкції та розвитку. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/ebrr> (Дата звернення: 28.04.2022).

113. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). ЄБРР підтримає Україну. 24.02.2022. URL: <https://www.ebrd.com/news/2022/the-ebrd-will-stand-by-ukraine.html> (Дата звернення: 28.04.2022).

114. Міжнародний валютний фонд. Заява Директора-розпорядника МВФ Крісталіни Георгієвої стосовно України. URL: <https://www.imf.org/-/media/Files/News/press-release/2022/pr2251-ukrainian.ashx> (Дата звернення: 28.04.2022).

115. Міжнародний валютний фонд. Спільна заява групи МВФ та Світового банку щодо війни в Україні. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2022/03/01/pr2252-joint-imf-world-bank-group-statement-on-the-war-in-ukraine> (Дата звернення: 28.04.2022).

116. Міжнародний валютний фонд. Заява персоналу МВФ про економічні наслідки війни в Україні. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2022/03/05/pr2261-imf-staff-statement-on-the-economic-impact-of-war-in-ukraine> (Дата звернення: 28.04.2022).

117. Міжнародний валютний фонд. Виконавча рада МВФ схвалила надзвичайну фінансову підтримку Україні на суму 1,4 мільярда доларів США. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2022/03/09/pr2269-ukraine-imf-executive-board-approves-usd-billion-in-emergency-financing-support-to-ukraine> (Дата звернення: 28.04.2022).

118. Міжнародний валютний фонд. Виконавча рада МВФ схвалила створення багатодонорського рахунку для України. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2022/04/08/pr22111-imf-executive-board-approves-establishment-of-a-multi-donor-administered-account-for-ukraine> (Дата звернення: 28.04.2022).

119. Група Світового Банку. Група Світового Банку висловлює підтримку України і українського народу. URL: <https://www.worldbank.org/uk/news/statement/2022/02/24/world-bank-group-stands-with-ukraine-and-its-people-prepares-to-support-countries-in-the-region-affected-by-the-conflict> (Дата звернення: 28.04.2022).

120. Група Світового Банку. Світовий банк мобілізує пакет екстреного фінансування на суму понад 700 мільйонів доларів для України. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/03/07/world-bank-mobilizes->

an-emergency-financing-package-of-over-700-million-for-ukraine?cid=ECR TT worldbank EN EXT (Дата звернення: 28.04.2022).

121. Європейський інвестиційний банк. Рада ЄІБ затвердила 668 млн євро екстреної фінансової підтримки для України. URL: <https://www.eib.org/en/press/all/2022-115-eib-board-approves-eur-668-million-immediate-financial-support-to-ukraine?lang=uk> (Дата звернення: 28.04.2022).

122. Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР). Заява ЧБТР по Україні. 27.02.2022. URL: https://www.bstdb.org/news-and-media/news/news_5903 (Дата звернення: 28.04.2022).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Огляд зарубіжної літератури

1. Güven, Ali Burak. "Whither the post-Washington Consensus? International financial institutions and development policy before and after the crisis." *Review of International Political Economy* 25.3 (2018): 392-417.

This article explores the direction, drivers and implications of change in the IMF and the World Bank's policy vision for developing countries before and after the global crisis. By examining the evolution of the Fund's structural conditionalities and the thematic distribution of Bank commitments, it provides evidence for a significant change on the ground: a partial retreat from the post-Washington Consensus (PWC) agenda, which marked a turn-of-the-century upgrade of orthodox neoliberalism. Conceptualising the PWC as a paradigm expansion that followed severe policy failures, the analysis finds that although narrow institutional reforms towards upgrading fiscal and financial regimes remain popular, the good governance and broad institutions dimension of the agenda has recorded a notable decline since the crisis; meanwhile in social policy the twins increasingly diverge. It is argued that this selective disengagement is driven by extant operational imperatives and constraints, which are further intensified by changes in lending framework and the ongoing transformations in development finance. Rather than constitute a shift in policy paradigm, the partial decline of the PWC reflects an adjustment in policy practice towards greater flexibility and discretion in the challenging environment facing the twins. These findings have implications for the study of the Fund and Bank; they also highlight the evolving parameters of North-South development cooperation.

2. Babb, Sarah L., and Alexander E. Kentikelenis. "International financial institutions as agents of neoliberalism." *The SAGE handbook of neoliberalism* (2018): 16-27.

International financial institutions (IFIs) have been described as 'the world's most powerful agents of economic reform' (Halliday and Carruthers, 2007). These organizations provide financing to national governments – usually, although not exclusively, the governments of developing countries. The two most prominent IFIs, by far, are the International Monetary Fund (IMF) and the World Bank. In the 1980s, these two organizations began to enjoy unprecedented influence over the economies of the countries that turned to them for support. At that time, IFIs made access to their resources conditional on extensive domestic policy reforms, including opening to trade and international finance, privatizing natural resources and state-owned enterprises, deregulating economic activities, reforming the provision of social services, and a range of market-oriented institutional reforms (Stiglitz, 2002; Summers and Pritchett, 1993; Toye, 1994).

3. Gereben, Áron, et al. *The impact of international financial institutions on small and medium enterprises: The case of EIB lending in Central and Eastern Europe*. No. 2019/09. *EIB Working Papers*, 2019.

Does IFI funding provide support to SMEs receiving such funding? We assess the impact of funding by the European Investment Bank (EIB) on the performance of 5,223 SMEs in eight countries

of Central and Eastern Europe (CEE) during 2008-2014. Our results, derived from propensity score matching and difference-in-difference estimation exercises, indicate that EIB lending has a positive effect on employment, revenues and profitability. This positive effect holds irrespective of the economy entering a prolonged crisis or a seeing a recovery in the years following EIB funding. Overall, our results provide support to the view that IFI funding makes a difference in a period characterized by financial and economic turmoil.

4. Segal, Stephanie. "International Financial Institutions Step Up, but Debt Sustainability Looms Large for Future Support." (2020).

CSIS is tracking commitments, approvals, and disbursements by major international financial institutions (IFIs) to meet the massive financing needs generated by the Covid-19 pandemic and its economic fallout. These IFIs include the International Monetary Fund (IMF), World Bank, and regional development banks. We also include select regional financing arrangements (RFAs), which, together with the IFIs, central bank bilateral swap lines, and individual countries' foreign reserve holdings, comprise the Global Financial Safety Net (GFSN). We find that the Bretton Woods Institutions—the IMF and the World Bank—as well as the European Investment Bank (EIB) and the Asian Development Bank (AsDB) have mobilized the largest amount of support among the institutions reviewed. Through May 12, the IMF approved about \$32 billion in financing, including the renewal of Colombia's Flexible Credit Line (FCL). In general, the IMF's rapid response reflects its traditional role in addressing balance of payments crises, as well as the pre-Covid-19 existence of fast-disbursing emergency facilities.

5. Jędrzejowska-Schiffauer, Izabela, Peter Schiffauer, and I. E. Thalassinos. "EU Regulatory Measures Following the Crises: What Impact on Corporate Governance of Financial Institutions." *European Research Studies Journal* 22.3 (2019): 432-456.

Purpose: This study investigates the relevance of certain EU regulatory measures introduced in response to the financial and sovereign debt crises for corporate governance and their possible impact on the modalities of company operation, notably in terms of risk assessment and management. Practical Implications: EU regulatory-corrective measures constitute 'grosso-modo' a desirable progress towards a more transnational approach. However, there can be no single blueprint for reforms given the differences between national systems of corporate governance, including their scope, contents, and means of implementation. Hence, the potentials of an incentive-oriented approach should be better exploited in both national and EU level regulatory activities. Originality/Value: The study offers an updated account of the most recent EU legislative activity in the area up to the end of the 8th term of the European Parliament. It may be used for corporate governance practitioners allowing for informed adapting to the new regulatory framework and trends in the foreseeable future.

6. Shields, Stuart. "Defining, censuring, and resolving: the EBRD, collective organic intellectuals and the global financial crisis in Eastern Central Europe." *Globalizations* 16.6 (2019): 819-837.

The paper asks what role the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) plays in coordinating policy reform in post-crisis Eastern Central Europe (ECE). How did the EBRD attempt to mitigate the effects of the crisis and what role did the institution play in the configuration of a post-crisis European political economy? The paper analyses the content of the annual EBRD Transition Reports (TR) as representation of thinking in the EBRD Chief Economist's Office on the salient concerns relevant to its region of operations. The paper analyses TRs from 2007 to 2013 assessing the discursive shifts inside the EBRD establishing (1) how the TRs frame whether the region is in crisis, (2)

apportioning censure for causing crisis and (3) how the EBRD TRs delineate the development of appropriate policy responses to the crisis. In conclusion the paper situates these processes as evidence of a further iteration of 'fail forwards' neoliberalization.

7. Versal, Nataliia, and Antonina Sholoiko. "Green bonds of supranational financial institutions: On the road to sustainable development." *Investment Management and Financial Innovations* 19.1 (2022): 91-105.

Purpose: The purpose of the paper is to identify the level of involvement of the corporations of the EBRD regions in the implementation of the concept of sustainable development, and to evaluate the applied solutions in the field of green management. Practical implications: The analysis and evaluation of the implementation of the main practices of green management in the corporations of the EBRD regions allow to identify leaders in this area and apply the model of their operation (benchmarking) to improve the position of the organizations that show deficits. Social implications: The use of the presented data, analyses and conclusions should imply further actions and strategies in enterprises necessary to implement the concept of sustainable development. Originality/value: The paper synthetically presents the significance of the concept of green governance and the application of green management practices by corporations from the EBRD regions.

8. Munir, W. A. Q. A. S., and KEVIN P. Gallagher. "Scaling up lending at the multi-lateral development banks: benefits and costs of expanding and optimizing MDB balance sheets." *GEGI WP 13.4* (2018): 2018.

Multilateral Development Banks (MDBs) have a critical role to play in filling global infrastructure gaps, and achieving the objectives of Sustainable Development Goals (SDGs) and the Paris Climate Agreement. The MDB business model allows development banks to borrow funds from capital markets at relatively cheaper rates than what could be obtained by sovereign borrowers. A cornerstone of that business model is the strong credit ratings of the sovereign members of the MDBs and the prudent lending practices of the MDBs themselves. Thus MDBs seemingly face a dilemma whereby rating agencies require MDBs to maintain their low risk profiles intact otherwise they may be at a risk of a downgrade. Meanwhile, MDBs are faced with the pressure to increase the quantum of their lending operations to meet their development objectives. This paper estimates the potential lending headroom available to MDBs under scenarios that attempt to manage both of these parameters.

9. Naumenkova, Svitlana, Svitlana Mishchenko, and Dmytro Dorofeiev. "Digital financial inclusion: Evidence from Ukraine." *Investment Management & Financial Innovations* 16.3 (2019): 194.

The article examines the influence of the current stage of economy digitalization on the financial inclusion in Ukraine. The purpose is to assess the level of financial inclusion in the country, to determine the dominant influence of price and non-price barriers to access to financial services for the Ukrainian population when compared to other world countries and to define which part of the adult population is able to join the formal financial services system through the use of innovative channels and financial service systems. Based on the methodological approaches proposed by the World Bank and the G20 Financial Inclusion Indicators, the authors analyze the real traditional and digital access opportunities of the general public to financial services in Ukraine compared to other countries across the world.

10. Khalatur, Svitlana, et al. "Financial instruments and innovations in business environment: European countries and Ukraine." *Investment Management & Financial Innovations* 16.3 (2019): 275.

One of the most crucial tasks for the national economies development both in European countries and Ukraine is stimulating and ensuring sustainable economic growth. For this purpose, all states develop an innovative sphere and use financial different instruments. The aim of the article is determining the impact of financial instruments and innovations on business environment development of the national economy of Ukraine in comparison with European countries in order to create successful and effective business environment in Ukraine for foreign investments. The paper examines the impact of foreign direct investments and domestic loans on the Global Innovation Index 2018 using two-factor analysis of variance. The null hypothesis of an interaction effect (factor A (foreign direct investments, net inflows) and factor B (domestic loans of financial sector) doesn't exert an interaction effect on result Y (Global Innovation Index)) was rejected. Also the combination of foreign indicators, direct investments and domestic loans has a significant impact on the Global Innovation Index. Practical recommendations should provide a comprehensive approach to assessing the use of financial instruments in order to encourage the investments. Thus, overcoming the uneven distribution of innovations and investments should provide using the global financial resources

Анотація дипломної бакалаврської роботи

"The effectiveness of Ukraine's cooperation with international financial institutions (on the example of the EBRD)"

Cooperation with international financial organizations plays a very important role in the formulation and development of countries on the world stage, with a special impact on developing countries. Thanks to effective cooperation with international financial organizations, Ukraine can effectively solve the most acute economic, social and environmental problems. That is why cooperation with the European Bank for Reconstruction and Development, which is a reliable partner of Ukraine and provides long-term financing for projects on favorable terms, is relevant.

The presence of a significant amount of research on this issue indicates a sufficient depth of modern scientific thought about international financial organizations. However, the current realities of the development of relations between countries and international financial organizations necessitate further research in the field of cooperation, taking into account new trends and directions.

The paper examines the processes of development of cooperation with international financial organizations. The subject of research is theoretical and practical aspects of the functioning of international financial organizations, as well as directions, prospects and problems of cooperation between Ukraine and international financial organizations on the example of the European Bank for Reconstruction and Development. The aim is to summarize the theoretical foundations of the study of international financial organizations with an emphasis on the EBRD and analyze the processes of cooperation.

Key words: international financial institutions (IFIs), European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), international cooperation, impact on Ukraine, partnership.

Проекти ЄБРР в Україні за 2016-2020 роки [41]

Державні/ Приватні	Сектор	Назва проєкту	Актуальний статус	Дата підписання
PRIVATE	Manufacturing & Services	Kryvyi Rih Industrial Gas LLC	Active	23 Гру 2020
STATE	Transport	Ukraine Road Corridors	Active	18 Гру 2020
PRIVATE	Leasing Finance	FIF - EaP SMEC - OTP Leasing SME Loan	Active	10 Гру 2020
PRIVATE	Agribusiness	DFF - Enzym	Active	03 Гру 2020
PRIVATE	Agribusiness	RF - Kormotech WC	Active	16 Лис 2020
STATE	Transport	Ukrposhta Logistics Development	Active	16 Лис 2020
PRIVATE	Telecommunications, Media and Technology	VCIP II - Scalarr	Active	16 Лис 2020
PRIVATE	Agribusiness	RSF - RBA Yarych	Active	04 Лис 2020
STATE	Municipal & Env Inf	PSEEF: Dnipro Public Buildings EE	Active	20 Жов 2020
PRIVATE	Manufacturing & Services	RF - Typhoon Resilience	Active	09 Жов 2020
STATE	Municipal & Env Inf	GrCF2 W2 Khmelnytskyi Solid Waste Project	Active	07 Жов 2020
PRIVATE	Natural Resources	RSF - RBA Nadezhda	Active	31 Сер 2020
PRIVATE	Agribusiness	Novus Retail and Logistics	Active	26 Сер 2020
PRIVATE	Agribusiness	Olam Regional WC Financing	Active	17 Сер 2020
STATE	Natural Resources	UGV	Active	31 Лип 2020
PRIVATE	Natural Resources	Galnaftogaz Loan IV	Active	24 Лип 2020
PRIVATE	Agribusiness	RF - Nibulon WC Loan	Active	23 Лип 2020
STATE	Transport	RF - UkSATSE Liquidity Facility	Active	10 Лип 2020
PRIVATE	Equity Funds	Earlybird Digital East Fund II	Active	30 Чер 2020
PRIVATE	Agribusiness	RF - Grain Alliance	Active	26 Чер 2020
PRIVATE	Manufacturing & Services	RSF - RBA Spetstehosnastka (STO)	Active	27 Тра 2020
PRIVATE	Agribusiness	RSF - RBA Roksolana	Active	26 Тра 2020
PRIVATE	Agribusiness	DFF - Lantmannen Ukraine	Active	22 Тра 2020
PRIVATE	Agribusiness	Fozzy	Active	21 Тра 2020
PRIVATE	Telecommunications, Media and Technology	DFF - SoftServe	Active	04 Тра 2020
PRIVATE	Depository Credit (banks)	FIF - DCFTA - Bank Lviv SME Facility	Active	31 Бер 2020
PRIVATE	Leasing Finance	FIF - DCFTA - OTP Leasing SME Facility #3	Active	19 Бер 2020
PRIVATE	Depository Credit (banks)	FIF - Piraeus Bank Ukraine SME Line	Active	07 Лют 2020
PRIVATE	Property and Tourism	Riviera Odessa	Active	29 Січ 2020
PRIVATE	Agribusiness	Louis Dreyfus Company Trade Finance Expansion	Active	16 Січ 2020
STATE	Municipal & Env Inf	PSEEF: Kryvyi Rih Public Buildings EE	Active	23 Гру 2019
PRIVATE	Equity Funds	Revo Capital Fund II	Active	23 Гру 2019
PRIVATE	Non-depository Credit (non-bank)	Green for Growth Fund: A-Shares	Active	20 Гру 2019
PRIVATE	Energy	USELF - Irshanska Solar	Active	20 Гру 2019
PRIVATE	Energy	USELF: Shevchenkove Solar	Active	19 Гру 2019
PRIVATE	Agribusiness	RSF - UkrSib Agri - AgroSpetsService	Active	18 Гру 2019

PRIVATE	Agribusiness	Kormotech	Active	11 Гру 2019
PRIVATE	Agribusiness	Sodrugestvo Ukraine and Serbia	Active	21 Лис 2019
PRIVATE	Agribusiness	DFF - Grain Alliance	Active	20 Лис 2019
PRIVATE	Agribusiness	RSF - RBA Krolevets	Active	12 Лис 2019
PRIVATE	Energy	USELF: Balahivka Solar	Active	05 Лис 2019
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF2: Kherson Trolleybus	Active	29 Жов 2019
PRIVATE	Energy	USELF: Vita Solar Power Plant	Active	18 Жов 2019
PRIVATE	Depository Credit (banks)	FIF - ProCredit Bank Ukraine SME LCY Loan	Active	08 Жов 2019
PRIVATE	Energy	USELF: Aquanova Shalanky	Active	27 Вер 2019
PRIVATE	Energy	USELF III: Modus Solar PV Project	Active	26 Вер 2019
PRIVATE	Depository Credit (banks)	FIF - OTP Bank Ukraine SME LCY Loan	Complete	25 Вер 2019
PRIVATE	Agribusiness	Kernel Grain Working Capital	Active	23 Вер 2019
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF2: Mykolayiv Trolleybus	Active	12 Вер 2019
STATE	Transport	Ukraine Railway Eurobonds	Active	10 Вер 2019
PRIVATE	Transport	LDC Rail Ukraine	Active	05 Вер 2019
PRIVATE	Leasing Finance	FIF - DCFTA - OTP Leasing SME Facility #2	Active	16 Сер 2019
PRIVATE	Depository Credit (banks)	Ukreximbank Loan for RE/EE Financing	Active	16 Сер 2019
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - Unigran	Active	09 Сер 2019
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF2: Poltava Trolleybus	Active	30 Лип 2019
STATE	Energy	Ukrenergo Transmission Network Modernisation	Active	30 Лип 2019
PRIVATE	Agribusiness	RSF - Ukrsib Agroprosperis II	Complete	24 Лип 2019
PRIVATE	Natural Resources	Naftogaz Eurobond	Active	12 Лип 2019
PRIVATE	Manufacturing & Services	Farmak Capex Programme (F. DFF - Farmak)	Active	10 Лип 2019
PRIVATE	Depository Credit (banks)	Regional TFP: Ukgasbank	Active	04 Лип 2019
PRIVATE	Energy	USELF - Chigirin Solar	Active	28 Чер 2019
PRIVATE	Manufacturing & Services	Zunami Production Capacity Extension	Active	13 Чер 2019
PRIVATE	Telecommunications, Media and Technology	VCIP II - Allset	Active	12 Чер 2019
PRIVATE	Manufacturing & Services	Kronospan UA - OSB	Active	06 Чер 2019
PRIVATE	Agribusiness	DFF - Dniprovska Meat	Active	05 Чер 2019
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - Yuriya	Active	31 Тра 2019
PRIVATE	Depository Credit (banks)	FIF - Bank Lviv WiB Loan	Active	15 Кві 2019
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF: Dnipro Trolleybus	Active	26 Лют 2019
PRIVATE	Agribusiness	Kernel Biomass	Active	19 Лют 2019
PRIVATE	Energy	USELF: Ingulets Solar	Active	14 Лют 2019
PRIVATE	Agribusiness	Soufflet Grain Financing	Active	25 Січ 2019
PRIVATE	Energy	USELF: Syvash Wind Power Plant	Active	21 Січ 2019
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF - Lviv Trolleybus	Active	18 Січ 2019
PRIVATE	Equity Funds	Almaz Capital Fund III	Active	11 Січ 2019
PRIVATE	Agribusiness	DFF - Nyva Pereyaslavshchyny	Active	02 Січ 2019
PRIVATE	Energy	USELF - Kamianka Solar	Active	21 Гру 2018
PRIVATE	Transport	DFF - Negabarit	Active	20 Гру 2018
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - Guala Pack Solvent Recovery	Active	17 Гру 2018

PRIVATE	Energy	USELF - Mykolaiv Solar	Active	14 Гру 2018
PRIVATE	Depository Credit (banks)	FIF - DCFTA - Ukreximbank SME Facility	Active	10 Гру 2018
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF - Zhytomyr Trolleybus	Active	29 Лис 2018
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - KMU KievMedUni	Active	05 Лис 2018
PRIVATE	Agribusiness	DFF - Agrospletservice	Active	24 Жов 2018
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF: Kharkiv Trolleybus	Active	28 Вер 2018
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF - Kryvyi Rih Trolleybus	Active	12 Вер 2018
PRIVATE	Leasing Finance	FIF - DCFTA - OTP Leasing SME Facility	Active	17 Сер 2018
PRIVATE	Agribusiness	Astarta WC Support Loan	Active	08 Сер 2018
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - Modern-Expo	Active	26 Лип 2018
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - KCPM	Active	12 Лип 2018
PRIVATE	Energy	USELF - Ekotehnik Solar	Active	12 Лип 2018
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF - Mariupol Trolleybus	Active	06 Лип 2018
PRIVATE	Agribusiness	DFF - Nibulon Trade Finance	Active	27 Чер 2018
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - Energoresurs-invest	Active	21 Чер 2018
STATE	Municipal & Env Inf	GrCF - Lviv Solid Waste	Active	01 Чер 2018
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - Sarantis	Complete	11 Тра 2018
PRIVATE	Agribusiness	RSF - Ukr Sib Agromino	Active	08 Тра 2018
PRIVATE	Transport	DFF - Nova Poshta	Active	07 Бер 2018
PRIVATE	Energy	USELF: Kness Solar	Active	02 Бер 2018
PRIVATE	Agribusiness	Nibulon Grain Infrastructure	Active	15 Лют 2018
PRIVATE	Depository Credit (banks)	FIF - ProCredit Holding	Active	01 Лют 2018
STATE	Transport	UZ Electrification	Active	30 Гру 2017
STATE	Municipal & Env Inf	PSEEF: Kremenchuk Public Buildings EE	Active	28 Гру 2017
PRIVATE	Agribusiness	MHP Group Biogas	Active	22 Гру 2017
PRIVATE	Manufacturing & Services	Arcelor Mittal Kryvyi Rih	Active	21 Гру 2017
PRIVATE	Energy	USELF: Yavoriv Solar Power Plant	Active	21 Гру 2017
PRIVATE	Agribusiness	Olam Regional	Active	13 Гру 2017
STATE	Municipal & Env Inf	Kharkiv Metro Extension	Active	11 Гру 2017
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - Typhoon	Active	30 Лис 2017
PRIVATE	Depository Credit (banks)	UREEFF - Credit Agricole Ukraine	Active	30 Лис 2017
PRIVATE	Depository Credit (banks)	FIF - Ukraine SME FW - ProCredit Bank Ukraine	Active	20 Лис 2017
PRIVATE	Agribusiness	DFF - Astarta Grain	Active	24 Жов 2017
PRIVATE	Agribusiness	DFF - GNT Working Capital	Complete	12 Вер 2017
PRIVATE	Agribusiness	DFF - Novus Expansion	Active	27 Лип 2017
PRIVATE	Leasing Finance	OTP Leasing Ukraine - Senior Loan	Complete	20 Лип 2017
PRIVATE	Agribusiness	DFF - Dniprovskia Agri	Active	13 Лип 2017
PRIVATE	Equity Funds	Horizon Capital - EEGFIII	Active	21 Чер 2017
PRIVATE	Depository Credit (banks)	Regional TFP: Piraeus Bank (Ukraine)	Active	07 Кві 2017
PRIVATE	Agribusiness	DFF - Agrofusion	Active	22 Бер 2017
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - Ecosoft	Complete	01 Бер 2017
PRIVATE	Depository Credit (banks)	UREEFF - Raiffeisen Bank Aval	Active	06 Лют 2017

PRIVATE	Equity Funds	Alpha Associates CEE IV	Active	30 Січ 2017
PRIVATE	Transport	Yuzhny Grain Terminal	Active	29 Гру 2016
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF:Ivano-Frankivsk Trolleybus	Active	26 Гру 2016
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF - Kremenchuk Trolleybus	Active	21 Гру 2016
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF- PharmaS	Active	20 Гру 2016
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - Ecopharm	Complete	15 Гру 2016
PRIVATE	Transport	DFF - Meest Logistics	Complete	25 Лис 2016
PRIVATE	Depository Credit (banks)	Regional TFP: JSC Oschadbank	Active	25 Лис 2016
STATE	Municipal & Env Inf	UPTF: Lviv Automated Fare Collection	Active	17 Лис 2016
PRIVATE	Transport	CREA RE Interleaseinvest 41567	Active	03 Лис 2016
PRIVATE	Manufacturing & Services	CREA RE Laona 41511	Active	03 Лис 2016
PRIVATE	Manufacturing & Services	DFF - Khask II Solvent	Active	09 Вер 2016
PRIVATE	Energy	USELF - Shargorod Solar	Active	12 Сер 2016
PRIVATE	Agribusiness	Astarta - Energy Efficiency Loan	Complete	30 Чер 2016
PRIVATE	Agribusiness	Industrial Milk Company	Complete	30 Чер 2016
PRIVATE	Energy	USELF: Aquanova Small Hydro Projects	Active	30 Чер 2016
PRIVATE	Depository Credit (banks)	UREEFF - UkrSibbank	Active	29 Кві 2016
PRIVATE	Depository Credit (banks)	UREEFF - OTP Bank Ukraine	Complete	07 Кві 2016
PRIVATE	Depository Credit (banks)	Regional TFP: Credit Agricole Ukraine	Active	29 Бер 2016
PRIVATE	Agribusiness	GNT Grain Terminal	Complete	29 Січ 2016
STATE	Municipal & Env Inf	Lviv Wastewater Biogas	Active	29 Січ 2016
PRIVATE	Agribusiness	UCSF: UAI Extension	Complete	15 Січ 2016

Форма Звіту Подібності



Дата звіту 5/27/2022
Дата редагування 6/1/2022

Документ прийнятий

метадані

Заголовок

Ефективність співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями (на прикладі ЄБРР).docx

Автор

Науковий керівник

Шкрібтійко Яна Іванівна

Аністратенко Н.В.

підрозділ

кафедра міжнародного менеджменту

Перелік можливих спроб маніпуляцій з текстом

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		3
Інтервали		0
Мікропробіли		10
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		159

Обсяг знайдених подібностей

Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.



25
Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2



19854
Кількість слів



149491
Кількість символів

Подібності за списком джерел

Прокручіть список та аналізуйте, особливо, фрагменти, які перевищують КП 2 (позначено жирним шрифтом). Скористайтесь посиланням "Позначити фрагмент" та перегляньте, чи є вони короткими фразами, розкиданими в документі (випадкові схожості), численними короткими фразами поруч з іншими (мозаїчний плагіат) або великими фрагментами без зазначення джерела (прямий плагіат).

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ КРАЇН СВІТУ 9/18/2019 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (відділ координації та моніторингу періодичних фахових видань)	150	0.76 %
2	https://www.eib.org/en/press/all/2022-115-eib-board-approves-eur-668-million-immediate-financial-support-to-ukraine?lang=uk	133	0.67 %
3	https://www.ebrd.com/ebrd-2-billion-resilience-package-in-response-to-the-war-on-ukraine.html	120	0.60 %